

**Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління
фінансово-економічною безпекою**

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ:

**Завідувач кафедри,
д. держ. упр., професор**

**_____ І. П. Приходько
« ____ » _____ 2022 р.**

ДИПЛОМНА РОБОТА

**Удосконалення обліку основних засобів та аналіз ефективності їх
використання на підприємстві**

**Виконав: студент
освітньо-професійної програми
«Облік і оподаткування»
зі спеціальності
071 «Облік і оподаткування»
Дяченко Є.І.
Керівник: проф. Кравченко М.В.**

Дніпро – 2022

ДНПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою
Освітній ступінь магістр
ОПП «Обліку і оподаткування»
Спеціальність 071 «Обліку і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
«_____» _____ 2021р.

ЗАВДАННЯ

на дипломну роботу здобувача вищої освіти

Дяченко Євгенія Івановича

1. **Тема дипломної роботи** «Удосконалення обліку основних засобів та аналіз ефективності їх використання на підприємстві»

керівник роботи Кравченко Микола Володимирович, д.е.н., професор

затверджені наказом ДДАЕУ від «29» листопада 2021 р. № 3641

Строк подання здобувачем роботи – 10 лютого 2022 року.

2. **Вихідні дані до роботи** Законодавчі, нормативно-правові акти та інструктивні матеріали по темі дослідження, фінансова звітність ТОВ «Дніпро» Орхівського району Запорізької області дані аналітичного та синтетичного обліку, періодична література, праці провідних вчених економістів.

3. **Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розкрити).** Вступ; теоретико-методичні основи обліку операцій з основними засобами та аналізу ефективності їх використання на підприємстві; організаційно-методичні аспекти та удосконалення обліку основних засобів на підприємстві; аналіз основних засобів та напрями підвищення ефективності їх використання на підприємстві; висновки та пропозиції.

5. **Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень).** Сутність основного капіталу, трактування дефініції «основні засоби» науковцями, сутність поняття «основні засоби» згідно нормативно-правових актів, класифікація основних засобів згідно П(С)БО 7 «Основні засоби», користувачі фінансової інформації стосовно основних засобів, методи нарахування амортизації основних засобів, бухгалтерські проводки по результатам інвентаризації, порівняльна характеристика міжнародного та національного стандартів з обліку основних засобів, завдання аналізу стану використання основних засобів, система показників для аналізу використання основних засобів, основні фактори впливу на фондівдачу, види діяльності ТОВ

«Дніпро», динаміка валового збору продукції, динаміка валового збору продукції за 2019-2020 рр. в тонах, темпи росту валового збору продукції за 2019-2020 рр., у %, структура валового виробництва продукції за 2020 р., оцінка майна ТОВ «Дніпро», тис.грн., оцінка капіталу ТОВ «Дніпро», тис.грн, оцінка руху та функціонального стану основних засобів ТОВ «Дніпро», тис.грн, фінансові результати діяльності ТОВ «Дніпро», лінійна організаційна структура апарату бухгалтерського обліку, контролю та аналізу, синтетичний облік наявності і руху основних засобів, відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з надходження основних засобів від постачальника на ТОВ «Дніпро», розрахунок амортизаційних відрахувань прямолінійним методом, відображення вибуття основних засобів внаслідок ліквідації на рахунках бухгалтерського обліку, показники аналізу використання основних засобів, динаміка стану та руху основних засобів ТОВ «Дніпро» за 2019-2020 роки, джерела формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств, результат резервування амортизаційних відрахувань на депозитному рахунку.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 03 червня 2021р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретико-методичні основи обліку операцій з основними засобами та аналізу ефективності їх використання на підприємстві	вересень 2021 р.	
2	Організаційно-методичні аспекти та удосконалення обліку основних засобів на підприємстві	жовтень 2021 р.	
3	Аналіз основних засобів та напрями підвищення ефективності їх використання на підприємстві	грудень 2021 р.	
4	Висновки та пропозиції, вступ	січень 2022 р..	
5	Список використаних джерел, вступ, оформлення роботи	лютий 2022 р..	
6	Оформлення роботи	лютий 2022 р.	

Здобувач вищої освіти _____ Дяченко Є.І.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ Кравченко М.В.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ТА АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ	9
1.1. Економічна сутність основних засобів як об'єкта обліку	9
1.2. Методичні засади обліку руху основних засобів	20
1.3. Методичні підходи до аналізу стану та ефективності використання основних засобів	30
Висновки до 1 розділу	38
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ	40
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	40
2.2. Характеристика організації роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики підприємства	50
2.3. Облік руху основних засобів на підприємстві	56
2.4. Шляхи удосконалення обліку основних засобів на підприємстві	71
Висновки до 2 розділу	77
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ	79
3.1. Аналіз руху та технічного стану основних засобів	79
3.2. Ефективність використання основних засобів	86
Висновки до 3 розділу	97
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	98
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	101
ДОДАТКИ	109

РЕФЕРАТ

Тема: «Удосконалення обліку основних засобів та аналіз ефективності їх використання на підприємстві»

Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел і додатків. Основний зміст викладено на 114 сторінках друкованого тексту. Робота містить 21 таблицю, 20 рисунків, 4 додатки. Список використаних джерел складається зі 128 найменувань.

Об'єкт дослідження – процеси формування та використання основних засобів, що підлягають відображенню в бухгалтерському обліку, аналізу та фінансовій звітності ТОВ «Дніпро».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методологічних та практичних аспектів обліку та аналізу основних засобів на підприємстві.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємств, що забезпечить їх ефективне функціонування.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети були використані наукові методи, які застосовуються при вивченні соціально-економічних процесів і явищ, а саме: методи наукового узагальнення (при уточненні сутності поняття «основні засоби»); методи індукції та дедукції (при дослідженні теоретичних питань бухгалтерського обліку основних засобів); методи класифікації, порівняння, наукової абстракції, системного та комплексного аналізу (при розробці пропозицій щодо удосконалення обліку основних засобів); методи економічного аналізу (під час проведення аналізу стану та ефективності використання основних засобів) та ін.

Визначено економічну сутність основних засобів та досліджено склад та класифікацію основних засобів. Проведено аналіз нормативної бази та спеціальної літератури з питань обліку та аналізу основних засобів підприємства та з'ясовано основні напрями методики аналізу використання основних засобів. Досліджено діючу систему обліку руху основних засобів на ТОВ «Дніпро» та запропоновано напрями її удосконалення.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

ОСНОВНІ ЗАСОБИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ВИКОРИСТАННЯ, ПІДПРИЄМСТВО, АНАЛІЗ, ОБЛІК, УДОСКОНАЛЕННЯ.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА

ОСНОВНЫЕ СРЕДСТВА, ЭФФЕКТИВНОСТЬ, ИСПОЛЬЗОВАНИЕ, ПРЕДПРИЯТИЕ, АНАЛИЗ, УЧЕТ, УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ.

KEYWORDS

FIXED ASSETS, EFFICIENCY, USE, ENTERPRISE, ANALYSIS, ACCOUNTING, IMPROVEMENT.

ВСТУП

Актуальність теми. Невід’ємною складовою сфери матеріального виробництва національної економіки є сільське господарство, належний стан матеріально-технічної бази якого – один з вирішальних факторів забезпечення продовольчої безпеки держави. Підтвердженням доцільності покращення стану матеріально-технічної бази галузі є беззаперечний факт, адже Україна має відповідні для розвитку сільського господарства природно-кліматичні умови. Питання обліку основних засобів тепер пов’язані з необхідністю для власників, кредиторів та інвесторів отримати швидку та достовірну інформацію про використання, рух, оновлення та ефективність основних засобів. Адже раціональне використання активів і основних потужностей підприємства сприяє покращенню всіх техніко-економічних показників, таких як збільшення виробництва, зниження собівартості, трудомісткості виробництва.

Тому необхідно забезпечити контроль за їх наявністю, зберіганням, правильністю обліку, оцінки, переоцінки, відображення операцій надходження і вибуття, нарахування амортизації, відновлення основних засобів та аналізу ефективності їх використання.

Фундаментальний внесок у дослідження питань формування та відтворення основних засобів у сільському господарстві зробили такі відомі вітчизняні вчені: В.В. Адамчук, В.Г. Андрійчук, Я.К. Білоусько, П.І. Гайдуцький, В.М. Геєць, Т.О. Осташко, Б.Й. Пасхавер, Г.М. Підлісецький, В.Л. Товстопят, Є.І. Ходаківський. Особливої уваги заслуговують праці з питання сутності амортизації та її впливу на відновлення основних засобів, оскільки це є ключовим внутрішнім джерелом відтворення, що розглядаються в роботах таких вітчизняних вчених, як М. М. Александрова, Л. В. Городянська, Г. В. Довбиш та інші. Питання аналізу ефективного використання основних засобів сільськогосподарського підприємства знайшли відображення в працях О.М. Царенко, В.Г. Андрійчука, Г.В. Савицької та інших.

Ознайомлення з теоретичними положеннями, національними та

міжнародними науковими публікаціями та корпоративною практикою нещодавно зробило облік основних засобів досить складним, з багатьма проблемами, які впливають на процеси контролю виробництва та знижують ефективність основних засобів. Чимало суперечливих теоретичних положень, практичне значення бухгалтерського обліку та аналізу основних засобів, недостатній рівень дослідження потреб сучасного менеджменту впливають на вибір тем і визначають напрям дослідження.

Тому актуальність даної теми полягає в тому, щоб забезпечити розвиток збалансованого сільськогосподарського виробництва, бути більш конкурентоспроможним та ефективно використовувати потенційні ресурси підприємства, сформувати систему обліково-аналітичної інформації. Тому сьогодні склалася об'єктивна ситуація щодо врахування існуючої практики обліку та аналізу основних засобів.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління основними засобами підприємств, що забезпечить їх ефективне функціонування.

Для досягнення поставленої мети в роботі визначені і вирішувалися такі завдання:

- визначити економічну сутність основних засобів;
- дослідити склад та класифікацію основних засобів;
- провести аналіз нормативної бази та спеціальної літератури з питань обліку та аналізу основних засобів підприємства;
- з'ясувати основні напрями методики аналізу використання основних засобів;
- дослідити діючу систему обліку руху основних засобів на ТОВ «Дніпро» та запропонувати напрями її удосконалення;
- проаналізувати технічний стан та ефективність використання основних засобів підприємства;

– обґрунтувати напрями підвищення ефективності управління основними засобами підприємства.

Об’єкт дослідження – процеси формування та використання основних засобів, що підлягають відображенню в бухгалтерському обліку, аналізу та фінансовій звітності ТОВ «Дніпро».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методологічних та практичних аспектів обліку та аналізу основних засобів на підприємстві.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети були використані наукові методи, які застосовуються при вивченні соціально-економічних процесів і явищ, а саме: методи наукового узагальнення (при уточненні сутності поняття «основні засоби»); методи індукції та дедукції (при дослідженні теоретичних питань бухгалтерського обліку основних засобів); методи класифікації, порівняння, наукової абстракції, системного та комплексного аналізу (при розробці пропозицій щодо удосконалення обліку основних засобів); методи економічного аналізу (під час проведення аналізу стану та ефективності використання основних засобів) та ін.

Наукова новизна одержаних результатів. У процесі дослідження отримано такі наукові результати, яким притаманна наукова новизна:

– розмежовано поняття «основний капітал» та «основні засоби», уточнено визначення основних засобів як об’єкту бухгалтерського обліку суб’єкта господарювання, незалежно від форми власності та галузевої спрямованості;

– запропоновано узагальнену класифікацію основних засобів, яка враховує їх поділ за призначенням, за належністю, за використанням та видову класифікацію в розрізі виробничих і невиробничих основних засобів;

– обґрунтовано методичну доцільність відображати капіталізацію фінансових витрат для основних засобів при визнанні їх кваліфікованим активом на рахунку 95 «Фінансові витрати», а потім розподіляти на рахунок 15 «Капітальні інвестиції» (в сумі капіталізованих фінансових витрат, пов’язаних із створенням кваліфікованого активу основного засобу);

– методику обліку виведення з експлуатації основних засобів у зв'язку з консервацією, які тимчасово не використовуються у виробничому процесі шляхом відкриття додаткових субрахунків другого порядку до субрахунків 103-106; відображенням таких основних засобів на відповідних рівнях аналітичного обліку субрахунків 103-106, що забезпечить достовірне відображення витрат в бухгалтерському обліку та сприятиме зниженню собівартості в частині амортизації;

– наведені шляхи підвищення ефективності управління основними засобами на підприємстві.

Апробація результатів роботи. Результати дипломного дослідження апробовано в матеріалах XII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи» (28-30 жовтня 2021 р., м. Дніпро).

Теоретико-методологічною основою дослідження є дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених з питань обліку та аналізу основних засобів. Законодавчі та нормативні акти, що стосуються бухгалтерського обліку, особливо основних засобів.

Фактичне застосування наданих авторами Рекомендацій дає змогу забезпечити точне відображення операцій на обліку основних засобів за сучасної ситуації управління. Своєчасне отримання та аналіз необхідної інформації керівництвом. Результати дослідження спрямовані на підвищення надійності, ефективності та аналітичного характеру облікової інформації для забезпечення управління та ефективності управління основними засобами як складовою його потенціалу. Це можна зробити в практиці вітчизняних компаній.

Загальна характеристика структури та обсягу роботи. Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел і додатків. Основний зміст викладено на 114 сторінках друкованого тексту. Робота містить 21 таблицю, 20 рисунків, 4 додатки. Список використаних джерел складається зі 128 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ А АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Економічна сутність основних засобів як об'єкта обліку

Істотною основою виробничого процесу є, насамперед, засіб праці, що характеризується технологічним і економічним рівнем розвитку суспільства і є необхідним елементом для забезпечення виробництва, розподілу та послуг. На підприємстві резерв робочої сили означає придбання економічної форми основних засобів. Управління та економіка компанії, включаючи сільське господарство, значною мірою залежить від обставин і доброчесності. Активи залишаються основою матеріалів і технологій і є важливим елементом потенційного виробництва компанії. Адекватне використання основних засобів, швидкий розвиток потужностей, скорочення транспортних засобів та обладнання, економічне ставлення до технологій позитивно впливають на економічні показники. На цьому етапі розвитку вітчизняні підприємства прискорюють оновлення виробничого обладнання, особливо швидко замінюючи неефективне обладнання на складне і високопродуктивне обладнання для підвищення ефективності виробництва та забезпечення максимального завантаження обладнання.

Роль основних фондів у виробничому процесі, характер тиражування в умовах ринкової економіки визначає особливі вимоги до інформації про наявність, рух, стан і використання основних засобів. Системи управління ринком вимагають більш ефективною та вичерпною інформації про основні засоби. Бухгалтерський облік має бути налаштований на одержання не лише даних звіту, а й іншої необхідної інформації.

Важливість вивчення та вивчення даної економічної категорії як основного засобу визначається:

- Основні засоби, призначені для використання у виробництві як

основа продуктивності, виробниче обладнання та засоби праці, наявність і склад яких визначають економічний потенціал суспільства. «Економічні епохи відрізняються не тим, що виробляється, а тим, як виробляється, якими засобами праці» [46];

– Основні засоби, що використовуються в непродуктивних сферах, створюють умови, підвищують рівень науки і культури, сприяють здоров'ю суспільства і соціальному розвитку.

– Підвищення якості основних засобів-Необхідна умова підвищення продуктивності праці.

Категорію «основні засоби» можна розглядати з точки зору капіталу, трудових ресурсів та об'єктів обліку. За складовою капіталу відомий економіст А. Сміт вважає його основним активом. Основою віднесення основних засобів до основного капіталу є поділ капіталу на основний і оборотний, визначення характерних відмінностей. Він ввів політичну економію, яка ввів поняття основного капіталу та оборотного капіталу. Так, вони бачать різницю між основним капіталом і роботою в способі отримання доходу. Він вважає, що основний капітал — це капітал, який має на меті зберегти ту саму форму власності на землю, як-от поліпшення землі, придбання машин та обладнання, інструментів. А. Сміт вважає, що капітал залишається поза обігу, оскільки він завжди має одного власника, а прибутковий лише за рахунок оборотних коштів. Це була помилка Сміта, оскільки в обіг були задіяні обидві частини капіталу. Він неправильно розумів обіг як рух товарів і передачу майна з рук в руки. Звичайно, елемент основного капіталу може бути непридатним для використання, але його вартість буде в обігу.

У Д. Рікардо основою поділу капіталу на основний і оборотний є період використання цієї частини капіталу. «Це стосується або основного капіталу, або оборотного капіталу, залежно від того, чи швидко вичерпується капітал, чи потребує він регенерації, чи споживається повільно» [6, с.15.]. Він правильно вказує, що один і той самий вид капіталу може використовуватися як основний капітал або оборотний, залежно від галузі, в якій він існує або розглядається.

Дж. С. Мілль більш чітко вказує на участь множинного основного капіталу у виробничому процесі. «...Важлива частина капіталу, що міститься в засобах виробництва, що характеризується більш-менш тривалим існуванням, що використовується у виробничій ролі, не втрачається, а залишається там, і ця частина капіталу обмежено одноразовим використанням. Капітал у цій категорії включає всі або всі предмети, які називаються домашніми господарствами, машини та прилади чи пристрої.

Довговічність деяких з них дуже важлива, а їхню присутність як виробничого інструменту додають повторювані виробничі операції. «Капітал, який є в одній формі постійного і який має відповідний довгостроковий дохід, називається основним капіталом» [63, с.195]. Таким чином, Дж. С. Мілль демонструє такі характеристики основного капіталу, як довгострокове існування, можливість повторного використання та дохід від довгострокового використання.

К. Маркс стверджував, що засоби праці в процесі експлуатації зберігають свою форму по відношенню до продукту. Після завершення фізичного обстеження його викинули та замінили на новий. Для придбання робочої сили необхідно негайно збільшити капітал, але в міру знецінення робочої сили участь в цьому обороті капіталу є лише частковою. Наприклад, будівля, яка функціонує 50 років, буде переносити на продукт щорічно 1/50 частину своєї вартості.

Таким чином, авансована на засоби праці частина капіталу закріплюється на тривалий час у формі засобів праці і входить в обіг поступово, частинами, у тій її частині, в якій вона переноситься на виготовлені товари. Завдяки цій особливості ця частина постійного капіталу набуває форми основного капіталу.

Щоб процес виробництва йшов безперервно, елементи оборотного капіталу повинні бути так постійно закріплені в цьому процесі, як і елементи основного капіталу але закріплені таким чином елементи першого постійно оновлюються «*in natura*» (засоби виробництва замінюються новими екземплярами того ж роду, робоча сила – шляхом постійного повторення її

купівлі); навпаки, що стосується елементів основного капіталу, то за весь час існування вони не оновлюються і немає потреби повторювати акт їх купівлі.

У процесі виробництва завжди знаходяться сировина і допоміжні матеріали, але, в міру того як старі повністю споживаються при створенні готового продукту, вони завжди замінюються новими екземплярами того ж роду. Точно так у процесі виробництва постійно знаходиться і робоча сила, але знаходиться лише внаслідок постійного поновлення акта її купівлі, що часто супроводжується також заміною осіб. Навпаки, під час повторюючихся оборотів оборотного капіталу, у тих же повторюючихся процесах виробництва, продовжують функціонувати ті ж самі будівлі, машини і т.п. [120, с.189].

К. Маркс зрештою визначив основну відмінність у видах капіталу. На мою думку, це спосіб передати цю цінність у продукт, який виготовляється. Тому оборотні кошти (у вигляді матеріалів, заробітної плати) безпосередньо і повністю передаються на продукт, що виробляється. Однак основний капітал (у вигляді будівель, обладнання тощо) зазвичай не повністю залишається у виробленому продукті, а частково передає вартість.

На рисунку 1 схематично показано взаємозв'язок між природою основного капіталу та категорією «основні засоби». 1.1.

Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що поняття єдиної категорії не існує і воно охоплює визначення «основні засоби». Тому питання визначення терміна є дискусійним і вкрай актуальним.

Отже, якщо розглядати об'єкт обліку як основний засіб економічної категорії, то основний засіб є частиною основного капіталу, набуває форми засобу праці і поступово переносить цей капітал протягом кількох виробничих циклів. Вартість виробленого продукту.

Вивчаючи категорію «основний капітал», вчені виділяють ряд критеріїв і характеристик, що характеризують об'єкт, яким є основний капітал. Основними з них є:

- Призначення (частина майна, на якій підприємство може отримувати прибуток).

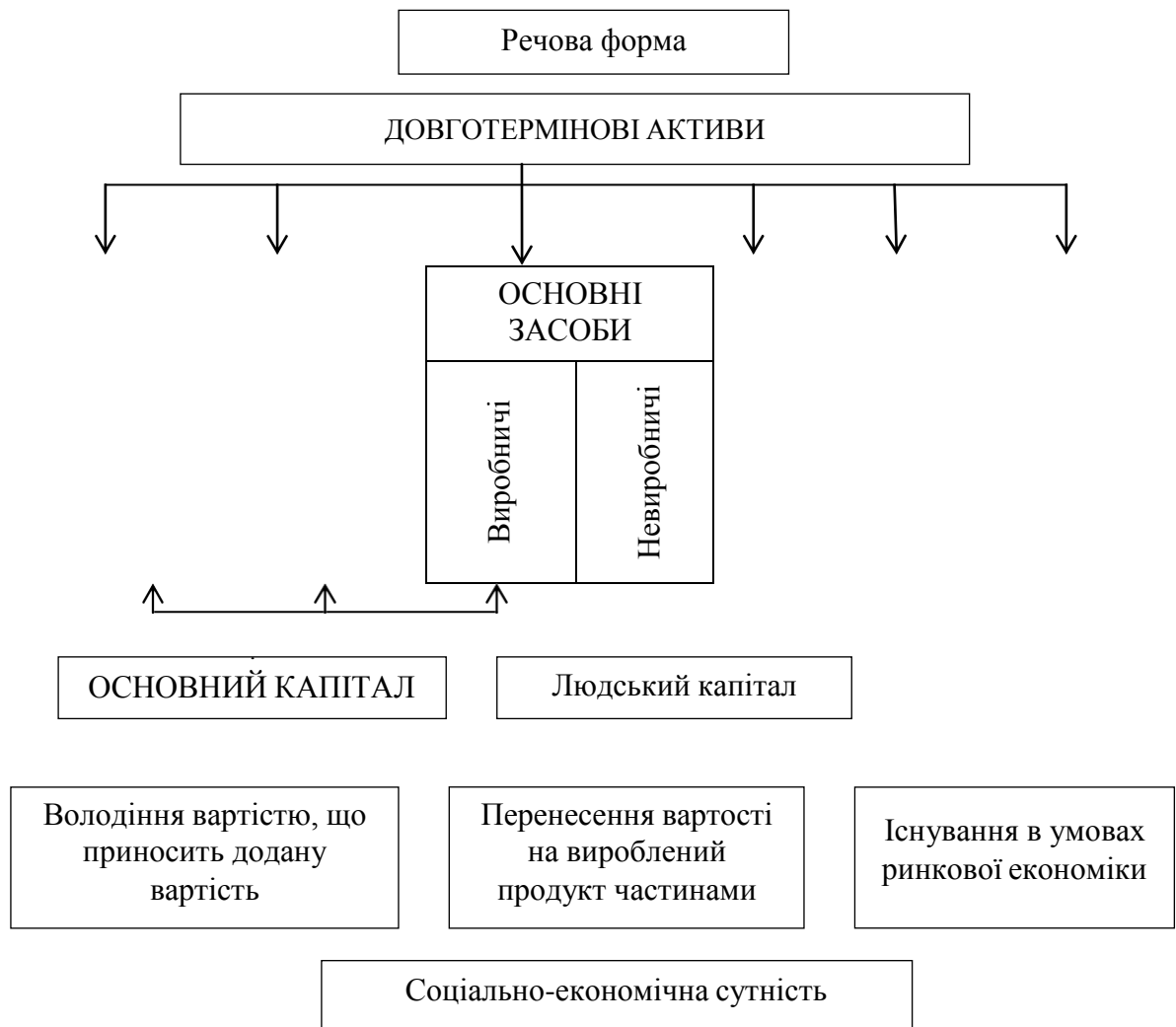

Рис. 1.1. Сутність основного капіталу

- Особливість перенесення вартості на собівартість готової продукції. Природно, немає ніяких змін у процесі використання; тривалість використання (1 рік і більше, тривалістю більше 1 року, або експлуатаційний цикл більше 1 року).
- Сфера (функції виробництва, обслуговування, управління та збуту);
- Функціональна роль об'єкта (корисність об'єкта, що забезпечує умови праці, землі, господарської діяльності підприємства).

Для цілей бухгалтерського обліку під основним капіталом та оборотним капіталом тепер розуміють неліквідні та оборотні активи, сутність яких визначена на законодавчому рівні. Відповідно до П(С)БО 1 усі необоротні активи як необоротні активи, які є грошовими коштами та їх еквівалентами без обмежень використання, також призначені для продажу або споживання

протягом ділового циклу або в 12-му місяці Інші активи з дати балансу.

Дослідженням сутності дефініції «основні засоби» присвячені наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів: В.Г. Андрійчука, Ф.Ф. Бутинця, Н.Г. Виговської, А.Г. Вознюка, М.Я. Демяненка, В.Г. Лінника, С.А. Николаєвої, Я.В. Соколова, В.В. Сопка, Л.К. Сук, В.С. Сухарського, В.Г. Швеця та ін. (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1

Трактування дефініції «основні засоби» науковцями

Науковці	Визначення
Бойко В.М., Вашків П.Г.	Основні засоби-ряд праці означає, що він функціонує природним чином, який не змінюється з часом у сфері матеріального виробництва і передає свою вартість на новостворений виріб як частину при зношенні.
Сухарський В.С.	Під основними засобами промислового та невиробничого призначення (будівлі, споруди, машини, електропередавальні засоби, інвентар тощо) розуміється праця, що бере участь у виробничому процесі протягом кількох циклів і поступово, зберігаючи природний вигляд. Виробництво
Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовшенко Т.С.	Основні засоби – це реальні активи, які тривалий час використовуються в одній і тій же фізичній формі у виробничому процесі.
Бутинець Ф.Ф.	Основні засоби — нерухомі активи, що належать компанії для виробництва або надання товарів чи послуг, здачі в оренду іншим особам або виконання управлінських та соціально-культурних функцій, з бажаним терміном корисного використання (експлуатаційним) протягом одного року або інвестиційного циклу, якщо він перевищує, якщо перевищує більше 1 року)
Сук Л.К. Виговська Н.Г.	«Основні засоби» – це сукупність реальних засобів, «Основні фонди» – джерело основних засобів, і ці цінності відображаються в різних розділах балансу: Основні засоби-В активах, Основні засоби-Заборгованість
Андрійчук В.Г.	Кошти є грошовим відображенням засобів праці (основних фондів), а основні засоби є важливим фактором.
А. Сміт	Основний капітал — це капітал, метою якого є поліпшення землі, придбання техніки, інструментів та інших предметів, що приносять дохід, а також підтримання тієї самої фізичної форми одного власника.
Дж.С.Міль	Значна частина капіталу, втіленого в засобах виробництва, що характеризується приблизно тривалішим існуванням ролі, зайнятої у виробництві, не усувається, а залишається, і ця частина капіталу виконує єдину функцію. використовувати час. Капітал у цій категорії включає всі або більшість товарів, які називаються будинками, машинами та приладами чи пристроями. Довговічність деяких з них дуже важлива, а їхню присутність як виробничого інструменту додають повторювані виробничі операції.
К. Маркс	Основний капітал визначається як капітал, який переносить певні форми споживання, довгострокові операції та певну вартість у вартість виробництва.

Подальші дослідження терміну сутності поняття «основні засоби» доцільно провести у двох напрямках: згідно вимог нормативно-правової бази; за науковим підходом, який розглядає основні засоби як об'єкт обліку, аналізу, аудиту та управління.

Проаналізувавши основні нормативно-правові акти щодо обліку основних засобів, можна зробити висновок, що всі джерела розглядають ці об'єкти як реальні активи, які тривалий час будуть використовуватися в діяльності підприємства. Норматив собівартості, що дозволяє віднести об'єкт до основних засобів, визначається лише податковим законодавством України.

Вчені, які вивчають активи, продовжують намагатися визначити ці категорії відповідно до дисципліни, аналізу, управління та конкретних потреб.

Але необхідно зазначити, що серед науковців також відсутня єдина точка зору стосовно сутності основних засобів.

На основі аналізу наукової літератури можна зробити висновок, що «основні засоби» мають матеріальну форму і є засобом праці для ведення бізнесу. Напрямок використання основних засобів залежить від особливостей галузі.

Тому, виходячи з наукового підходу та нормативних узагальнень, ми вважаємо, що доцільно дати чітке концептуальне визначення, а передбачивши основні засоби, підприємство здійснює всі бажані корисні види діяльності та потреби. як реальний актив для задоволення. Вік 12 календарних місяців і старше. Дата пробного запуску. Вважаємо, що запропоноване визначення характеризує основні засоби для цілей бухгалтерського обліку будь-якого суб'єкта господарювання, незалежно від форми власності чи галузевого напрямку.

Визнання здійснюється до визнання в бухгалтерському обліку об'єктів основних засобів. Відповідно до П(С)БО 7 основні засоби визначаються як реальні активи і повинні відповідати певним критеріям для всіх корпоративних активів.

-Основні засоби повинні акумулювати економічні вигоди в майбутньому.

- Внаслідок минулих подій компаніям потрібно керувати.
- Достовірно вимірювати майно, заводи та обладнання.

Тому п. 6 П(С)БО 7 визначає потенційну економічну вигоду від майбутнього використання як одну з передумов для визнання активу активом. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» визначив економічну вигоду як «потенційну можливість одержання підприємством грошових коштів від використання активів» [54, ст. 1]. Якщо буквально розуміти дану вимогу закону, що найчастіше і здійснюється на практиці, то економічна вигода може надходити тільки у вигляді грошових коштів, тобто при реалізації активів підприємством. Виходить, що коли підприємство купує засоби праці не з метою їх наступного перепродажу, а для використання в господарській діяльності, не одержить у майбутньому грошових коштів, а отже й економічної вигоди.

За роз'ясненнями звернемося до міжнародних стандартів фінансової звітності, оскільки саме в них запозичене поняття «економічна вигода». Принципи підготовки і складання фінансової звітності визначають майбутню економічну вигоду як «потенціал, що може сприяти надходженню до підприємства, прямо або опосередковано, грошових коштів або їх еквівалентів» [14, с. 46].

Під прямим надходженням грошових коштів від використання основних засобів слід вважати можливість конвертованості об'єктів у грошові кошти, тобто їх продаж. За звичайних умов він виконує свою функцію в процесі господарської діяльності, а основні засоби не сприяють безпосередньому надходженню коштів. Тому основні фонди є необхідною вимогою для виробництва бажаних споживачами товарів і послуг.

Олійник О.І. вказує на наявність деяких об'єктів основних засобів, що безпосередньо не збільшують економічних вигод, а лише сприяють їх одержанню від використання інших видів активів, наприклад, основні засоби адміністративного призначення [45].

Не можемо погодитися з твердженням, що деякі об'єкти не мають

можливості самостійно приносити вигоду. Так, згідно п.55 Принципів підготовки і складання фінансової звітності, Є чотири способи, якими компанія може отримати майбутні фінансові вигоди від використання основних засобів:

- Вони займаються виробництвом або наданням послуг, що продаються компанією, окремо або в поєднанні з іншими активами.
- Можна обміняти на інші активи, включаючи готівку.
- Здатність погашати зобов'язання.
- Може розповсюджуватися власникам компаній [14].

Отже, для уточнення критеріїв, що передбачають суб'єкт економічних вигод, у «Законі про бухгалтерський облік та фінансову звітність України», спосіб отримання майбутніх економічних вигод від використання основних засобів, а саме: виробництво або надання послуг. Участь самостійно або з іншими активами. Можливість обміну на інші активи; погасити корпоративні зобов'язання; розподіл між власниками бізнесу.

Наступна вимога щодо визначення основних засобів полягає в тому, чи може підприємство управляти основними засобами. З визначення активів, наведеного в балансі за П(С)БО 2, незрозуміло, чи має контрольований суб'єкт господарювання належати цьому суб'єкту господарювання, чи достатньо для того, щоб мати право власності та користування. Не розкривають повною мірою сутності контролю і Принципи підготовки і складання фінансової звітності [39]. У навчальній літературі часто зазначається, що саме право власності на об'єкт є головним критерієм його відображення в активі, тобто обидва поняття наповнюються однаковим змістом. «Актив має контролюватися підприємством, тобто знаходиться у власності підприємства» [60, с. 112]. Таким чином, виникає необхідність розкриття сутності поняття «контроль» і його подальшої конкретизації.

Умовою, необхідною для обліку та планування тиражування основних засобів підприємства, є класифікація. Під класифікацією основних засобів слід розуміти групування основних засобів у якісно однорідні групи за конкретними причинами. Класифікація спрощує облік поточних основних засобів та спрощує

звітність про наявність та рух основних засобів.

Відповідно до стандартної класифікації основні засоби класифікуються за належністю, використанням і призначенням. За належністю основних засобів він поділяється на власність та лізинг. За поточним і непоточним використанням. За цільовим призначенням виробничі та невиробничі.

За галузевими ознаками основні засоби використовуються в діяльності у сферах промисловості, сільського господарства, транспорту, телекомунікацій, будівництва, торгівлі, громадського харчування, лісового господарства, матеріально-технічного забезпечення та постачання, заготівлі та виробництва інших матеріалів, а також у житлово-комунальному господарстві, розділений, охорона здоров'я, фізична культура, соціальне забезпечення, освіта, культура, мистецтво, наука та наукові послуги, кредити, управління та основні засоби, якими користуються державні установи. Для кожної галузі народного господарства класифікація основних фондів за природним складом (предметом) і призначенням виробництва визначається з урахуванням деталей, але все-таки можна привести всі галузеві класифікації в народне господарство.

Щодо класифікації основних засобів для бухгалтерського обліку, то в даний час існує дві класифікації основних засобів облікова та податкова залежно від призначення та функціональних цілей. Класифікація за П(С)БО 7 «Основні засоби» передбачає виділення 9 груп основних засобів та 7 інших груп неліквідних реальних активів (рисунок 1.2).

Податкове законодавство України перераховує 16 груп основних засобів, назви яких відповідають субрахункам бухгалтерського обліку та періодично повторюють класифікацію в П(С)БО 7 (Додаток Б).

Але, вони мають і певні відмінності, зокрема: класифікація основних засобів у бухгалтерському обліку на відміну від податкової класифікації не пов'язана з нарахуванням амортизації, так як до кожної групи може бути застосовано любий з методів її нарахування.

Таким чином, дослідження останніх особливостей класифікації основних засобів виявило, що зараз існують дві окремі класифікації: облікова та

податкова класифікація для цілей амортизації.

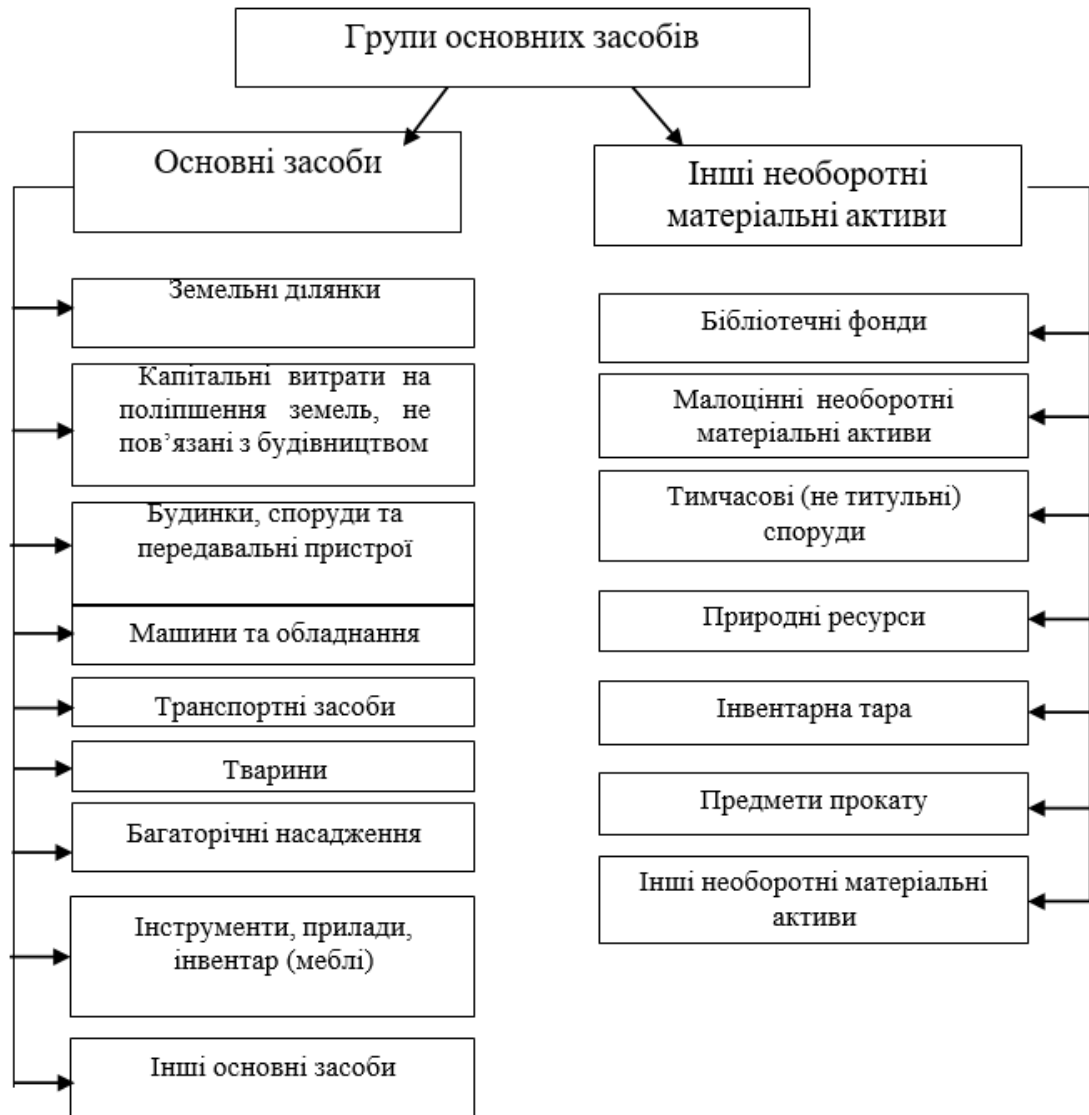

Рис. 1.2. Класифікація основних засобів згідно П(С)БО 7 «Основні засоби»

Виробниче обладнання – це основний засіб, який бере безпосередню участь у виробничому процесі і пов'язаний зі створенням певного продукту, виконанням робіт, наданням послуг. Вони представлені будівлями, спорудами, машинами, машинами, обладнанням тощо.

Основні засоби, які безпосередньо не беруть участь у виробничому процесі і призначені для задоволення соціально-культурних потреб працівників підприємства, називають непродуктивними. Основні невиробничі фонди є корпоративною власністю і представлені об'єктами культури, спортом, дитячими садками, пральнями, купальними, вбиральними тощо, що

використовуються у невиробничих сферах.

Залежно від використання основних засобів вони поділяються на оборотні та необоротні. Зараз у мене є основні засоби, які задіяні в бізнесі компанії. Крім того, бездіяльність – це основний засіб, який протягом цього періоду не використовується в господарській діяльності через очікування тимчасового захисту або випробувального терміну.

Поділяються на власність та оренду на основі права власності на основні засоби. Основні засоби підприємства перебувають у безпосередній власності компанії та мають походження (внесок засновника до статутного капіталу, борги перед постачальниками, прийняте фінансування та прийнятний дохід тощо). Основні засоби, які використовуються підприємством, але не ці активи, називаються орендою. Щоб виключити можливість подвійного обліку одного і того ж об'єкта, основні засоби орендодавця відображаються на балансі, а орендар – на позабалансовому рахунку.

За результатами досліджень з'ясовано: в науковій та нормативній літературі відсутнє єдине трактування економічної суті поняття «основні засоби» як об'єкта обліку; на сьогоднішній існують облікова та податкова класифікації основних засобів, які мають певні відмінності.

1.2. Методичні засади обліку руху основних засобів

Важливим питанням в обліку основних засобів є вартість, оскільки від неї залежить корисність та достовірність облікової інформації. Розвиток українських ринкових відносин суттєво змінив призначення оцінки основних засобів у поточній бухгалтерській та фінансовій звітності. Це пов'язано з появою різноманітних форм власності і, як наслідок, здатністю приймати самостійні господарські рішення. Збільшити кількість користувачів облікової інформації. Здійснення нових справ з майном (надходження та безкоштовні перекази, обміни, оприбуткування як внесок у офіційний капітал тощо). Вибір

методу оцінки ґрунтується на прагненні визначити пріоритетність інвесторів і насамперед задовольнити різноманітні інформаційні потреби зовнішніх користувачів. Оскільки вони в першу чергу стосуються прибутку від інвестицій, витрати на відображення основних засобів на балансі повинні допомогти оцінити майбутні економічні вигоди для компанії.

Основна складність у присвоєнні вартості полягає у виборі вартості для вимірювання основних засобів. Відповідно до правила 7 П(С)БО підприємства можуть використовувати два типи оцінки: собівартість або справедливу вартість, коли оцінюють вартість основних засобів. Вибір будь-якого варіанту оцінки основних засобів залежить від реальної вартості активів підприємства та суми нанесеної амортизації, а отже, від фінансових результатів та суми податків, сплачених підприємством.

Традиційним і найбільш систематичним методом оцінки, розробленим у національних рахунках, є відображення основних засобів за їх первісною (історичною) вартістю, яка включає фактичні витрати на виробництво та придбання основних засобів. До того ж згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» пріоритетною при оцінці активів підприємства вважається первісна вартість. Цей метод оцінки основних засобів ефективний при проведенні аналізу фінансового стану, оскільки дозволяє об'єктивно оцінити фінансовий результат (прибуток чи збиток).

В основі цього твердження лежить припущення, що основні засоби надходять не для продажу, а для здійснення операційної діяльності.

Але зараз багато економістів погоджуються оцінювати основні засоби в контексті інфляційного процесу. Використання житла може мати негативні наслідки. Навіть за фіксованої ціни потенціал основних засобів залишається застарілим через менший термін його використання. Основні засоби, які купуються в різний час і мають однакові характеристики, мають різну вартість. Крім того, оцінки постійно збільшують витрати компанії і в кінцевому підсумку впливають на кінцеві фінансові результати [40].

На думку прихильників, другий тип оцінки активів за справедливою вартістю дає змогу оцінити перспективи подальшого розвитку компанії. Крім того, найскладніші системи обліку IAS та US GAAP зосереджені на використанні оцінки активів за однаковою ціною. Однак на практиці використання справедливої вартості викликає певні труднощі, оскільки МСБО та П(С)БО містять лише загальні рекомендації щодо справедливої вартості [62].

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку надають вільний вибір методів оцінки активів. Тобто не обмежується лише рекомендацією вибрати два мінімальних рейтингу [14]. Це означає, що компанії мають можливість впроваджувати кілька різних систем оцінки одночасно, різним ступенем і в різних комбінаціях. Критерії оцінювання такі. Вартість придбання, поточна вартість, собівартість реалізації, приведена вартість.

Витрати на придбання – активи представлені за сумою сплачених грошових коштів, що дорівнює або за справедливою вартістю компенсації, наданої за придбання активу на момент придбання. Витрати на поточні активи відображаються готівкою або еквівалентом грошових коштів, які були б сплачені, якби такі самі або подібні активи були придбані в цей час. Собівартість продажу – активи відображаються у сумі готівки або її еквіваленту, наявної на даний момент шляхом продажу активу в ході звичайної діяльності. Поточна вартість активів представлена за поточною вартістю дисконтування майбутніх чистих грошових потоків, які, як очікується, будуть створені суб'єктом господарювання в звичайній діяльності.

Первісна вартість – минула (реальна) вартість необоротного активу у сумі грошових коштів або справедливої вартості іншого активу, сплаченої (переданої), витраченої на придбання (створення) необоротного активу. Переоцінка-Вартість основних засобів після переоцінки. Залишкова вартість - різниця між первісною вартістю (переоціненою) та зносом основного засобу. Справедлива вартість основних засобів дорівнює сумі грошей, яка може бути обміняна між компетентними, обізнаними та добровільними сторонами під час операції цих підприємств.

Амортизація – це первісна сума або переоцінка основного засобу за вирахуванням ліквідаційної вартості. Ліквідаційна вартість визначається як сума активів або інших активів, які компанія очікує від продажу або вибуття основного засобу після закінчення терміну його корисного використання мінус вартість продажу або вибуття.

Оцінювати основні засоби необхідно: під час їх визнання або під час надходження активу; після визнання або під час використання активу; якщо відбувається припинення визнання або при вибутті активу.

Оцінка основних засобів здійснюється відповідно до вимог П(С)БО 7.

Придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства за собівартістю. Первісна вартість – минула (реальна) вартість необоротного активу у сумі грошових коштів або справедливої вартості іншого активу, сплаченої (переданої), витраченої на придбання (створення) необоротного активу. Отже, вартість визначається за реальною собівартістю або справедливою вартістю [44].

Початкова вартість залежить від того, як ви отримуєте основні засоби.

Напрями оцінки основних засобів під час визнання (надходження):

- при придбанні (за кошти у разі обміну активів);
- при внеску в статутний капітал;
- при безоплатному отриманні;
- при створенні;
- при переведення об'єкту зі складу оборотних активів;
- отримані в обмін на подібний чи неподібний актив;
- при отриманні в фінансову оренду.

Формування оцінки основних засобів на балансі під час їх визнання. Коли об'єкт визнано, формується оцінка після визнання, яка здійснюється за такими напрямками:

- при введенні в експлуатацію;
- при капітальному ремонті;
- при нарахуванні амортизації;

– при переоцінці.

В перших двох випадках – при введенні в експлуатацію та при капітальному ремонті – оцінюють за балансовою вартістю, при переоцінці – за переоціненою вартістю. При нарахуванні амортизації формується такий вартісний показник як накопичена амортизація, що потребує постійної оцінки.

Починаючи операцію (при визначенні корисного віку), слід враховувати наступне:

– Використання об'єктів, бажаних для компанії з точки зору потужності або продуктивності.

– Носить бажаний фізичний та моральний одяг.

– Правові чи інші обмеження щодо терміну служби об'єктів та інші фактори.

При вдосконаленні об'єкта (модернізація, реконструкція, добудова, реконструкція, реконструкція, ремонт тощо) початкова вартість зростає на впроваджену суму, а очікувані перші майбутні економічні вигоди від використання об'єкта зростають.

У балансі підприємства основні засоби відображаються у собівартості та вартістю вибуття. Якщо основний засіб потребує переоцінки, його можна зареєструвати за плату.

Помилки у визначенні вартості основних засобів створюють хибне враження про власника основного капіталу, неправильний нарахування амортизації, необ'єктивну оцінку основних засобів за допомогою системи показників, ефективність використання основних засобів. Це може призвести до неправильних рішень щодо вашої бізнес-стратегії.

Мета оцінки основних засобів залежить від того, в якому аспекті діяльності підприємства вона буде використана (рис. 1.3).

Розподіл аспектів діяльності в залежності від користувачів інформацією умовний, оскільки не можливо з повною впевненістю стверджувати, що та або інша інформація цікавить тільки внутрішніх або зовнішніх користувачів.

Рис. 1.3. Користувачі фінансової інформації стосовно основних засобів

Основні засоби поступово виснажуються з часом, природними силами та оперативними процесами. Вони втрачають свою первісну фізичну якість і знижують свої технічні та експлуатаційні можливості, через що реальна балансова вартість активів залишається нижчою. Моральний і фізичний знос основних засобів і вид фізичного зносу - це знос під впливом природних сил.

Амортизація основних засобів — це амортизація основних засобів з початку терміну їх використання.

Амортизація – це систематичний розподіл основних засобів, які можуть амортизуватися протягом терміну їх використання. Це описує процес поступової амортизації (погашення) вартості протягом строку корисного використання об'єкта, забезпечення доходів і понесених витрат та дотримання принципу відповідності [4].

Амортизація – це вартість основних засобів, крім землі та незавершеного виробництва.

Порядок нарахування амортизації основних засобів визначається П(С)БО7.

- Починаючи з місяця за місяцем, коли основні засоби є в наявності.
- закінчиться через місяці після вибуття основних засобів, а також буде завершено під час переходу на реконструкцію, модернізацію, добудову, обладнання та технічне обслуговування.

Строк корисного використання (експлуатації) основного засобу — це очікуваний час, протягом якого основний засіб використовується підприємством, або кількість продукції (робіт, послуг), яку воно передбачає (виконати). Ця кількість залежить від багатьох факторів і може бути виправлена.

Корисний вік визначається підприємством з урахуванням таких факторів:

- Бажане використання об'єкта з урахуванням потужності об'єкта або фізичної продуктивності об'єкта.
- Носить бажаний фізичний та моральний одяг.
- Законодавчі або еквівалентні обмеження на термін корисного використання об'єкта (наприклад, умови оренди, зазначені в договорі, або нормативні документи, що визначають терміни безпечної експлуатації конкретного об'єкта).

Строк корисного використання основного засобу вважається, якщо його використання замінює бажаний економічний вигравш. Результат зміни корисного віку об'єкта впливає на величину зносу цього об'єкта в теперішньому і майбутньому часі.

Спосіб нарахування амортизації основних засобів обирається підприємством самостійно з урахуванням використання активу та визначається в правилах облікової політики.

Відповідно до П(С)БО 7 амортизація основних засобів здійснюється в порядку, наочно показано на рисунку. 1.4 Ці особливості описані в Додатку Б.

Ці положення також дозволяють використовувати методи та стандарти амортизації, визначені чинним податковим законодавством.

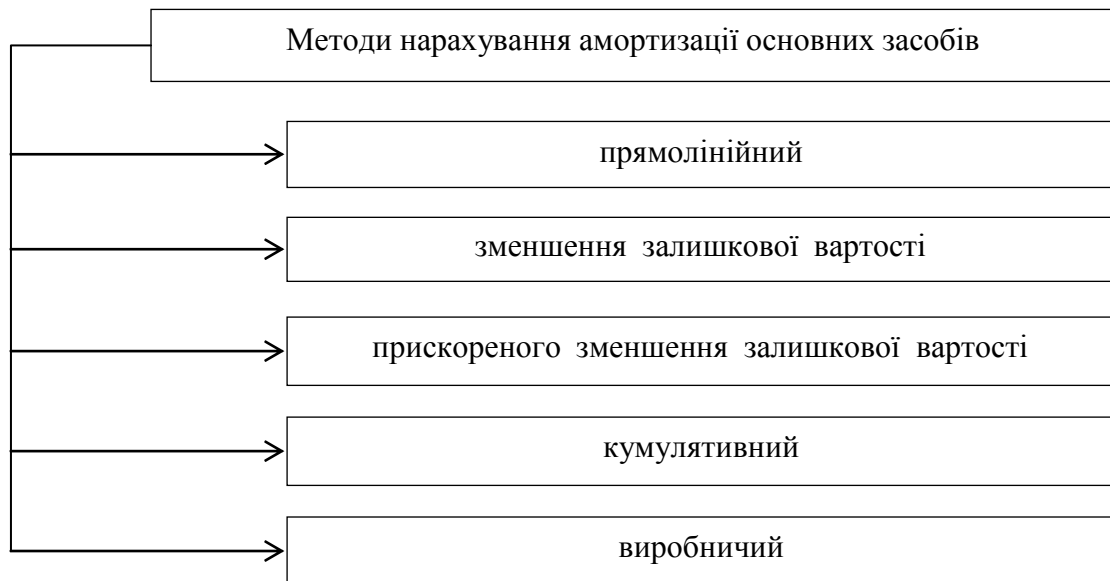

Рис. 1.4. Методи нарахування амортизації основних засобів

Вибір методу нарахування амортизації є одним з найбільш впливових факторів облікової політики. Формування основних засобів викликано наступними записами в обліку (табл. 1.2).

Аналізуючи вищевикладене, можна сказати, що важливим економічним методом системи амортизації є розрахунковий метод. Лінійний метод заснований на визначенні прямої залежності між зносом і терміном служби. Проте функціонування всіх трудових об'єктів не є рівномірним. Згідно з практикою, зношення машин збільшується протягом першого періоду експлуатації, періоду розробки.

Потім протягом відносно тривалого часу спостерігається стабілізація величини зносу, після чого знос знову зростає, але вже більшою мірою.

Знос також нерівномірний. Тому методи прискореної амортизації, такі як метод загального року та метод амортизаційного балансу, які дозволяють роботодавцям амортизувати більшу частину вартості основних засобів протягом першого року служби, імовірно, засновані на цій фізичній динаміці.

Кореспонденція рахунків з обліку зносу основних засобів

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	Нараховано амортизацію основних засобів підприємством, що не використовує рахунки класу 8 "Витрати за елементами": об'єктів виробничого призначення	23 "Виробництво" 91 "Загальновир. витрати"	131 "Знос основних засобів"
	об'єктів загальногосподарського призначення	92 "Адміністративні витрати"	
	об'єктів, що забезпечують збут продукції	93 "Витрати на збут"	
	об'єктів, що використовуються для виконання наукових досліджень та розробок	941 "Витрати на дослідження та розробки"	
	об'єктів житлово-комунального та соціально-культурного призначення	949 "Інші витрати операційної діяльності"	
	об'єктів, що використовуються для ліквідації наслідків стихійних лих, техногенних катастроф, аварій	99 "Надзвичайні витрати"	
2	Нараховано амортизацію основних засобів підприємством, що використовує рахунки класу 8 "Витрати за елементами"	83 "Амортизація"	131 "Знос основних засобів"

Крім того, для відображення витрат на амортизацію основних засобів може бути використаний позабалансовий рахунок 09 «Амортизаційні відрахування», який виконує функцію моніторингу за використанням амортизаційних відрахувань.

Інвентаризація – це процедура, що дозволяє встановити фактичну наявність та стан майна (основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, цінних паперів тощо) і зобов'язань, а також достовірність відомостей про них в обліку підприємства. Вона допомагає виявити нестачі або лишки цінностей, пересвідчитись в дотриманні умов та порядку їхнього збереження, а також перевірити реальність вартості майна на момент перерахунку.

Основні бухгалтерські проводки по результатам інвентаризації наведені в таблиці 1.3.

Бухгалтерські проводки по результатам інвентаризації

Зміст операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дебет	Кредит
У бухгалтерському обліку будь-які нестачі відносять до інших витрат операційної діяльності і відображають на субрахунку 947 «Нестачі та втрати від псування цінностей». Одночасно (до встановлення винних осіб) ці суми показують на позабалансовому рахунку 072 «Невідшкодовані нестачі та втрати від псування цінностей». Після встановлення винних осіб на суму, що підлягає відшкодуванню	375	716
Недостача об'єктів основних засобів за залишковою вартістю списується з кредиту рахунка ____ на дебет рахунка ____.	976	10
Сума зносу, нарахована по цих об'єктах, відображається	131	10
Після прийняття рішення керівником (власником) підприємства сума завданих збитків від недостачі (псування) основних засобів відноситься на рахунок винних осіб записом:	375	716

Відсутність проведення інвентаризації на практиці зумовлює формалізацію інвентаризаційної роботи, недотримання правильності та послідовності виконання окремих інвентаризаційних процедур, порушення чинних законодавчо-нормативних актів [9].

Дослідивши теоретичні основи організації обліку основних засобів в контексті порівняння національних та міжнародних стандартів, можна звернути увагу на близький зміст відповідних нормативних документів.

Національні стандарти та міжнародні мають схожу структуру викладення матеріалу але інформація, подана в стандартах, має незначні відмінності: деякі аспекти переоцінки основних засобів в П(С)БО 7 розкриваються ширше, ніж в МСФЗ 16; вітчизняна нормативна база пропонує ширший спектр методів нарахування амортизації, на відміну від зарубіжної; незначні відмінності щодо шляхів надходження та вибуття об'єктів основних засобів на підприємство.

1.3. Методичні підходи до аналізу стану та ефективності

використання основних засобів

Ефективність виробництва на підприємстві залежить не тільки від забезпеченості основними засобами, а й від ефективності довгострокового відтворення та використання основних засобів підприємства. Основною ознакою підвищення рівня ефективного використання основних фондів підприємства є зростання виробництва. Загальнодержавний знос основних фондів українських підприємств коливається від 60% до 90%. Основними проблемами українських компаній є застаріла технологічна інфраструктура та відсутність фінансування для своєчасного оновлення. Причиною проблеми є нецільове використання амортизаційних коштів підприємства та безвідповідальне ставлення до відповідної модернізації обладнання. Використання та дублювання основних засобів, оскільки правильна довгострокова оцінка ефективності процесу залишається важливим питанням при прийнятті управлінських рішень щодо оновлення основних засобів та підвищення ефективності їх використання. ефективність. активи. У цю групу показників входять рентабельність активів, рентабельність капіталу, загальна рентабельність активів, коефіцієнт амортизації і релевантність, норма введення і норма вибуття.

Сформовані на початку господарської діяльності підприємства основні засоби, як важлива складова матеріально-технічного забезпечення підприємства потребують постійного управління ними. Політика управління необоротними активами в цілому і основними засобами як потенціалу забезпечує ефективну діяльність підприємства та складає частину його загальної фінансової стратегії, що полягає в забезпеченні своєчасного їхнього відновлення і високої ефективності використання.

Основними перевагами необоротних активів перед оборотними є: Низький інфляційний ризик. Ціни на нерухомість на ринку можуть стрімко зростати. Можливість приносити стабільний прибуток у разі несприятливої економічної діяльності за рахунок орендної плати або рентних платежів.

Можливість більш інтенсивного використання в ході збільшення ринкової інфраструктури.

До недоліків можна віднести: Можливість зношування через швидку зміну технології та технологічних процесів. Він не дуже мобільний і не може швидко змінити структуру інвестиційних фондів. Ліквідність низька, а забезпечити потік платежів неможливо через зниження платоспроможності підприємства [2].

Факторами, що впливають на ефективність використання основних засобів, є стан амортизації основних засобів, стан оновлення основних засобів, рівень використання, ціна продукції підприємства. Стан основних засобів визначається коефіцієнтами зносу та придатністю основних засобів. Модель, що передбачає статус основних засобів, пропонує використовувати норму амортизації, що розраховується як відношення нарахованої амортизації до середньорічної вартості основних засобів. Статус руху та оновлення основних фондів визначаються вхідними та вихідними коефіцієнтами основних засобів.

У моделі, яка розглядає рух основних засобів і статус оновлення, пропонується використовувати коефіцієнт введення основних засобів.

Основними завданнями управління основними засобами є [17]:

- Ідентифікаційні форми можуть оновлювати основні засоби на простій і складній основі.
- Визначити необхідність збільшення виробничих потужностей для розширення виробництва.
- Визначити можливі шляхи максимізації основних засобів. А саме нове будівництво, розширення, будівництво, технічний ремонт.
- Забезпечити ефективне використання створених та нововведених основних засобів.
- Створення фінансових ресурсів, необхідних для відновлення основних фондів та структурної оптимізації.

Своєчасний і ретельний аналіз використання основних засобів є важливим для забезпечення ефективної політики управління основними

засобами. А за результатами аналізу - визначення обсягу фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення оптимальної структури основних засобів та ефективної діяльності підприємства.

Отже, основною метою аналізу основних засобів є оцінка безпеки підприємства, оновлення основних засобів і технічного стану, оцінка рівня використання основних засобів, підвищення ефективності використання (рис. 1.5).

Рис.1.5. Завдання аналізу стану використання основних засобів

Необхідно відзначити, що в аналітичній роботі, залежно від призначення аналізу, використовують кількісні (натуральні одиниці) й вартісні оцінки основних засобів, передбачені П(С)БО.

Вимір у натуральних одиницях необхідний під час проведення аналізу технічного складу, оцінки потужностей, виробничих площ та ін. Види вартісної оцінки основних засобів залежно від їх стану наступні: первісна вартість, відбудовна вартість, переоцінена вартість, залишкова вартість, справедлива вартість,

З урахуванням визначеної мети, завдань та етапів аналізу а також процедур на кожному з них, необхідно сформувати систему показників, застосування яких забезпечить реалізацію методики і надасть повну інформацію щодо стану основних засобів на підприємства (рис. 1.6).

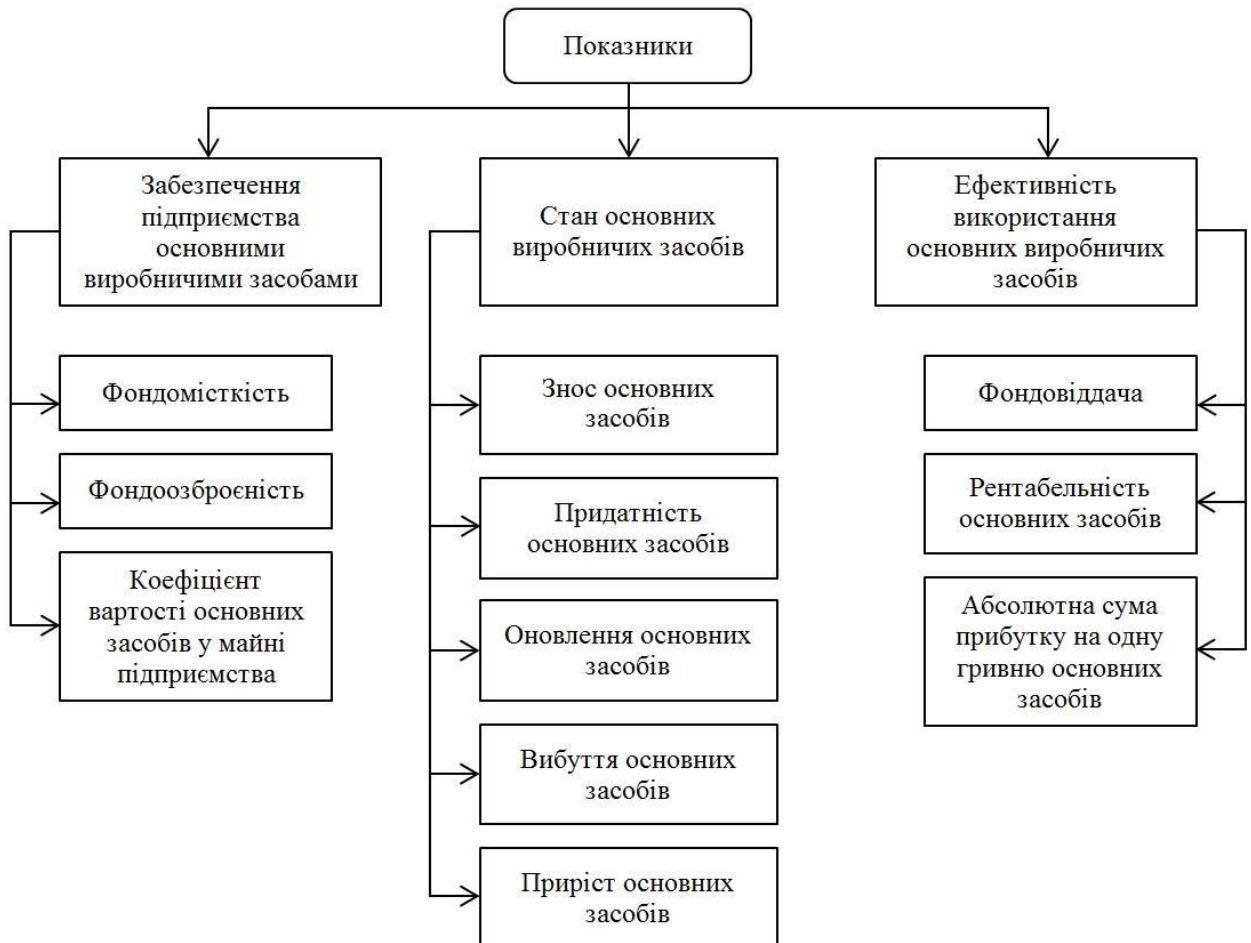

Рис. 1.6. Система показників для аналізу використання основних засобів

Для аналізу основних засобів необхідно визначити середньорічну вартість основних засобів і динаміку зміни за певний період (роки, квартали). Корисно порівнювати темпи змін з динамікою виробничих витрат або зміною виробництва в натуральному вираженні. Останній показник повинен мати вищий темп зростання порівняно з темпом зростання вартості основних засобів.

Як відомо, основні фонди поділяються на виробничі та невиробничі. Основні засоби - це довгострокові матеріали, залучені у виробничий процес. Невиробничі основні фонди – це довгострокові запаси, які не задіяні у виробничому процесі та підлягають суспільному та приватному використанню

(державне та житлове фінансування, заклади освіти, медицина, наука, культура, мистецтво).

Основні засоби поділяються на основні фонди основних видів діяльності та основні засоби інших галузей економіки. Отже, з точки зору промисловості до інших галузей належать будівництво, сільське господарство, торгівля та громадське харчування.

Існують різні погляди на активну частину основних засобів. Однак у більшості випадків до активної частини основних засобів (інструментів) належать машини, обладнання, транспортні засоби. Інші види основних засобів відносять до пасивних (умови праці).

Структура розраховується виходячи зі складу основних засобів - частки окремих груп у загальній вартості.

Обсяг, динаміка, структура основних фондів — це галузь (обробка, видобуток), характер і особливості виробничих процесів (дискретні, безперервні), технологія виробництва, організаційна форма (концентрація, спеціалізація, кооперація, комбінування), методи виробництва. . Організації тощо

Динамічний аналіз кількості, складу та структури основних фондів є основою для визначення тенденцій матеріально-технологічної бази підприємства та оцінки його виробничого потенціалу.

При аналізі динаміки, складу та структури основних засобів необхідно:

- Зверніть увагу на частину орендованих або орендованих основних засобів, площу землі, яку займає підприємство, та її правильне використання.

-Порівняйте темпи зміни вартості основних засобів з динамікою фінансових показників. Звісно, зростання має бути високим за «золотим правилом економіки».

-Необхідно виявити тенденції структурних змін у складі основних фондів і включити збільшення темпів зростання активної частини основних фондів порівняно з темпами зростання пасивної частини серед позитивних.

При аналізі руху основних засобів, особливо при обґрунтуванні

управлінських рішень щодо придбання та їх реалізації, слід враховувати вплив цих операцій на результати діяльності та фінансовий стан компанії, наприклад, на доходи та вибуття [29].

Вплив одержувачів основних засобів зумовлений наступними причинами:

- Безкоштовні надходження, які є додатковим капіталом, збільшують розмір капіталу підприємства, що не тільки підвищує його фінансову стійкість, але й збільшує коефіцієнт амортизації та витрати на ремонт. Це може знизити рентабельність безкоштовних основних засобів і зменшити прибуток. Переваги;

- Придбання готівкою. А саме збільшення основних фондів підприємства на вартість отриманих основних засобів, зменшення розміру оборотних засобів, зниження платоспроможності.

- Довгострокова оренда, тобто сума основних засобів і сума, що підлягає сплаті власнику землі, регулярно зменшує розмір орендної плати та розмір орендної плати, а сума відсотків зменшує чистий дохід.

- Поточна вартість оренди або лізингоодержувача буде зростати разом із сумою оренди та сумою вартості капітального ремонту, якщо це обумовлено умовами договору оренди.

Вплив вибуття основних засобів зумовлений наступними причинами:

- Безкоштовний переказ, тобто сума комісії за безоплатну передачу основного засобу, зменшує вартість основного засобу за рахунок зменшення чистого доходу або нерозподіленого прибутку попереднього року.

- Внески до статутного капіталу інших компаній, тобто вартість переданих основних засобів, збільшують інвестиції компанії.

- Продаж, тобто формування фінансових результатів (прибутку або збитку) від інших продажів, збільшення (зменшення) прибутку підприємства. Зі зменшенням розміру основних засобів ліквідність балансу збільшується, але ці інвестиції слід оцінювати насамперед у зв'язку з виробничими потребами підприємства в основних фондах або альтернативними можливостями інших компаній.

- При ліквідації, тобто фінансових результатах для кожного ліквідованого

об'єкта, підприємство, як правило, отримує збиток, який можна зменшити на суму реальних активів, отриманих від ліквідації.

Загальними показниками, що характеризують рівень забезпеченості підприємства основними засобами та ефективність їх використання, є коефіцієнт достатності капіталу, фондівіддачі та фондомісткості.

Коефіцієнт достатності капіталу – це показник, що характеризує рівень забезпеченості основних виробничих потужностей виробничого персоналу підприємства.

Підвищення рівня капіталу є способом підвищення продуктивності праці. Проте необхідно стежити за тим, щоб темпи зростання венчурного капіталу не перевищували темпи зростання продуктивності праці.

До узагальнених характеристик ефективності використання індексу капіталомісткості основних засобів застосовується дохід від капіталу.

Рентабельність активів — це відношення вартості випуску на основі вартості до середньорічної вартості основного засобу. Це свідчить про ефективність використання засобів праці. Тобто показує кількість виробленої готової продукції на одиницю основних засобів.

Агрегація капіталу - взаємний показник рівня рентабельності інвестицій. Тобто сума основних засобів підприємства, яку необхідно придбати для виробництва необхідних товарів (послуг).

Якщо рівень агрегації капіталу має тенденцію до зниження, це вважається нормальним. Однак зниження капіталомісткості не обов'язково пов'язане з нижчою вартістю основних засобів і нижчим валовим внутрішнім продуктом, а через те, що зростання основних засобів є нижчим порівняно з валовим внутрішнім продуктом.

Рентабельність інвестицій є одним з основних факторів, що визначають виробництво компанії, тому слід детально проаналізувати, які фактори впливають на нього. На рисунку 1.7 показано вплив основних факторів на рентабельність сукупних активів.

Рис. 1.7. Основні фактори впливу на фондівддачу

Наступним та завершальним етапом аналізу після розрахунку коефіцієнтів є власне факторний аналіз. Факторний аналіз, як один із визначальних напрямів аналізу, має на меті не тільки оцінку впливу кожного фактора на зміну досліджуваних показників, а й один із основних інструментів пошуку виробничих резервів.

Деталі організації виробництва пред'являють особливі вимоги до аналізу ефективності використання капіталу, особливо на підприємствах машинобудування та автоматизації (наприклад, якщо є автоматизована виробнича лінія). Слід зазначити, що норма прибутку дуже складна, на неї впливає багато факторів, багато взаємопов'язаних і субпідрядних (наприклад, складність продукції та обладнання за одиницю часу) Виробництво, ремонт і технічне обслуговування обладнання, коефіцієнт варіації обладнання. операції тощо). Отже, можна вибрати фактори, які безпосередньо пов'язані з рівнем рентабельності інвестицій, а потім оцінити характеристики інструменту з точки зору навантаження на інструмент (навантаження в часі) та інтенсивності використання. Що важливо. Загальна рентабельність активів є показником

собівартості, отже, це вартість на ринку. По-друге, набір факторів повинен включати вимірювані параметри і може бути отриманий на основі (або на основі) даних обліку та управління. Наприкінці аналізу підраховують резерви збільшення випуску продукції та фондівдачі. Ними можуть бути запровадження в дію невстановленого обладнання, заміна та модернізація його, скорочення цілоденних та внутрішньо змінних простоїв, підвищення коефіцієнта змінності, більш інтенсивне його використання та інше.

Висновки до 1 розділу

1. На підставі теоретичного узагальнення встановлено відмінності між категоріями «основний капітал», «основні засоби»; розкрито зміст критеріїв визнання основних засобів активами підприємства та обґрунтовано доцільність уточнення критерію принесення об'єктом економічних вигод в нормативних документах за рахунок розкриття способів надходження на підприємство майбутніх економічних вигод від використання основних засобів; запропоновано узагальнену класифікацію основних засобів, яка враховує їх поділ за призначенням, за належністю, за використанням та видову класифікацію в розрізі виробничих і невиробничих основних засобів.

2. У міжнародних стандартах більш детально визначено складові собівартості, що включаються до первісної вартості основних засобів, а у вітчизняних стандартах більш детально визначено спосіб нарахування амортизації основних засобів. Різницю між П(С)БО 7 та МСБО 16 можна пояснити тим, що міжнародні стандарти є загальними рекомендаціями і не враховують особливостей національних рахунків.

3. Своєчасна та об'єктивна аналітична інформація щодо стану основних засобів дозволяє розробити раціональну політику щодо відтворення основних засобів підприємства. Що, в свою чергу, передбачає формування політики джерел фінансування, яка буде оптимальною та ефективною саме для цього підприємства та дасть змогу досягти усіх поставлених перед

підприємством завдань. Нажаль сьогодні джерела фінансування дуже нестабільні. Якщо розглянути власні фінансові ресурси, то реально підприємствам бракує власного капіталу для забезпечення виробничої діяльності та технічного розвитку підприємства. Ризик недоотримання прибутку за рахунок зменшення обсягів реалізації зменшує обсяги власного капіталу. Подорожчання позикових ресурсів, в свою чергу, негативно впливає на платіжну дисципліну, яка збільшує дебіторську та кредиторську заборгованість, що зменшує платоспроможність підприємства.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

ТОВ «Дніпро» має приватну форму власності, працює у сфері сільськогосподарського виробництва. Основною діяльністю підприємства є рослинництво, а саме: вирощування зернових, технічних та олійних культур. Основними з яких є пшениця озима, насіння олійних культур, ріпак озимий, кукурудза на зерно.

А також підприємство надає послуги у рослинництві та надає в оренду сільськогосподарську техніку. Основні види діяльності наглядно згруповані на рисунку 2.1.

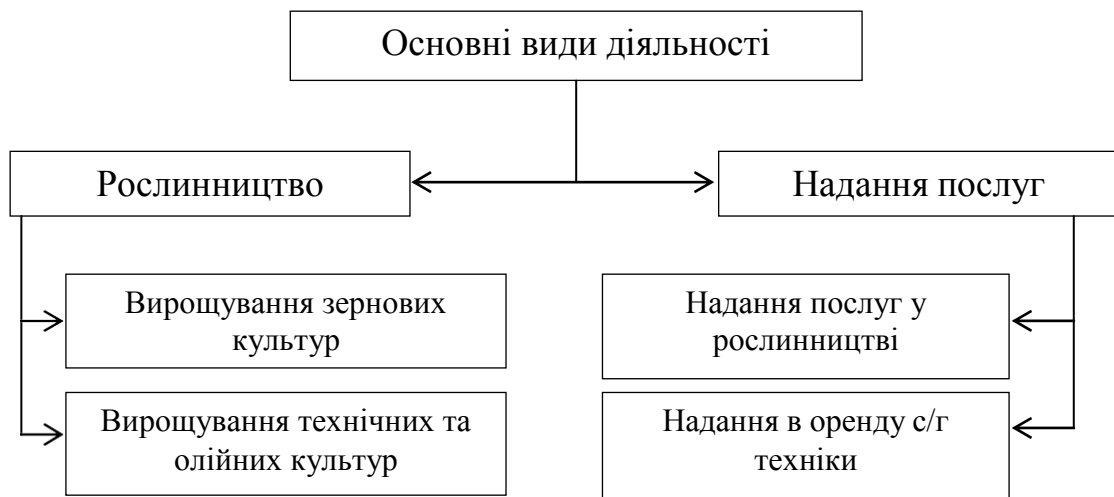

Рис. 2.1. Види діяльності ТОВ «Дніпро»

На 94% землі сільськогосподарського призначення у господарстві займає рілля, що свідчить про дуже високий рівень розораності сільськогосподарських угідь.

ТОВ «Дніпро» співпрацює з багатьма підприємствами, які теж працюють у сільськогосподарському виробничому напрямку.

Основні ринки збуту:

- зернові: ТОВ СП «НІБУЛОН»;

– соняшник – ТОВ «Оптімус».

Клімат характеризується сухістю. Літо сухе і спекотне з багато сонячних днів. Зими досить холодні, м'які, характеризуються частими відлигами, а заморозки бувають досить рідко. В області діють східні та північно-східні вітри, що характеризує клімат регіону. Потрібно знати про можливість тривалої посухи.

Територія господарства включає короткочасну вологу зону опадів. Річна кількість опадів 350-370 мм. Сніговий покрив стає більш вираженим протягом 30 років грудня, а на сході – перших 10 років березня. Рельєф на цій території господарства середній. Найпоширенішими є ґрунти чорноземи з низькою лісовою гниллю, чорноземи з низькою лісистістю, чорноземи перемиті, чорноземи з твердою глиною, чорноземні ґрунти на лугах, ґрунти на лугах, ґрунти солончаки та у тому числі варіанти.

Таким чином, природно-кліматичні умови на території господарства сприятливі для виробництва продукції рослинництва, але з недостатньою кількістю опадів, тому зрошення сільськогосподарських культур має велике значення для вирощування сільськогосподарських культур та отримання високих урожаїв.

А також реалізує зернові культури по потребі населенню та іншим підприємствам, які займаються вирощуванням птиці та худоби.

ТОВ «Дніпро» закуповує мінеральні добрива для швидкого росту рослин та підтримки родючості землі у ТОВ «Бізон Тех», яке знаходиться у м. Запоріжжя. Для технічного оснащення та ремонту тракторів, комбайнів та іншої сільськогосподарської техніки, підприємство закуповує запасні частини, а при потребі і нову техніку.

Допоміжною діяльністю підприємства є надання в оренду сільгосптехніки: тракторів для оранки присадибних земельних ділянок населення та комбайнів для збирання урожаю зернових культур; при необхідності надання автотранспорту, а також надання послугу рослинництві

– з усіх стадій вирощування зернових та технічних культур.

ТОВ «Дніпро» власними силами та за рахунок власних виробничих потужностей здійснює всі стадії виробництва:

- підготовка ґрунтів;
- посів;
- внесення добрив;
- боротьба зі шкідниками та бур'янами;
- збирання врожаю;
- сушіння;
- віяння;
- зберігання;
- відвантаження при продажі.

Ресурсний потенціал складають земельні ресурси, засоби виробництва та трудові ресурси. У сільському господарстві земля є основним засобом виробництва, без якого неможливий процес рослинництва. Земля є предметом, засобом праці, а отже, основним засобом виробництва. Земля насамперед визначає темпи розвитку та рівень ефективності сільськогосподарського виробництва.

На протязі 2019-2020 років посівна площа не суттєво збільшилася як в цілому по підприємству, так і під соняшником і ріпаком озимим. При цьому скоротилися посівна площа під кукурудзою на зерно та пшеницею озимою.

Як в минулому році, так і в звітному найбільшу частку займають посіви сояшника – 40,3%, при її зростанні в динаміці на 1,6%. Питома вага соняшника і ріпака озимого зросла, а пшениці і кукурудзи зменшилася.

Обсяги виробництва продукції рослинництва залежать від наявності посівних площ та врожайності. Вся посівна площа в 2020 році несуттєво збільшилася і складає 86,2 га., що більше показника минулого року на 1,5га., або 1,8%. А це значить, що є можливість збільшити валове виробництво рослинницької продукції за рахунок посівних площ. Крім того потрібно підвищувати продуктивність землі, тобто підвищувати урожайність. При цьому важливе значення має збільшення виробництва тих видів рослинницької

продукції, на які зростає попит. На ТОВ «Дніпро» в основному вирощують зернові, технічні та олійні культури.

Важливим показником рівня виробництва є валовий збір. Динаміка валового збору наведена у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Динаміка валового збору продукції

Вид продукції	2019 р., тон.	2020 р., тон.	Динаміка	
			абс. +/-	Т.Р.,%
Всього	323	358	35	110,8
в тому числі:				
Пшениця озима	76	91	15	119,7
Соняшник	103	126	23	122,3
Ріпак озимий	32	38	6	118,8
Кукурудза на зерно, тон	112	103	-9	92,0

Валовий збір продукції господарства в 2020 році складає 358 тон, що більше показника минулого року на 35 тон, або на 10,8%. Спостерігається тенденція до зростання за всіма видами продукції, окрім кукурудзи на зерно, збір по якій зменшився на 9 тон, або на 8% (рис. 2.2).

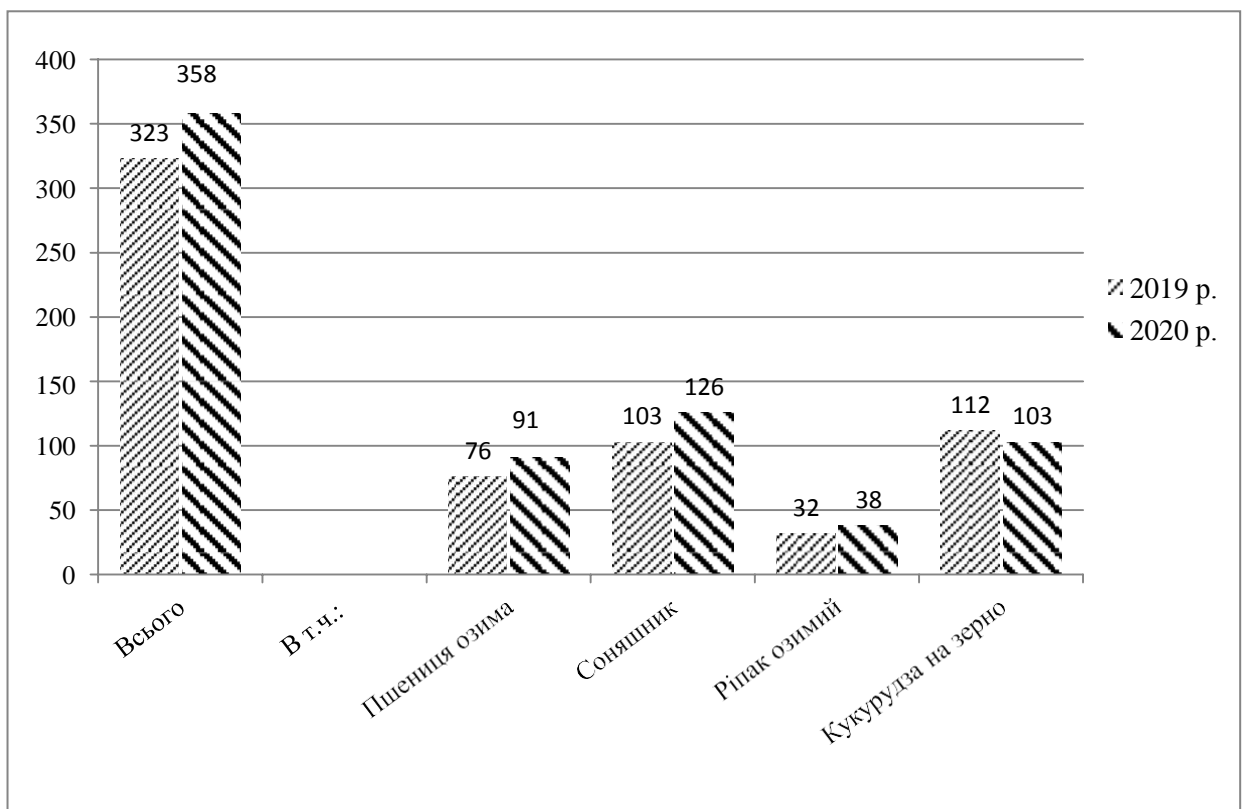

Рис. 2.2. Динаміка валового збору продукції за 2019-2020 рр. в тонах

Найвищі темпи росту по валовому збору таких видів продукції, як соняшник 122,3% та пшениця озима 119,7%, що наглядно продемонстровано на рис. 2.3.

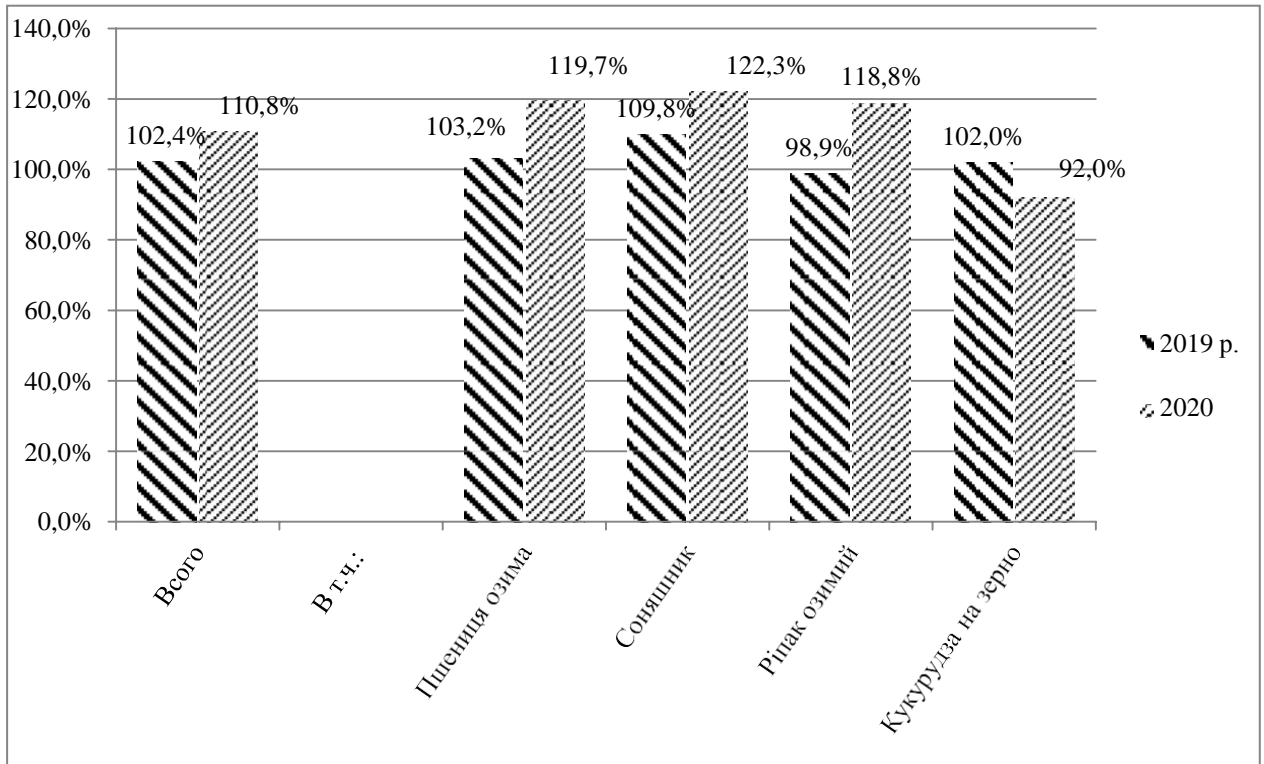

Рис. 2.3. Темпи росту валового збору продукції за 2019-2020 рр., у %

При найвищих темпах зростання пшениці озимої 119,7% та соняшника 122,3%, збільшився і валовий збір ріпака озимого на 18,8%. Зменшився валовий збір тільки по кукурудзі на зерно, темп росту якого 92%.

Особливе місце в виробництві ТОВ «Дніпро» займає вирощування зерна, яке краще використовує вологу весняно-літнього періоду і дає вищий врожай, що забезпечує більш стійкі валові збори, та добре зберігається. Причому, зерно пшениці має високі продовольчі якості й широко використовується для виробництва різноманітних продуктів.

Вирощування технічних культур економічно вигідніше для господарства. При високій врожайності та якості продукції вони забезпечують набагато вищі доходи з гектара посіву, ніж зернові культури.

Тому, збільшення виробництва продукції технічних культур поліпшує

економічний стан господарства і характеризує підвищення інтенсивності сільськогосподарського виробництва.

Структура виробництва продукції рослинництва ТОВ «Дніпро» подана на рис. 2.4.

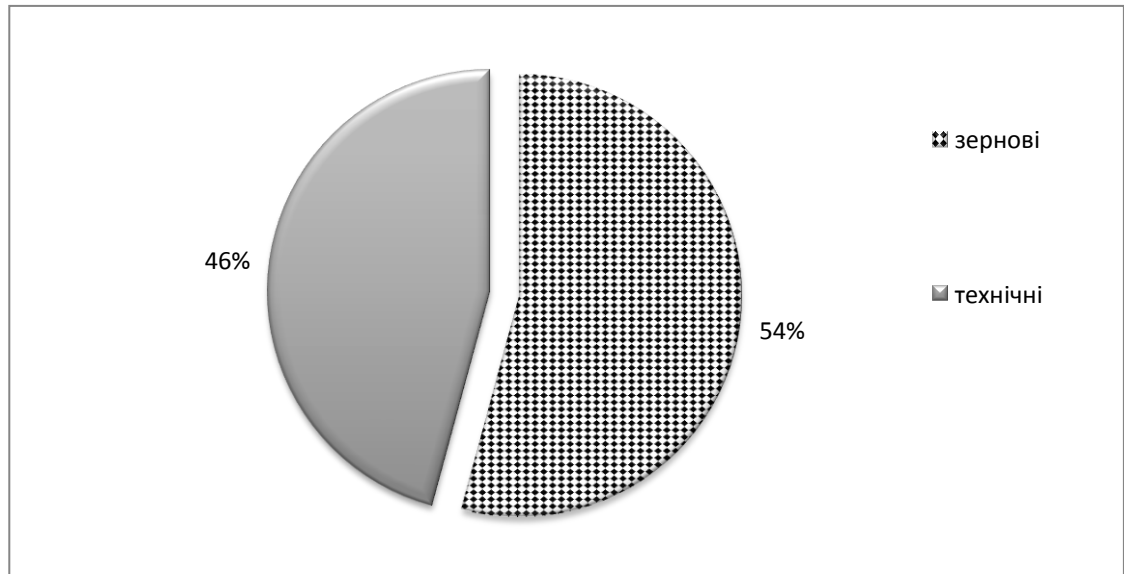

Рис. 2.4. Структура валового виробництва продукції за 2020 р.

Можна зробити висновок, що в господарстві за 2020 рік: 54% валового збору – це зернові культури, з яких (пшениця озима 25,4%, кукурудза на зерно 28,6%), а 46% валового збору – це технічні культури, з яких (соняшник 35,4%, ріпак озимий 10,6%). Отже, структура валового збору господарства представлена майже однаковими частками зернових та технічних культур, відповідно 54% і 46%, при не суттєвому перевищенні зернових. Що стосується видів продукції, то найбільшу частку в валовому випуску займає така технічна культура, як соняшник – 35,2%. Це пояснюється тим, що технічні культури забезпечують вищі доходи з гектара посіву, ніж зернові, що в цілому впливає на фінансові показники діяльності господарства.

ТОВ «Дніпро» є платником єдиного податку 4 групи.

В економіці структура управління є лінійною, тобто один керівник, який приймає рішення з усіх питань, здійснює поведінковий менеджмент і несе повну відповідальність за результат цієї діяльності.

Основні цілі, керівництво, організацію та координацію експертної поведінки розробляє керівник (голова).

ТОВ «Дніпро» є самоврядним та госпрозрахунковим. Він оплачує всі витрати з вартістю доходу, самостійно вирішує напрямок своєї діяльності, керує виробництвом і реалізацією товарів, вибирає партнерів за власною політикою, а податки до бюджету сплачуватиме сам.

Основними видами діяльності ТОВ «Дніпро» є рослинництво, виробництво кукурудзи, зернових, зернобобових, соняшнику, озимої пшениці та інших зернових, а галузь тваринництва представлена свинарством.

Компанія постійно прагне вдосконалювати технологію виробництва та якість насінневої сировини. Фінансове становище підприємства визначається набором показників, які відображають наявність, розташування та використання ресурсів компанії, а також її реальні та потенційні фінансові можливості.

Це безпосередньо впливає на ефективність господарської діяльності суб'єктів господарювання. Крім того, фінансове становище економічного агента безпосередньо залежить від результатів підприємницької діяльності.

Зверніться до таблиці, що містить дані, отримані зі звіту підприємства (форма 1-М «Баланс», форма 2-М «Звіт про фінансові результати»), які є основними показниками фінансового стану підприємства. Будь ласка.

Майно-Об'єкти матеріального світу, що належать юридичним суб'єктам (фізичним, юридичним особам, державам). До них належать поодинокі, серії, майнові права та зобов'язання, гроші та цінні папери та майнові права. Для них. Майно поділяється на нерухоме та нерухоме та з інших причин. Марність володіння певною категорією підтверджується юридичними документами.

Аналізуючи дані оцінки нерухомості ТОВ «Дніпро», можна констатувати, що загальний обсяг нерухомості у 2020 році зменшився на 23,6% порівняно з 2016 роком, досягнувши 1521,2 тис. грн. Зменшення активів відбулося за рахунок зменшення основних засобів на 45,55% у 2020 році. Крім того,

зменшення основних засобів відбулося за рахунок зменшення основних засобів на 45,55%, до 883,0 тис. грн у 2020 році.

Оборотні активи — використання необмеженої кількості грошових коштів та їх еквівалентів, а також інших активів, призначених для продажу або споживання протягом ділового циклу, зросло на 72,77% порівняно з 2020 та 2015 роками.

Оборотний капітал також збільшився на 60% до 12,0 тис. грн у 2020 році.

Оборотний капітал є частиною оборотного капіталу підприємства і забезпечує безперервність виробничого процесу. Його вартість у 2020 році становить 626,2 тис. грн.

За останні п'ять років обсяги готової продукції та товарів зросли на 94,84% порівняно з 2020 роком у 2016 році.

Як основний економічний фундамент створення і розвитку компаній капітал у процесі функціонування забезпечує інтереси держави, власників і персоналу.

У системі факторів виробництва (капітал, земля, праця) капітал має переважну роль, оскільки об'єднує всі фактори в єдиний виробничий комплекс.

Корпоративний капітал являє собою загальну вартість коштів у грошовій, матеріальній та нематеріальній формах, які вкладаються у формування активів. Корпоративний капітал є основною складовою виробництва. Він характеризується різноманітністю видів і поділяється на кілька категорій. Як оператор економічних характеристик капітал насамперед підлягає економічному управлінню на мікро- та макрорівнях.

Характеризуючи загальний капітал ТОВ «Дніпро», можна сказати, що у 2020 році він досяг 1521,2 тис. грн., що на 23,6% менше, ніж у 2016 році, а вартість капіталу зросла на 47,60%.

Заборгованість у 2020 році склала 85 тис. грн, що на 99,11% менше, ніж у 2016 році.

Зобов'язання та борг зараз на 99,11% нижчі, ніж у 2020 році порівняно з 2016 роком.

Однією з найважливіших складових виробництва на підприємстві є основні засоби, без яких неможливий процес виробництва. Забезпечення підприємства основними засобами та їх раціональне використання залежить від продуктивності, а отже, і результатів діяльності підприємства.

Аналізуючи дані підприємства, можна зробити висновок, що вартість основних засобів на початок та кінець 2020 року становила 3055,8 тис. грн., що на 16,08% більше, ніж у 2016 році. Виходячи із збільшення вартості основних засобів, вартість нарахування амортизації за рік також зросла на 63,20%. Знос основних засобів на початок року збільшився на 65,48%, а знос основних засобів на кінець року збільшився на 114,98%.

Темпи зростання та приросту основних засобів за п'ять років залишаються незмінними, а період оборотності основних засобів у порівнянні з 2020 роком порівняно з 2016 роком зменшився на 84,79%.

За п'ятирічний період норма амортизації основних засобів на початку року зросла до 42,57% у 2020 році. Норма амортизації основних засобів на кінець року зросла до 85,20%. На початок 2020 року значення коефіцієнта придатності зменшилося на 23,14%. Крім того, значення коефіцієнта придатності на кінець року зменшилося на 53,09%.

Для визначення фінансових результатів підприємства протягом звітного періоду необхідно порівняти дохід за звітний період з витратами, понесеними для отримання цього доходу. Діяльність підприємства характеризується збільшенням капіталу (чистої вартості), основним джерелом якого є прибуток від операцій, інвестицій та фінансової діяльності, що є наслідком незвичайних обставин.

Аналізуючи данітовариства, бачимо, що прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2020 році зменшився на 20,6% порівняно з 2016 роком.

Виходячи з цього, чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зменшився на 20,71%. За наступні п'ять років вартість реалізованої продукції у 2020 році зросла на 26,15%. Це пояснюється

збільшенням виробництва підприємства. Валовий прибуток у 2020 році склав 229,9 тис. грн, що на 83,89% менше, ніж у 2016 році.

Тобто він відображає постійне стабільне перевищення доходів над витратами, вільне маневрування грошовими коштами підприємства, здатність шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервний процес виробництва і реалізації продукції, а також витрати на його розширення й оновлення.

Дослідивши темпи зростання фінансових результатів, можна зробити висновок, що при зростанні доходу на 26%, витрати зросли на 40%, тобто темп приросту витрат перевищує темп приросту доходу на 14%. Відповідно, випередження росту витрат над доходами вплинуло на показник темпу росту прибутку 93,8%, або менше на 6,2% (рис. 2.5).

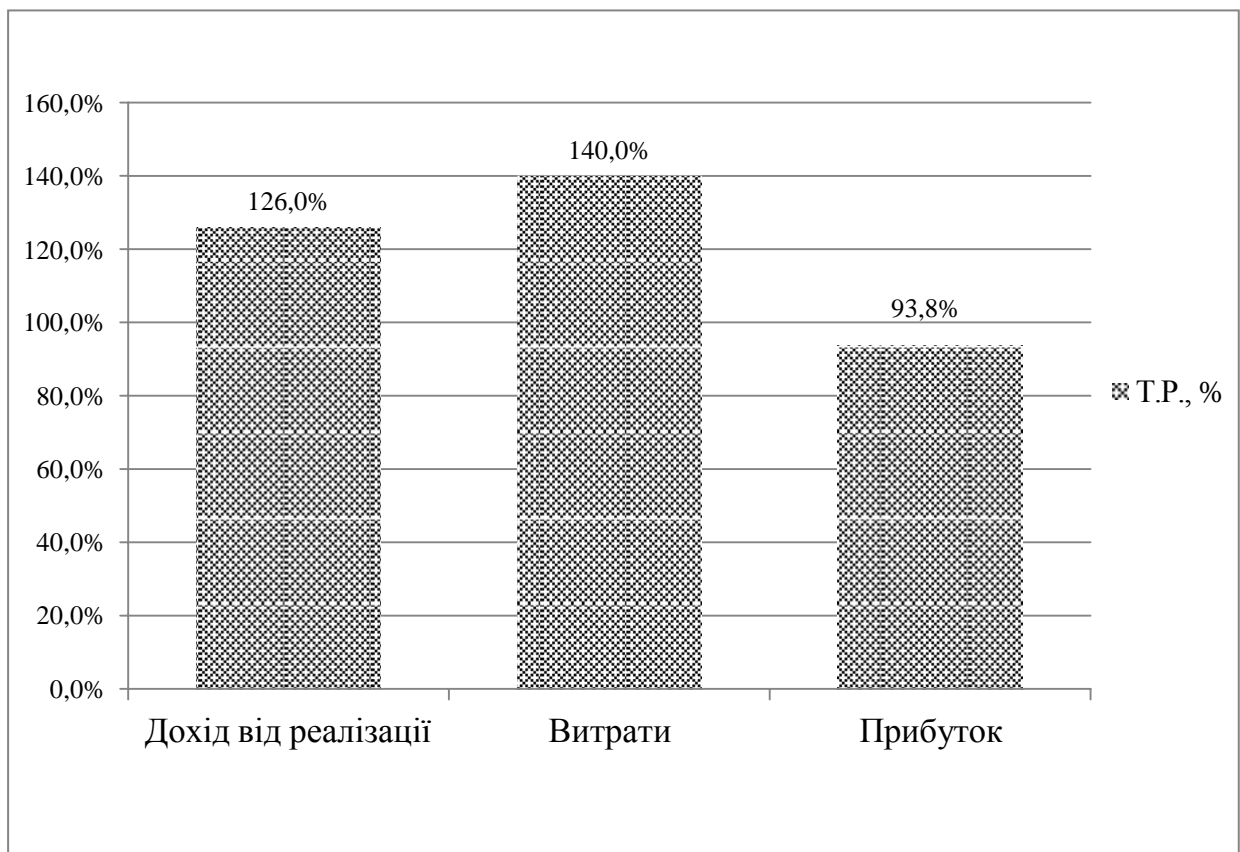

Рис. 2.5. Темпи росту доходу, витрат, прибутку за 2019-2020 роки

Це пояснюється зростанням цін в 2020 р. порівняно з 2019 р. на матеріальні затрати, а саме: насіння, добрива, засоби захисту рослин.

Зросли також і витрати на експлуатацію сільськогосподарської техніки - дизельне паливо, мастильні матеріали. При цьому, вирощування зернових культур – найбільш високо механізоване порівняно з іншими культурами та суттєво впливає на собівартість виробництва.

Тому для ТОВ «Дніпро» актуальним є питання пошуку шляхів підвищення ефективності господарської діяльності. Що неможливо без оперативної, достовірної облікової інформації. Для ефективного та своєчасного управління розвитком підприємства необхідна систематична інформація про економічні процеси, характер і обсяги, матеріали, робочу силу, наявність ресурсів, їх використання та фінансові результати. Основним джерелом цієї інформації є поточні бухгалтерські дані, викладені у звітах.

При цьому, важливо дослідити стан використання основних засобів як складової виробничого потенціалу господарства. А також раціональність витрат на утримання сільськогосподарської техніки, які впливають на собівартість виробництва продукції рослинництва.

2.2. Характеристика організації роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики підприємства

Під організаційною структурою управління розуміється сукупність професійних функціональних служб і виробничих підрозділів, які взаємопов'язані в процесі виправлення, розробки, найму та виконання управлінських рішень.

В рамках цієї структури здійснюються всі процеси управління, включаючи переміщення інформаційних потоків, контроль та аналіз надійності, а також адміністративні рішення за участю всього персоналу.

Вам потрібна така структура, щоб усі процеси, які відбуваються у вашій організації, проходили вчасно та якісно. Адекватна обліково-аналітична організація на підприємстві включає ефективні форми обліку та використання

технічного обладнання [42].

Форма бухгалтерського обліку – це особлива система облікової реєстрації, процедури і способи реєстрації та узагальнення такої інформації за єдиними принципами бухгалтерського обліку.

ТОВ «Дніпро» використовує змішаний облік. А саме, використовуючи деякі спрощені облікові статті меморіального стилю.

Бухгалтерські служби — структурний підрозділ організації, що збирає, обробляє та групує інформацію у вигляді інтегрованих бухгалтерських документів і виконує функцію записів на рахунках [60]. Бухгалтерські послуги (бухгалтерія) є найбільш організованою частиною інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень.

Це єдине джерело систематично задокументованої та наданої економічної інформації про наявність і використання активів і ресурсів організації, бізнес-процеси та результати діяльності, заборгованість, розрахунки та виставлення рахунків.

Раціональність бухгалтерської організації значною мірою залежить від правильності складу бухгалтерії та бухгалтерського персоналу. Бухгалтерія – це незалежний від підприємства структурний підрозділ.

Організаційна структура бухгалтерських служб є формою розподілу та кооперації трудового колективу, що включає розподіл облікової, управлінської та аналітичної роботи між гравцями комплексу [69].

Бухгалтерія ТОВ «Дніпро» централізована. А саме, багато документів збирається для виконання завдань, пов'язаних із комплексним та аналітичним обліком господарських операцій. На підприємстві два бухгалтери, головний бухгалтер – касир за сумісництвом.

Бухгалтерська організація ТОВ «Дніпро» – це система методів, технологій та профілактичних заходів, що забезпечують найбільш оптимальне функціонування та розвиток відповідно до її цілей, завдань та місії. У ТОВ «Дніпро» лінійна організація структури бухгалтерського персоналу (рисунок 2.6).

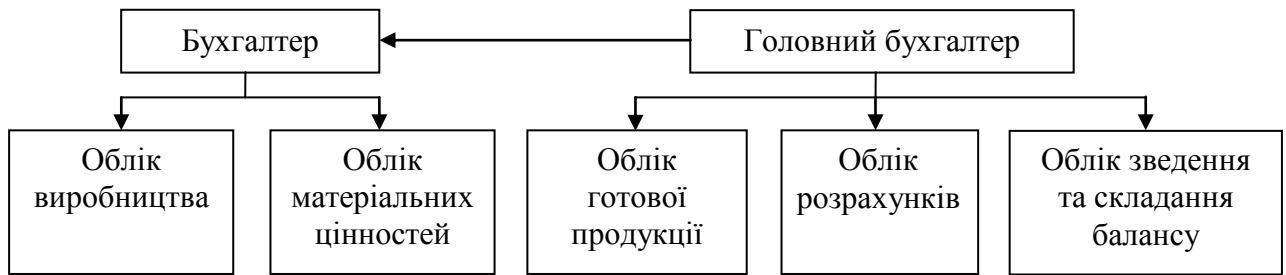

Рис. 2.6. Лінійна організаційна структура апарату бухгалтерського обліку, контролю та аналізу

Чисельність бухгалтерського персоналу залежить від чисельності та характеру господарської діяльності підприємства, організаційної структури, оснащення засобами технічного обліку та багатьох інших умов.

Для визначення оптимальної кількості співробітників можна скористатися наступною формулою.

$$Ч = \frac{T_z}{\Phi} \times K \times K_{кпз}, \quad (2.1)$$

Де Ч - нормативна чисельність працівників, осіб;

T_z- загальна трудомісткість типового складу робіт;

Φ - річний фонд робочого часу одного працівника, год.;

K - коефіцієнт, що враховує заплановані невиходи працівників;

K_{кпз} - це коефіцієнт, що враховує відсоток обліково-звітної роботи, що використовується на ПК, величина якого визначається методами дослідження.

Розрахувати оптимальну кількість бухгалтерського персоналу для ТОВ «Дніпро».

$$Ч = (4016 / 2008) \times 1,15 \times 1 = 2 \text{ особи.}$$

Отже, в бухгалтерії ТОВ «Дніпро» використовується найбільш оптимальна кількість працівників, яких потребує підприємство.

Методологічна основа бухгалтерського обліку включає використання основних бухгалтерських документів, інвентаризацію, оцінку, калькуляцію, організацію бухгалтерського обліку (управління, облік і оподаткування), розрахунок і виконання операцій, управління та складання звітності [71].

Недоліком є те, що ТОВ «Дніпро» не має графіка документообігу

основних засобів.

Щоб створити загальну систему бухгалтерського обліку, вам необхідно активно використовувати певні елементи правил обліку та звітності: облікову політику вашої компанії.

Облікова політика – набір принципів, методів і процедур, які використовуються суб'єктами господарювання для складання та подання фінансової звітності – визначення цієї облікової політики наведено в статті 1 «Визначення термінів» Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [26]. До нормативно-правової бази облікової політики ТОВ «Дніпро» відносяться:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», зокрема такі його розділи та статті:

1) Розділ I «Загальні положення», стаття 4 «Основні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності»:

-Обережність-Використання методів оцінки в бухгалтерському обліку. Це убереже вас від недооцінки зобов'язань і витрат вашої компанії та переоцінки своїх активів і доходів.

-Повний обсяг - Фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, які можуть вплинути на рішення, прийняті щодо них.

-Автономність-Кожне підприємство вважається юридичною особою, окремою від її власника. У зв'язку з цим особисте майно та обов'язки власника не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства.

-Послідовність-постійне (щорічне) застосування суб'єктом господарювання обраної облікової політики.

- Безперервність – Оцінка активів і зобов'язань компанії базується на припущенні, що її діяльність буде продовжуватися.

-Понесені доходи та витрати та їх відповідність-Для визначення фінансових результатів за звітний період необхідно порівняти дохід звітного періоду з витратами, здійсненими для отримання цих доходів.

-Поширення сутності, а не форми - Операції обліковуються не тільки за юридичною формою, а й відповідно до їх сутності.

-Минулі (фактичні) витрати. Пріоритетним є оцінка активів компанії на основі вартості виробництва та придбання компанії.

- Єдиний грошовий вимір - Вимірювання та узагальнення всієї торгівлі компанії у фінансовій звітності здійснюється в єдиній валюті.

-Частота – можливість розділити діяльність компанії на певний період часу для створення фінансової звітності.

2) Розділ III «Організація та ведення бухгалтерського обліку», стаття 8 «Організація бухгалтерського обліку на підприємстві», підприємство самостійно:

- Визначити облікову політику підприємства.

-Вибрати форму обліку як специфічну систему облікових записів з дотриманням принципів єдності, встановлених цим Законом, та розглянути особливості діяльності та процесів обліку даних, порядок реєстрації та узагальнення такої інформації. технологія методу;

- Розробка внутрішніх систем обліку та форматів (управління), звітів та контролю господарських операцій для визначення прав працівників на підписання бухгалтерських документів.

- Затверджено технологію розповсюдження документів та облікової інформації, додаткові системи обліку та правила реєстрації аналітичного обліку.

- Ви можете визначити окремі філії балансу, представництва, офіси та інші окремі підрозділи, необхідні для ведення бухгалтерського обліку, а потім включити ці показники до фінансової звітності компанії.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку в Україні, зокрема такі положення: НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», П(С)БО 7 «Основні засоби», П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», П(С)БО 9 «Запаси», П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції», П(С)БО 15

«Дохід», П(С)БО 16 «Витрати» [37].

Необхідність формування облікової політики в ринкових умовах безпосередньо пов'язана з оборотом бухгалтерського обліку, а також з фінансовим становищем і результатами діяльності внутрішніх користувачів, а також зовнішніх користувачів для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Надає своєчасну, точну, повну та неупереджену інформацію про це. Створення облікової політики є важливим і складним завданням, оскільки від неї залежить результативність та ефективність компанії.

На думку Ф.Ф., причинами появи Бутинету щодо облікової політики в ринкових умовах є:

- 1) Альтернативні варіанти ведення та ведення бухгалтерського обліку передбачені законодавством.
- 2) Розширення корпоративної діяльності та організаційно-правових форм.
- 3) Зміна ролі бухгалтера в господарському житті підприємства з простого реєстраційного органу з факту господарської діяльності на активного учасника [7].

За визначенням, облікова політика підприємства базується на основних принципах бухгалтерського обліку та звітності. Під принципами бухгалтерського обліку слід розуміти правила, яких необхідно дотримуватися при оцінці, оцінці, обліку та відображенні результатів господарських операцій у фінансовій звітності.

Облікова політика є невід'ємною частиною фінансової звітності компанії і має бути відображена в примітках до фінансової звітності. Отже, можна поєднувати бухгалтерську та фінансову звітність.

Без цих нормативних та відповідних документів бухгалтерський облік не буде дотримуватись принципу послідовності, а фінансова звітність не буде зрозуміла користувачам [12].

Наказ про облікову політику ТОВ «Дніпро» містить такі розділи:

1. Преамбула - Показує основну інформацію про компанію та основні документи, керуючись корпоративним обліком.

2. Організація бухгалтерського обслуговування на підприємстві.
3. Методологічні аспекти;
4. Організаційно-технічні аспекти.

Порядок облікової політики включає плани облікових робіт, графіки документообігу, посадові інструкції, конфігурації бухгалтерського персоналу, конфігурації обладнання внутрішнього контролю, формати документів, які не надаються в установленому порядку тощо. [14]. Основними цілями облікової політики на підприємстві сьогодні є:

1) Раціоналізація облікового процесу та лібералізація системи обліку на підприємстві.

2) Встановити методи обліку майна, капіталу, зобов'язань, фактів господарської діяльності та діяльності компаній на основі загальноприйнятих принципів і правил.

3) Надавати керівництву повну, достовірну та неупереджену інформацію для ефективного управління фінансово-господарською діяльністю компанії та визначення майбутніх стратегій розвитку.

4) Створіть та надайте точну інформацію різним користувачам, включеним до звіту.

5) Роз'яснення конкретних правил і процедур обліку та звітності для користувачів для внутрішніх та зовнішніх звітів.

6) Надайте пояснення регулярності та послідовності.

7) Підвищення ефективності бухгалтерського обліку в компанії.

Адже основною метою облікової політики є формування інформаційної системи підприємства з урахуванням законодавчих та нормативних вимог щодо результатів діяльності підприємства. Це необхідно для того, щоб внутрішні та зовнішні користувачі могли приймати адміністративні рішення з інформацією.

2.3. Облік руху основних засобів на підприємстві

Бухгалтерський облік ТОВ «Дніпро» продовжиться з моменту реєстрації

підприємства в державній установі. Відповідальність бухгалтерської організації несе власник (керівник), який здійснює управління підприємством відповідно до законодавства та установчих документів. Для забезпечення бухгалтерського обліку в ТОВ «Дніпро» створено бухгалтерію на чолі з головним бухгалтером.

Організація корпоративного обліку регулюється багатьма законодавчими актами.

Тобто, в процесі організації та ведення обліку основних засобів бухгалтерська служба господарства керується широким спектром нормативно-правового забезпечення. Але необхідно зазначити, що ключова роль в процесі узгодження законодавчих норм та положень зі специфічними рисами роботи в умовах сільськогосподарського виробництва належить саме обліковій політиці.

Положення облікової політики підприємства відображені в Наказі про облікову політику ТОВ «Дніпро».

За ведення обліку на ТОВ «Дніпро» відповідає бухгалтерська служба на чолі з головним бухгалтером. Даний підрозділ забезпечує формування повної і достовірної інформації про результати діяльності та майновий стан підприємства, необхідної для здійснення контролю за використанням ресурсів. ТОВ «Дніпро» в установленому порядку звітує перед державними органами по податках і інших платежах, а також – статистичних даних, забезпечує екологічну та протипожежну безпеку власного виробництва, приймає участь в заходах з цивільної оборони.

Синтетичний облік наявності і руху основних засобів ТОВ «Дніпро» ведеться на рахунку 10 «Основні засоби». Аналітичний облік основних засобів ведеться щодо кожного об'єкта окремо, а саме: за інвентарними об'єктами; за видами основних засобів; за місцями їх експлуатації; за матеріально-відповідальними особами.

Незалежно від джерела фінансування витрати на придбання або створення основних засобів називаються капітальними інвестиціями і відображаються на рахунку 15 «Капітальні інвестиції» за такими субрахунками:

151 «Капітальне будівництво»;

152 «Придбання (виготовлення) основних засобів».

Дебетовий рахунок 15 відображає витрати, які я несую для придбання або створення основних засобів, зменшення кредитної перевірки та перевірки придбання чи створення.

На субрахунку 151 збираються витрати на будівництво та підряд відповідно до власних потреб підприємства. На цьому субрахунку реєструється обладнання, встановлене під час будівництва та передоплата для збору коштів на будівництво, призначене [10].

На власний розсуд головний бухгалтер розгляне реквізити компанії та вирішить, які документи мають використовувати підприємство. Крім того, структура документообігу забезпечує своєчасне отримання інформації, необхідної для обліку та контролю та оперативного управління рухом основних засобів.

Структура документообігу забезпечує своєчасне отримання інформації, необхідної для бухгалтерського обліку та управління передачею основних засобів та управління операційною діяльністю [51].

Наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. №356 затверджено Методику використання бухгалтерських записів для забезпечення восьми форматів журналів замість звичайних наказів для бухгалтерських журналів.

Для загальної інформації про наявність і рух основних засобів амортизація та капітальні вкладення віднесено до Журналу 4. Записи в журналі 4 зберігаються на підставі первинних і спільних документів (передавальні акти) (внутрішні передачі основних засобів). Активи (форма No 03-1)), акт амортизації, розрахунок амортизації тощо). Вибуття основних засобів відображається в частині I графі 4 Журналу 4 в результаті продажу, безоплатної передачі та відсутності подальшої вигоди від використання або невідповідності стандартам.

Нарахування амортизації основних засобів відображається в графі 6 Журналу 4. Капітальні вкладення та вибуття за рахунок реалізації, пов'язані з

введенням основних засобів в експлуатацію, відображаються у частині II Журналу 4.

Для ведення обліку по дебету рахунка 15 «Капітальні інвестиції» призначена Відомість 4.1.

Зазвичай основні засоби ТОВ «Дніпро» купуються у постачальників за укладеним договором (контрактом, контрактом). Постачальник виставляє рахунки-фактури та інші платіжні та платіжні документи щодо вартості відправленого (відпущеного) матеріалу (найменування, найменування, одиниця виміру, сума, ціна, ставка та сума ПДВ, сума платежу). Не тільки податкові накладні. Податкова накладна дає покупцеві, зареєстрованому як платник податку на додану вартість, право включати до податкового кредиту суму ПДВ, сплаченого постачальнику при придбанні реальних активів (робіт, послуг).

Витрати підприємства, пов'язані з придбанням, виготовленням та будівництвом основних фондів, відображаються на відповідних субрахунках і враховуються 15 «Капітальні інвестиції».

Не включається до первісної вартості основних засобів фінансові витрати (сума відсотків за кредит), за виключенням фінансових витрат, які включаються до собівартості кваліфікаційних активів відповідно до П(С)БО 31 «Фінансові витрати».

Якщо основні засоби придбані у неплатника ПДВ, або купуються (створюються) як невиробничі основні засоби проводка не складається, оскільки покупець немає прав на податковий кредит

У разі створення основних засобів власними силами, для обліку витрат використовується також рахунок 152 «Придбання (створення) основних засобів», проводки з обліку витрат при створенні основних засобів є подібними до проводок із їх придбання. Але використання рахунку 152 для всіх основних засобів, які надходять на підприємство в сучасних умовах господарювання є недоцільним. Подальшому удосконаленню підлягають розробленню синтетичних субрахунків для прийняття управлінських рішень, аналітичності та аналізу.

При будівництві основних засобів усі витрати відображаються в амортизації, кредиті, тобто амортизації основних засобів, побудованих на рахунку 151 «Будівництво основних засобів». Будівництво основних засобів у будинку або підряд (із залученням третьої особи). Якщо роботу виконує платник податку, який не сплачує податок на додану вартість, покупець не має права на податковий кредит, і проводка не проводиться. Коли фізична особа дарує основний засіб у законний капітал, податкова інспекція вимагає вирахування податку на прибуток. Якщо основні засоби отримані від несплати ПДВ або є непродуктивними, придбання не підлягає податковому кредиту і не буде викуплено. Придбані основні засоби оцінюються за справедливою вартістю і безоплатно, а ПДВ не відображається в квитанціях. Якщо основні засоби отримані від несплати ПДВ або є непродуктивними, придбання не підлягає податковому кредиту і не буде викуплено.

Обмін основних засобів на подібний об'єкт: Д-т 10 К-т 10 (основні засоби, які не потребують монтажу і дообладнання та інших витрат). Початкова вартість дорівнює справедливій вартості переданої винагороди, що збільшується (зменшується) разом із сумою готівки, отриманої на біржі.

Після отримання основних засобів кожне підприємство несе витрати, пов'язані з утриманням і додаванням основних засобів, щоб їх можна було належним чином використовувати. Ці дії включають огляд, технічне обслуговування та ремонт. Але відображення всієї суми витрат на певних рахунках можуть нести за собою наслідки – як недоцільність проведення ремонту, модернізації, модифікації, добудови, дообладнання, реконструкція, так приховання значної суми коштів, тобто крадіжка. Тому до подальшого удосконалення обліку потрібно ввести додатковий рахунок.

Тому доцільно процес документообігу основних засобів на підприємстві розглядати з метою виокремлення та дослідження документування операцій з основними засобами Потрібно установлювати раціональний рух документів для кожного підприємства, графік документообігу повинен розроблятися з урахуванням його конкретних особливостей: розміру підприємства, виду

діяльності, структури управління. Основою обліку основних засобів, є облікова політика підприємства, робочий план рахунків та вимоги стандартів щодо обліку та відображення в звітності таких активів.

Про ремонт основних засобів потрібно подбати заздалегідь. Для цих витрат підприємство може створювати резерв. Його сума зменшує податок на прибуток. Маючи основні засоби, підприємству доводиться витрачати гроші на їх ремонт. Як правило, величина витрат в різні місяці не постійна. Рівномірно зменшити оподатковуваний прибуток допоможе резерв.

Порядок створення резерву у бухгалтерському обліку законодавством не встановлено. Тому підприємство вправі визначити її самостійно й більше закріпити у бухгалтерській обліковій політиці. Податковий кодекс передбачає два види таких резервів:

- на оплату звичайного ремонту;
- на оплату особливо складних та дорогих видів капітального ремонту.

Ці резерви створюються та амортизуються різними способами. Рішення та порядок створення резервів основних засобів мають бути включені в облікову політику підприємства.

Регулярне технічне обслуговування, утримання, технічне обслуговування та капітальні витрати включаються до напрямів загальнопромислового, контрольного, збутового та невиробничого залежно від цілей використання та призначення основних засобів протягом звітного періоду.

При капітальному ремонті у вигляді завершеного будівництва існуючої будівлі вартість будівництва та капітального ремонту збільшує вартість основних комунальних послуг і враховує 151 «Будівництво основних засобів».

Покращення цілей основних засобів, а саме виконання робіт з модернізації, реконструкції, добудови, реконструкції та реконструкції, підвищить економічні вигоди від першого очікуваного періоду використання. Вартість поліпшення збільшує первісну вартість основних засобів і обліковується на рахунку 151 «Будівництво основних засобів». Для того, як відремонтувати підрядні та внутрішньопідрядні договори на основні засоби,

підставою для виконання робіт є договір. Приймання основних засобів до ремонту або поліпшення (реконструкції, модернізації тощо) оформляється актом ремонту, реконструкції та приймання-передачі модернізованого об'єкта (форма ОЗ-2). Після закінчення ремонту фіксується інвентарна картка, дата ремонту, фактична вартість основного засобу, що ремонтується (форма ОЗ-6). Облік витрат на капітальний ремонт в досконалому вигляді – Журнал № 4
Облік витрат на технічне обслуговування, утримання та ремонт відображається в Журналі 5. Облік витрат на капітальний ремонт у досконалому вигляді – Журнал № 4

Крім витрат на придбання основних засобів, підприємства, як правило, мають додаткові витрати на ремонт і поліпшення. При запровадженні П(С)БО 7 критеріями віднесення цих витрат до витрат звітного періоду або капітальних інвестицій є вплив на величину майбутніх економічних вигод, встановлених під час введення в експлуатацію. Після вивчення внутрішнього та міжнародного законодавства необхідно визначити покращення основних засобів, які вплинуть на економічну віддачу. Збільште термін служби свого об'єкта за рахунок збільшення потужності свого об'єкта та підвищення якості продукції, що випускається за конкретними технологіями. Підвищення ефективності основних засобів та підвищення ринкової вартості.

Тому основними способами отримання основних засобів від підприємства є: Від постачальника готівкою. В результаті виробництва або будівництва в будинку; в результаті безкоштовних надходжень; в результаті обміну на інші активи.

Під час експлуатації основні засоби поступово втрачають споживчу та фізичну якість і приходять в непридатність.

Значна амортизація основних засобів називається «фізичною амортизацією». Знос також має дві форми. Перша форма – втрата працездатності внаслідок підвищення продуктивності праці. Хоча нове обладнання не змінюється за техніко-економічними характеристиками, його широке використання призведе до зниження витрат і втрати частини вартості

раніше придбаної робочої сили.

Друга форма амортизації спричинена збільшенням високопродуктивних машин та обладнання. Це також призводить до неекономічної втрати вартості робочої сили.

Якщо економія від заміни перевищує амортизаційні втрати, рекомендується замінити їх новими, оскільки це призведе до зниження продуктивності та ефективності виробництва. Однак вартість активу залишається незмінною і переноситься у вигляді відрахувань за вироблену продукцію, виконану роботу або надані послуги та стає частиною цієї вартості. Отже, вартість має бути повністю перенесена на новостворений продукт під час усіх операцій об'єкта. Це щорічне відрахування є поступовою оплатою основних засобів, що амортизуються, і називається «амортизаційним відрахуванням» або «амортизацією».

Кожне підприємство має право обрати найбільш підходящий метод нарахування амортизації із методів, зазначених у П(С)БО 7:

- метод прямолінійного списання;
- метод зменшення залишкової вартості (залишку);
- кумулятивний метод або метод суми цифр років;
- виробничий метод [28].

На ТОВ «Дніпро» обрано «метод прямолінійного списання». Суть цього методу полягає в тому, що сума амортизації в середньому переноситься на амортизацію протягом строку корисного використання активу.

Цей метод найкраще підходить для амортизації основних засобів, на які не впливають інші фактори, окрім строку корисного використання. Зокрема, до цих основних засобів належать будівлі та споруди, загальновиробниче обладнання тощо.

Для узагальнення відомостей про накопичений знос основних засобів, що обліковуються на рахунку 10 «Основні засоби», у плані роботи по рахунку підприємства передбачено рахунок 131 «Знос основних засобів». За кредитами рахунку 131 відображається знос, знос або зменшення основних засобів.

Аналітичний облік ведеться по кожному виду основних засобів. Під час розрахунку витрат на амортизацію корпоративні витрати та амортизація активів продовжують зростати.

Приклад. Підприємство придбало виробниче устаткування вартістю 320000 грн. Ліквідаційну вартість устаткування прирівнюємо до нуля. Очікуваний термін корисного використання складає 4 роки.

Нарахування амортизації відображається наступним чином (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Розрахунок амортизаційних відрахувань прямолінійним методом

Рік	Амортизаційні відрахування, грн.	Накопичена амортизація, грн.	Залишкова вартість, грн.
-	-	-	320000
1	80000	80000	240000
2	80000	160000	160000
3	80000	240000	80000
4	80000	320000	0

Метод прямолінійного списання має плюси і мінуси. Перевага цього методу полягає в тому, що його легко розрахувати, а сума амортизації розподіляється рівномірно на звітний період, що дає можливість порівняти витрати виробництва з виручкою від реалізації.

Недоліки полягають у тому, що цей метод не враховує амортизацію, різницю у використанні потужностей основних засобів протягом багатьох років, а також необхідність витрат на ремонт за останні роки.

Для відображення нарахованої амортизації на ТОВ «Дніпро» використовують рахунок 13 «Знос необоротних активів», який має такі субрахунки:

131 «Знос основних засобів»;

132 «Знос інших необоротних матеріальних активів»; 133 «Знос нематеріальних активів».

Важливим елементом тиражування основних засобів у ТОВ «Дніпро» є ремонт. Основні виробничі потужності в процесі експлуатації виходять з ладу

або пошкоджені і втрачають працездатність. У зв'язку з цим ремонт основних засобів є вимогою виробничого процесу ТОВ «Дніпро». Від своєчасності та якості ремонту залежить ефективність використання основних економічних засобів виробництва.

Своєчасний ремонт основних засобів запобігає передчасному зносу, продовжує термін служби, збільшує потужність і зменшує потребу в нових капіталовкладеннях.

Наразі проводяться ремонтні роботи з метою забезпечення роботи основних засобів шляхом усунення окремих несправностей основних засобів та заміни чи оновлення окремих деталей.

Для відновлення ресурсу виробництва проведено капітальний ремонт механічного обладнання. При цьому, як правило, повне розбирання машини або трактора, виявлення дефектів, перевірка технічного стану, фактичний ремонт, складання післяремонтного обладнання, регулювання та випробування.

Капітальний ремонт основних засобів може здійснюватися двома способами: господарським і договірним.

Згідно з Інструкцією № 291 від 30.11.99 р. суми ремонту виробничого призначення списуються на рахунок № 23 «Виробництво» і на рахунок № 91 «Загальновиробничі витрати», решта – на збільшення основних засобів.

Вартість усіх видів ремонту ТОВ «Дніпро» визначає самостійно, виходячи з технічного рівня, фізичного зносу основних засобів та забезпечення ремонтних робіт із застосуванням технічних матеріалів та ресурсів. Економічна доцільність обстеження основних засобів визначається шляхом порівняння вартості капітального ремонту об'єкта з вартістю аналогічного нового обладнання. Якщо вартість капітального ремонту цього об'єкта перевищує вартість такого ж нового обладнання, ремонтувати таке недоцільно.

Фінансування капітального ремонту в компанії ТОВ «Дніпро» здійснюватиметься відповідно до плану капітального благоустрою. План складається на основі бюджетно-фінансових розрахунків на реконструкцію окремих об'єктів з урахуванням чинних нормативів, ціни та витрат. План

затвердив керівник підприємства.

Витрати на капітальний ремонт включають витрати на проектування та котирування. Оплата ремонтних робіт; витрати на придбання нових деталей, вузлів і агрегатів. Вартість заміни зношених конструкцій і деталей в будівлях і спорудах.

Порядок фінансування капітального ремонту залежить від того, як він виконується. При капітальному ремонті двигунів, двигунів і транспортних засобів за договором розраховуємо надходження вузлів, агрегатів тощо. Розрахунки щодо ремонтів, проведених економним способом, зазвичай проводять за окремими елементами витрат, такими як виплата заробітної плати, фактичні платежі за рахунками, реквізити, які використовуються при ремонті основних засобів тощо.

Керівництво впровадженням фіксує капітал, складає бюджети та технічну документацію, а витрачання господарських коштів здійснює особа, відповідальна за підприємство.

Ліквідація основних засобів здійснюється, якщо активи не відповідають критеріям для активів. Зауважимо, що відповідно до П(С)БО 7 активи — це ресурси, якими керує підприємство в результаті минулих подій, і їх використання принесе економічні вигоди в майбутньому.

Порушення стандартів активів можуть виникати з таких причин: Використання: фізичне; Моральний.

Як відомо, порушення стандартів активів не обов'язково пов'язане з повним фізичним позбавленням основних засобів. Тому ліквідації може підлягати об'єкт, який не повністю амортизується.

Комітет створено наказом керівника підприємства для підтвердження нормативу основних засобів та проведення ліквідації. У деяких випадках стандарти активів вимагають залучення професійних організацій для виявлення невідповідностей для конкретних основних засобів та оплати послуг, пов'язаних із витратами, пов'язаними з прибиранням об'єкта. За загальним правилом, ліквідація основних засобів призводить до отримання доходу у

вигляді реальних активів у результаті демонтажу та ліквідації об'єктів. Потім використовується в компанії або продається на стороні.

У результаті безоплатної передачі основних засобів в бухгалтерському обліку відображаються тільки витрати. Підприємство не отримує жодного доходу від бізнесу.

Безоплатна передача основних засобів та інших активів іншим підприємствам або юридичним особам здійснюється за такими бухгалтерськими проводками.

Документальне оформлення безоплатної передачі основних засобів здійснюється так само, як і звичайні продажі.

Інвентаризація — це спосіб визначення наявності та стану фактичних товарів на певну дату шляхом запису вимірювань, ваги тощо. Далі порівняйте зібрані дані з даними в облікових записах.

Інвентаризація на ТОВ «Дніпро» проводиться відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р., №996 XIV та Методичних рекомендацій, затверджених Міністерством аграрної політики 04 грудня 2003 року № 37-27-12/14023.

Інвентаризація основних засобів у ТОВ «Дніпро» проводиться за місцем зберігання значної цінності в присутності важливих відповідальних осіб інвентаризаційною комісією, призначеною наказом керівника підприємства. Відповідальна особа за компанію відповідає за управління запасами.

Інвентаризація необхідна для переведення керівників бригад, головних бухгалтерів, фінансових працівників, ліквідації підприємства, переміщення підприємства, структурного підрозділу до інших органів управління (інших підприємств).

При проведенні інвентаризації Комісія повинна перевірити, чи підлягає технічна документація записам до основних документів та облікових записів, а також виписати реквізити інвентаризації за повною назвою об'єкта та інвентарним номером (ф. № інв.- 1сг). Якщо технічної документації немає, це вказується в графі 6 опису.

Основні засоби обліковуються у відповідній інвентаризаційній відомості з точки зору виробничого чи невиробничого призначення об'єкта та на обліку (субрахунку) основних засобів. Об'єкти, призначення яких змінилося внаслідок перебудови, покращення або реконструкції, будуть розміщені в інвентарі з іменем, що відповідає новому основному призначенню. Будівлі входять до інвентарного опису в окремому порядку разом із детальним описом кожного об'єкта. В описі також вказані основні розміри будівлі. Об'єм будівлі в кубічних метрах (м) визначається зовнішніми розмірами (довжиною і шириною) (окружністю стіни, висотою) від поверхні до стелі. Корисна площа підлоги визначається загальною площею всього приміщення (внутрішньою площею).

Опис електростанцій (генераторів, силових трансформаторів, електродвигунів тощо), двигунів, машин та іншого обладнання, що встановлюються з використанням усього додаткового обладнання, що стосується цього документа, включаючи фундаменти, приводні ремені, крани тощо. Ви повинні це зробити.

Сільськогосподарські машини і пристрої (грунтообробні, посівні, збиральні тощо), машини по підготовці кормів, описують також попредметно, вказуючи при цьому інвентарні та заводські номери, а також коротку технічну характеристику (тип, вид, марка тощо).

При опису сівалок, культиваторів, сінокосарок, плугів та інших машині обладнання їх тип і вид повинні бути вказані конкретно, наприклад: тракторні, кінні чи ручні, п'ятикорпусні, чотирьох корпусні, трьох корпусні і т. д.; зернові, дискові, 24-рядні, 28-рядні, вузькорядні і т. д.

Остаточна інвентаризація об'єкта повинна бути проведена за справедливою вартістю, а амортизація повинна бути визначена технічним станом поточного об'єкта за його вартістю шляхом пов'язаних дій та підготовки даних про амортизацію. Щоб зафіксувати це в Протоколі, інвентаризаційна комісія зобов'язана з'ясувати, коли і в якому порядку, які невраховані об'єкти були побудовані або придбані за збудованим чи придбаним інвентарем та

амортизувати витрати на будівництво чи придбання.

Результати інвентаризації основних засобів агробізнесу №37-27-12/14023 згідно з інструкціями, затвердженими Мінагрополітики від 4 грудня 2003 року, рекомендується пояснити таким чином. Опис інвентаризації основних засобів та нематеріальних активів (форма х інв.-1сг); Опис інвентаризації земель (форма №Інв.-2сг); Опис вічної інвентаризації насаджень (форма №Інв.-3сг); Опис робочої худоби та Інвентаризація продуктивних тварин, птиці, бджолиних сімей (форма № інв.-8сг) Перевірка результатів інвентаризації основних і нематеріальних засобів підприємства (форма № інв.-17сг).

Форми відображення результатів інвентаризації наведено на рис.2.7.

Відповідно до цього порядку сума збитку від дефіциту основних засобів визначається виходячи з балансової вартості основних засобів (без урахування амортизації), але розраховується на рівні 50 і більше відсотків балансової вартості на день виникнення дефіциту. виявлено.

Це буде зроблено. Враховуйте ПДВ, що відповідає індексу інфляції, та зобов'язання перерахунку згідно з рівнянням 2.2:

$$Pз = [(Бв - А) \cdot Іінф + ПДВ + Аз] \cdot 2 \quad (2.2)$$

де Pз - розмір збитку;

Бв - балансова вартість;

А - амортизаційні відрахування;

Іінф - загальний індекс інфляції (визначений

Держкомстатом); ПДВ - податок на додану вартість;

Аз - акцизний збір;

2 - коефіцієнт, який застосовується до визначеної суми по недостатці основних засобів).

Результати інвентаризації висвітлюються у Примітках до річної фінансової звітності ТОВ «Дніпро».

Аналізуючи в цілому діяльність ТОВ «Дніпро» з обліку основних засобів, виокремлено ряд проблем.

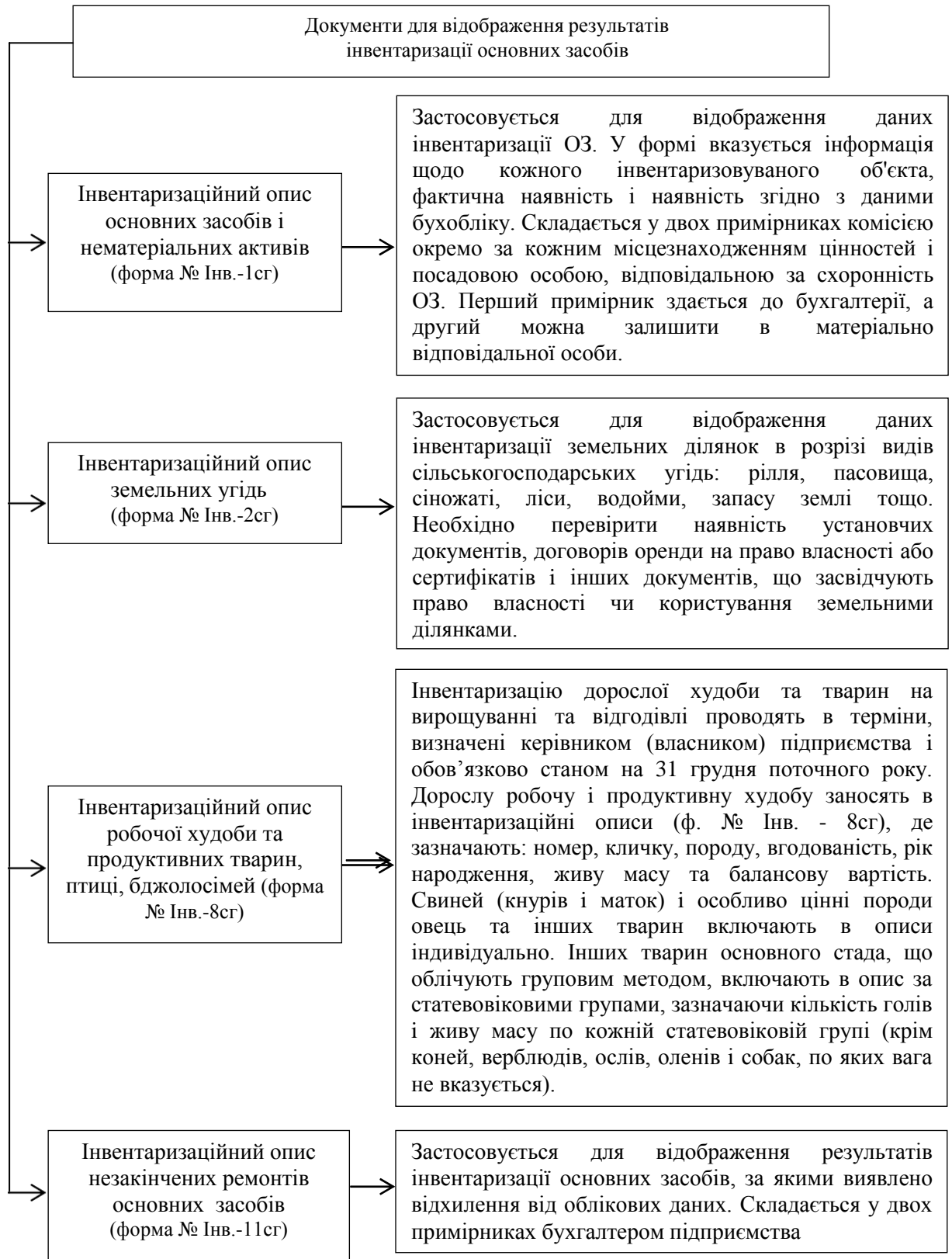

Рис. 2.7. Перелік типових форм для відображення результатів інвентаризації

Процес документації про передачу активів залишається дуже складним і

трудомістким. Таким чином, з моменту затвердження типового пакету первинних ресурсів з обліку основних засобів відбулися серйозні зміни в організації обліку основних засобів. Проте в типових документах з обліку основних засобів змін немає. Використання типових форм першоджерел свідчить про декілька недоліків: дублювання облікових реєстрів та необхідність удосконалення управлінських можливостей. Тому постає проблема зниження трудомісткості складання первинних документів при забезпеченні наявності повної інформації про операції з метою контролю за достовірністю відображень по рахунку.

Іншим питанням обліку основних засобів є ведення та опрацювання первинних та інтегрованих документів.

Облік передачі тимчасово невикористаних у виробничому процесі основних засобів на консервацію слід удосконалити, щоб витрати можна було точно відобразити в бухгалтерському обліку.

2.4. Шляхи удосконалення обліку основних засобів на підприємстві

Основні засоби є однією із складових виробничого потенціалу ТОВ «Дніпро» а витрати на їх утримання, експлуатацію і відтворення впливають на собівартість продукції господарства і відповідно на фінансові результати діяльності. Ефективність управління активами залишається залежною від своєчасного отримання організацією надійної та повної бухгалтерської інформації. У зв'язку з цим зростає роль і значення бухгалтерського обліку як однієї з найважливіших моїх управлінських функцій. Тому необхідно підвищити корисність публічних документів, особливо тих, що стосуються передачі основних засобів.

Аналіз форм первинних документів з обліку основних засобів, які застосовує ТОВ «Дніпро» доводить, що типові форми ОЗ-6 «Інвентарна картка обліку основних засобів» та ОЗ-1 «Акт приймання-передачі (внутрішнього

переміщення) основних засобів», затверджених наказом Мінстату України № 352 від 29.12.95 р., не відповідають вимогам сучасного обліку. Вважаю доцільним вводити додаткову інформацію у форматах ОЗ-1 та ОЗ-6. Корисний вік об'єкта. Клірингова вартість; Справедлива вартість; Сума амортизації; Метод нарахування амортизації, примітки про будь-які зміни та сума переоцінки та амортизації об'єкта. Додавання основного джерела цього стандартного формату, включаючи його деталі, збільшить обсяг інформації.

Потребує удосконалення і Акт на списання основних засобів (ф. ОЗ-3). Типова форма даного документу містить відомості щодо кореспонденції рахунків і суми нарахованого зносу за період експлуатації об'єкта. У результаті при ліквідації основних засобів, вартість яких цілком не амортизована, в акті не знаходить відображення показник залишкової вартості. Оскільки розмір залишкової вартості ліквідованого об'єкта впливає на фінансовий результат, він повинен затверджуватися керівником підприємства, а отже, вказуватися в Акті на списання основних засобів.

Необхідно також зазначати в акті фактичний термін корисного використання або продуктивність об'єкта, а також розмір ліквідаційної вартості. Ця інформація буде корисною для членів приймальної комісії при встановленні очікуваних показників за аналогічними об'єктами, що надходять на підприємство у майбутньому.

Дослідження довели, що відображення в Акті приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів та в Акті на списання запропонованих показників, підвищить їх аналітичну цінність, забезпечить підприємство найбільш повною вхідною інформацією і дозволить формувати автоматизованим способом різні форми облікових реєстрів.

Перестала відповідати сучасним вимогам П(С)БО й типова форма інвентарної картки обліку основних засобів. Тому, погодимося з думкою авторів, які пропонують змінити її форму, доповнивши новими відомостями [22, 51, 62, 67]. Отже, з метою надання інвентарній картці значення універсального джерела корисної інформації, її типову форму необхідно

доповнити наступними показниками: спосіб надходження, стан об'єкта в момент надходження, термін корисного використання або загальна очікувана продуктивність, ліквідаційна вартість, спосіб амортизації, внутрішнє переміщення, виведення з експлуатації при консервації, модернізації, добудуванні і т.п., дати та результати переоцінок, розмір залишкової вартості на момент вибуття об'єкта та його продажна вартість.

Необхідність відображення способу надходження об'єкта на підприємство, як було зазначено вище, пояснюється тим, що він впливає на порядок нарахування амортизації основних засобів. Інформація про стан об'єкта фіксується з метою складання статистичної звітності. Показники терміну корисного використання, ліквідаційної вартості і способу амортизації є індивідуальними для кожного об'єкта і тому також повинні відображатися в інвентарній картці. Так, два абсолютно однакових об'єкти, можуть використовуватися в неоднакових умовах і приносити підприємству економічну вигоду різними способами, отже, термін їх корисного використання і спосіб амортизації будуть різними.

У затвердженій типовій формі інвентарної картки вказується відділ або ділянка підприємства, де знаходиться об'єкт. Однак у ній не передбачено відображення внутрішнього переміщення об'єкта. Вважаємо, що форму ОЗ-6 необхідно доповнити розділом, де будуть зазначатися структурний підрозділ-одержувач об'єкта, номер і дата акта приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів.

Згідно П(С)БО 7 на вартість об'єктів основних засобів, що знаходяться на консервації, модернізації, добудуванні амортизація тимчасово ненараховується. Тому, в аналітичному обліку такі основні засоби слід виділити в окрему групу. Доцільно результати зазначених операцій відображати й в інвентарній картці. У даний час у ній містяться відомості про дату і номер акт приймання-здачі відремонтованого, модернізованого об'єкта, його інвентарний номер і суми витрат на модернізацію, добудування. Крім зазначених показників слід фіксувати початок і кінець періоду, коли об'єкт знаходився на консервації або

проводилася його модернізація, добудування та інше. Що стосується обліку консервації основних засобів, то напрями його удосконалення на ТОВ «Дніпро» обгруновується нижче.

Необхідність доповнення інвентарної картки розділом про результати переоцінки обумовлена тим, що переоцінка відбувається індивідуально для кожного об'єкта, призводить до перерахування первісної вартості і суми зносу та впливає на бухгалтерські записи при наступних переоцінках.

При вибутті основних засобів у формі ОЗ-6 вказується дата і номер акта і причина вибуття. При цьому типова форма інвентарної картки не містить інформації про величину залишкової вартості на момент вибуття об'єкта і продажної ціни у випадку його реалізації. Дані показники можуть бути корисні для прийняття управлінських рішень у майбутньому, а, отже, повинні відображатися в реєстрі аналітичного обліку основних засобів.

Нами розроблена форма інвентарної картки (додаток Д), застосування якої дозволить накопичувати найбільш повну і релевантну інформацію про об'єкти основних засобів.

В результаті розслідування встановлено, що деякі активи тривалий час залишалися непридатними через виробничий сезон ТОВ «Дніпро». Тому підприємство змушене тимчасово залишити експлуатацію виробничого обладнання. Оскільки все обладнання амортизується незалежно від частоти його використання, це призводить до завищення виробничих витрат, якщо певні частини активів залишаються не задіяними у виробництві. У зв'язку з цим, на нашу думку, в таких випадках краще економити. Це дозволяє підприємству скоротити об'єкт і тим самим усунути негативний вплив цих факторів на формування собівартості продукції та послуг.

Порядок підготовки, впровадження та неохорони основних засобів встановлено постановою КМУ від 28 жовтня 1997 року. № 1183 «Порядок утримання основних засобів підприємства». Цей документ стратегічно важливий для економіки та безпеки держави і є обов'язковим лише для суб'єктів господарювання, заснованих на державній власності. Для інших це

рекомендована риса.

Згідно з документом, консервація основних засобів – це серія, призначена для тривалого зберігання (але протягом 3 років) активу у разі порушення виробництва або відновлення господарської діяльності, як захід. ..

Під час консервації основні засоби підприємства перебувають у стані, що забезпечує збереження технічного обладнання, будівель і споруд, а також безпеку та охорону навколишнього середовища технічних працівників та населення.

Ця «серія заходів» включає не тільки «активні» дії компанії, тобто «консервативні» дії щодо зняття з експлуатації та захисту об'єктів, але й для інших компаній за відповідними цивільно-правовими договорами, включаючи передачу основних засобів на зберігання [6].

Правило №1183 обмежує термін зберігання основних засобів трьома роками. У майбутньому зрозуміло, що основні засоби необхідно зберігати і приймати рішення про майбутню діяльність або вибуття.

Той факт, що в діяльності ТОВ «Дніпро» не потрібні певні юридичні дії, дозволяє довгострокове зберігання основних засобів. Однак рішення щодо довгострокового утримання активів мають бути обґрунтованими та ретельно задокументованими. В іншому випадку керівників, безумовно, цікавить цей аспект, зокрема правомірність податкової класифікації, витрати на утримання цих основних засобів. Для 3 і більше струмів.

Враховуючи, що всі активи залишаються в розпорядженні агробізнесу ТОВ «Дніпро», амортизація відбувається незалежно від інтенсивності використання. Це призводить до завищення собівартості продукції, якщо певна частина активів залишається не задіяною у виробництві.

У зв'язку з цим, на нашу думку, в таких випадках краще економити. Це дозволяє підприємству скоротити об'єкт і таким чином усунути негативний вплив цих факторів на формування вартості у собівартості товарів і послуг. ..

Тому для виконання обов'язків ТОВ «Дніпро» щодо консервації основних засобів необхідно прийняти законодавство про тимчасове вилучення

основних засобів з процесу виробництва та консервації. Це компанія.

Ліквідація основних засобів, пов'язаних із збереженням, пропонується відобразити:

– шляхом відкриття додаткових субрахунків другого порядку до субрахунків 103-105;

103 Будинки та споруди

103.1 Будинки та споруди в експлуатації

103.2 Будинки та споруди на консервації

104.1 Машини та обладнання в експлуатації

104.2 Машини та обладнання на консервації

105.1 Транспортні засоби в експлуатації

105.2 Транспортні засоби на консервації

– відображенням таких основних засобів на відповідних рівнях аналітичного обліку субрахунків 103-105.

103.2 Будинки та споруди на консервації

103. 21 Склади зберігання сільськогосподарської продукції

103. 22 Гаражі зберігання сільськогосподарських машин та автомобілів

104.2 Машини та обладнання

104.21 Вагове обладнання;

104.22 Технологічне обладнання для очищення зерна; зерносушарки;

установки для вентилявання зерна;

105.2 Транспортні засоби на консервації

105.21 Трактори,

105.22 Комбайни

Отже, передача тимчасово невикористаних основних засобів у виробничому процесі ТОВ «Дніпро» на консервацію забезпечує достовірне відображення витрат у бухгалтерському обліку.

Проблема полягає в тому, що формування первісних витрат на основні засоби має включати фінансові витрати (кредити), ведення бухгалтерського обліку, і ці аспекти мають бути відображені в наказі про облікову політику.

Якщо обліковою політикою передбачено капіталізацію фінансових витрат на основні засоби, які пов'язані з придатністю активів, ці витрати включаються до оцінки. Іншими словами, для капіталізації фінансових витрат на основні засоби необхідно використовувати рахунок 15 «Капітальні інвестиції». Методичні вказівки щодо застосування діаграм рахунків для обліку фінансових витрат визначають рахунок 95 «Фінансові витрати» [20].

У зв'язку з цим виникає питання про те, як описати фінансову капіталізацію основних засобів при визнанні їх якісними активами. Я вважаю, що нам потрібно відобразити капіталізацію фінансових витрат на рахунку 95 «Фінансові витрати», а потім віднести її на рахунок 15 «Капітальні інвестиції» (сума капіталізованих фінансових витрат, пов'язаних з наданням активу прийнятним).

При цьому буде здійснена наступна кореспонденція рахунків:

- 1) Д-т 95 «Фінансові витрати» К-т 68 «Розрахунки за іншими операціями» – на суму нарахованих відсотків за отриманий кредит;
- 2) Д-т 15 «Капітальні інвестиції» К-т 95 «Фінансові витрати» – на суму капіталізації фінансових витрат (при будівництві, поліпшенні та виготовленні основних засобів).

Тобто рахунок 95 «Фінансові витрати» буде транзитним. Відповідь надається інструкціями щодо впровадження схеми рахунку. Крім того, капіталізуючи фінансові витрати, його можна включити до первісної вартості основних засобів. Тому вважаємо, що методологічно виправданим є опис капіталізації фінансових витрат у бухгалтерському обліку 95 «фінансові витрати» та 15 «капітальні інвестиції».

Висновки до 2 розділу

1. Показники економічної незалежності різко знижуються, що свідчить про фінансовий стан підприємства, і не обійтися без зовнішньої фінансової

підтримки. Показники прибутковості мають тенденцію до зростання, але дуже мінливі і нестабільні. Це означає, що компанія на правильному шляху і обрала правильну тактику, але ці результати потрібно закріпити в майбутньому.

2. Бухгалтери з конкретними обов'язками забезпечують точне, точне та своєчасне проведення облікових та документаційних робіт. Щодо облікової політики, то основною метою та місією прийнятої облікової політики є повна, об'єктивна та достовірна інформація, яка точно описує діяльність підприємства та допомагає приймати ефективні економічні рішення.

3. З'ясовано, що основні засоби ТОВ «Дніпро» потребують відтворення. Тому, потребує удосконалення розкриття інформації в аналітичному обліку щодо фінансових витрат. Так для обліку надходження (спорудження) основних засобів передбачено рахунок 15 «Капітальні інвестиції», субрахунок 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів», на якому формуються витрати до введення об'єктів в експлуатацію. Таке призначення рахунка щодо формування первісної вартості придбаних об'єктів основних засобів окреслює порядок їх визнання, оцінки та облікове забезпечення цих засобів праці.

4. Запропонований напрямок збільшення обліку основних засобів у ТОВ «Дніпро» підвищує аналітичну облікову інформацію та ефективність управління та управління основними засобами у складі витрат потужності та використання та тиражування. Облік основних засобів є важливою ланкою у сфері бухгалтерського обліку та звітності. Збільшення може призвести до позитивних змін у діяльності компанії.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1 Аналіз руху та технічного стану основних засобів

Забезпечення збалансованого розвитку сільськогосподарського виробництва, підвищення його конкурентоспроможності та ефективності використання ресурсного потенціалу підприємств пов'язано із формуванням системи обліково-аналітичної інформації. Підвищення інвестиційної активності та інноваційності сільськогосподарських підприємств потребує належного управління їх економічним та ресурсним потенціалом. Важливою складовою ресурсного потенціалу підприємства є основні засоби, які потребують належного облікового забезпечення та їх аналізу для прийняття раціональних управлінських рішень.

А саме, метою є аналіз безпеки виробництва, технічного стану та використання основних засобів, оцінка впливу на збільшення виробництва, зниження собівартості продукції та, як наслідок, збільшення прибутку від реалізації.

На жаль, на багатьох вітчизняних підприємствах і зараз ведення бухгалтерського обліку розглядається як кінцева мета, як підсумок бухгалтерського процесу, а облікові працівники не звикли розглядати аналіз логічним продовженням початкових стадій облікового процесу. В сучасних ринкових умовах господарювання керівники підприємств все частіше хочуть бачити свого головного бухгалтера не лише як гарного рахівника, але й спеціаліста, який активно приймає участь у розробці стратегії підприємства. Зрозуміло, що в цих умовах коло питань, які вирішуються бухгалтером, значно поширюється, і на перший план виходить розробка облікової політики, яка

відповідає задачам стратегічного управління. Не менш важливим стає для бухгалтера-професіонала, аналітика та підготовка оперативної інформації, необхідної для своєчасного прийняття рішень.

Активним інструментом, що впливає на ефективність діяльності підприємства, є аналіз використання основних засобів. Основними завданнями аналізу основних засобів є:

- Судити про тенденції на основі матеріалів і технологій компанії.
- Оцінка динаміки основних засобів із загальної та структурної точки зору.
- Оцінка передачі основних засобів.
- Якісний аналіз складу основних засобів.
- Оцінка ефективності використання основних засобів.
- Визначити напрямок зростання технічного рівня суб'єкта господарювання.
- Визначення резервів підвищення ефективності використання основних засобів [60].

Для вирішення наведених вище завдань формується система ключових показників, адже аналітичні показники є кількісним виміром поставлених цілей. Вважаємо, що в якості основних можуть бути використані показники, наведені на рис. 3.1

На першому етапі аналізу необхідно дослідити обсяг та структуру основних засобів ТОВ «Дніпро».

Вивчаючи обсяг основних засобів, їх динаміку та структури, зазначимо, що основні засоби підприємства діляться на виробничі та невиробничого призначення. Виробничу потужність визначають виробничі основні засоби. Крім того, прийнято відокремлювати активну частину (виробнича техніка і робочі машини) та пасивну частину, а також відокремлені підгрупи відповідно до їх функціонального призначення (будівлі виробничого призначення, робочі машини, техніка, вимірювальні пристрої, транспортні засоби та інші). Така деталізація необхідна для виявлення резервів підвищення ефективності їх

використання на основі оптимізації структури.

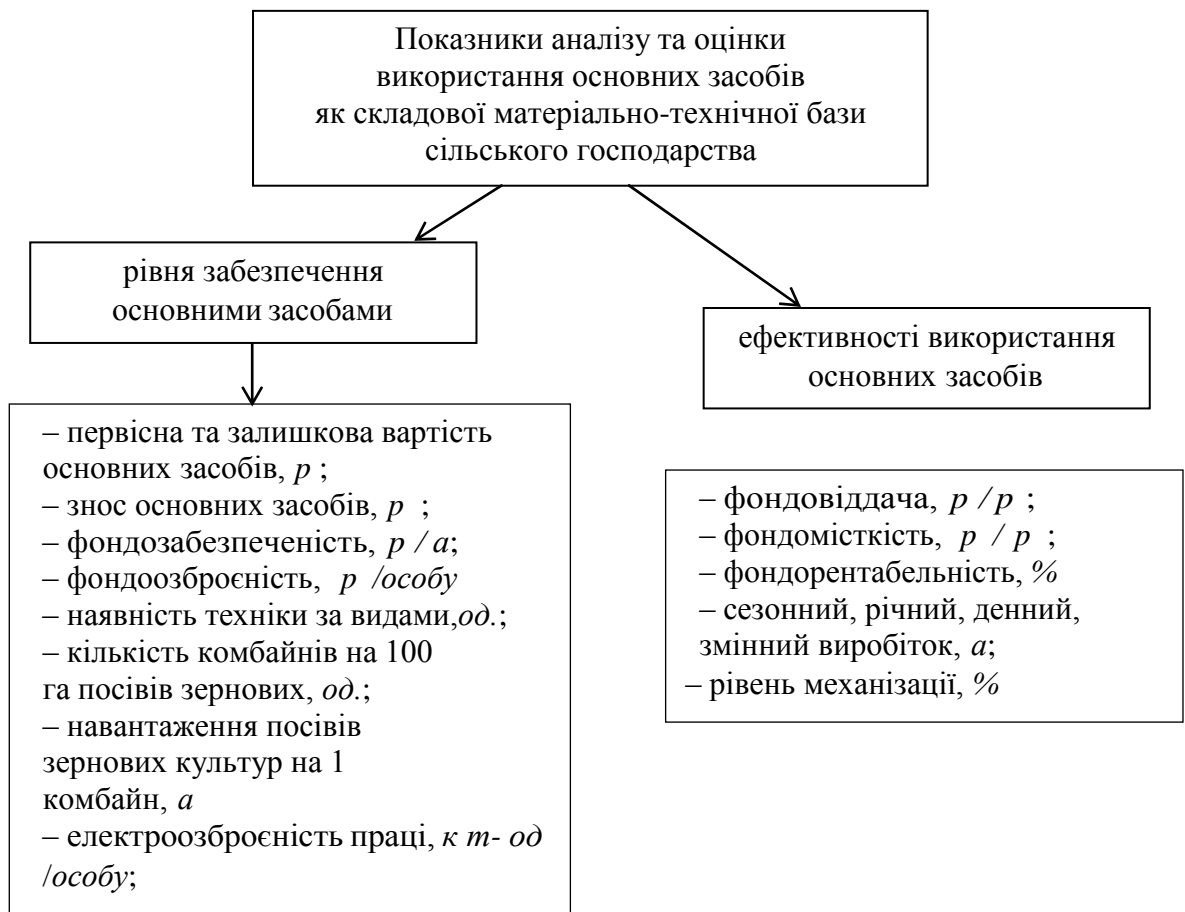

Рис. 3.1. Показники аналізу використання основних засобів

В процесі аналізу визначаються показники кожної групи в абсолютній сумі, а також питому вагу в загальній вартості та їх зміни, тобто провести горизонтальний і вертикальний порівняльний аналіз основних засобів. Горизонтальні та вертикальні методи аналізу можуть бути використані для визначення структурної цілісності дослідження. Метод коефіцієнтів дозволяє проаналізувати основні компоненти, що представляють інтерес у тісних взаємодіях.

Аналіз основних засобів в складі майна ТОВ «Дніпро» та за їх видами із застосуванням методів горизонтального і вертикального аналізу проведемо в таблиці 3.1. та в таблиці 3.2.

Результати проведеного аналізу засвідчують, що темпи росту вартості основних засобів 120,6%, перевищують темпи зростання майна 118,5% на 2,7%.

Це свідчить про оновлення основних засобів на підприємстві.

Таблиця 3.1

Горизонтальний аналіз основних засобів ТОВ «Дніпро» за 2019-2020

рр.

Показники	2019 р.	2020 р.	Динаміка	
			абс, +; -;	Т.Р., %
Загальна вартість основних засобів, тис. грн.	849	1024	175	120,6
в тому числі				
Будівлі та споруди, тис. грн.	43	40	3	93,0
Складське обладнання, тис. грн.	177	216	39	122,0
Сільгосптехніка та обладнання, тис. грн.	607	744	137	122,6
Транспортні засоби, тис. грн.	22	24	2	109,1
Всього майна, тис. грн.	1755	2080	325	118,5

Відбулося це переважно за рахунок зростання вартості сільськогосподарської техніки – на 22,6%, складського обладнання – на 22,0%., транспортних засобів – на 9,1%. По будівлям і спорудам зменшилася вартість на 7%. Тобто, саме активна частини виробничих основних засобів зростає, що безперечно є позитивним.

Таблиця 3.2

Вертикальний аналіз основних засобів ТОВ «Дніпро»

Показники	2019р., структура, %	2020 р., структура, %	Динаміка	
			абс., +; -;	Т.Р., %
Всього основних засобів	100,0	100,0	-	-
в тому числі				
Будівлі та споруди	5,1	3,9	-0,8	76,5
Складське обладнання	20,8	21,1	0,3	101,4
Сільгосптехніка та обладнання.	71,5	72,7	1,2	101,7
Транспортні засоби.	2,6	2,3	-0,3	88,5
Частка основних засобів в загальній вартості майна.	48,4	49,2	0,8	101,7

В структурі сукупних активів (майна) підприємства за 2020 р. частка основних засобів 49,2%, що більше показника минулого року на 0,8%. В структурі основних засобів як в 2019 р., так і в 2020 р. найбільшу частку займає сільськогосподарська техніка, відповідно 71,5% та 72,7%. Це пояснюється тим,

що вирощування зернових культур – найбільш високомеханізоване порівняно з іншими культурами та суттєво впливає на собівартість виробництва. Також зросла частка в структурі основних засобів ТОВ «Дніпро» в 2020 р. складського обладнання до 21,1%, проти 20,8% в минулому році. Як по вартості так і по структурі зменшилися транспортні засоби, але не суттєво і складають 2,3% за звітний рік. Наглядно структура основних засобів подана на рис. 3.2

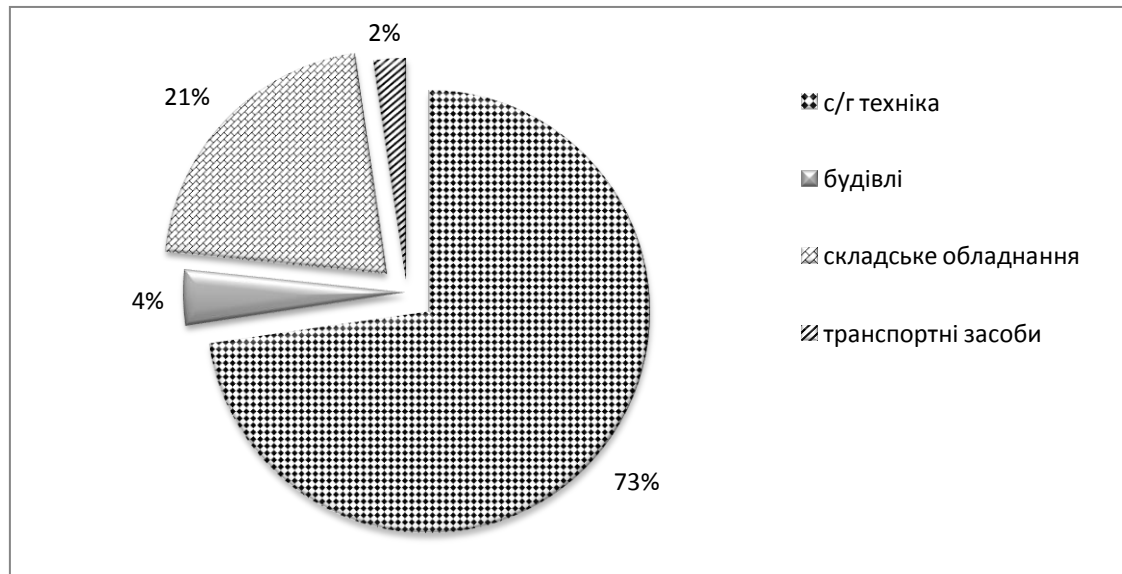

Рис. 3.2. Структура основних засобів підприємства

Отже, як вартість так і частка основних засобів в структурі майна ТОВ «Дніпро» на протязі досліджуваного періоду зростає за рахунок переважно активної частини виробничих основних засобів. Це пов'язано з тим, що на підприємстві за рахунок власних виробничих потужностей здійснює всі стадії виробництва: підготовка ґрунтів; посів; внесення добрив; боротьба зі шкідниками та бур'янами; збирання врожаю; сушіння; віяння; зберігання; відвантаження при продажі. А також надання послуг рослинництві – з усіх стадій вирощування зернових та технічних культур та в оренду сільгосптехніки для оранки

присадибних земельних ділянок населення і збирання врожаю зернових культур. Тому, найбільша питома вага в структурі основних засобів ТОВ

«Дніпро» саме сільськогосподарської техніки – 73% та складського обладнання – 21%, основними видами яких є:

- трактор Case IH Magnum 3.40;
- пневматична сівалка зернова Case IH SDX 30/40;
- комбайн JOHN DEERE 9500;
- віялка зернова калібровочна MVI 0688

Також два склади: один склад для зберігання продукції рослинництва, площею 520 м² та другий – для зберігання зерна і посівного матеріалу, площею 63м². В наявності зерносушарка та вагове обладнання.

Наступним етапом необхідно проаналізувати рух та технічний стан основних засобів господарства. Для руху основних засобів визначаються коефіцієнти вводу, оновлення та вибуття; їх технічного стану – коефіцієнти зношеності та придатності (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Динаміка стану та руху основних засобів ТОВ «Дніпро» за 2019-2020 роки

Показник	2019 р., %	2020 р., %	Відхилення, +/-
Коефіцієнт надходження основних засобів	11,1	12,5	1,4
Коефіцієнт вибуття основних засобів	12,3	14,8	2,5
Коефіцієнт зносу основних засобів	41,8	42,6	0,8
Коефіцієнт придатності основних засобів	58,2	57,4	-0,8

Результати розрахунків дозволяють зробити висновок, що значення коефіцієнта надходження у звітному році 12,5%, що більше показника минулого року на 1,4%. Але збільшилося в динаміці і значення коефіцієнта вибуття – з 12,3% до 14,8%.

Тобто, на ТОВ «Дніпро» оновлюються основні засоби, але коефіцієнт вибуття випереджає коефіцієнт оновлення: в 2019 р. на 1,2% та 2020 р. на 2,3%., з негативною динамікою.

Це має вплив на показники зносу та придатності. Значення коефіцієнта

зносу основних засобів на кінець 2020 р. збільшилося на 0,8%, і складає 42,6%. Відповідно, зменшилося значення показника придатності. Якщо на кінець 2019 р. рівень придатності наявних основних засобів ТОВ «Дніпро» складав 58,2%, то на кінець 2019 р. – 57,4% (рис. 3.3).

Рис. 3.3. Коефіцієнти зносу та придатності основних засобів за 2020 рік

Це, безперечно, є низьким показником з урахуванням, що більше 50% валової продукції господарства є вирощування зернових культур, яке передбачає високий рівень механізації та автоматизації виробництва.

Тому, важливо проаналізувати та надати оцінку ефективності використання основних засобів господарства. Ці процеси сприяють збільшенню виробництва продукції інтенсивним шляхом, відповідно знижують собівартість продукції та підвищують її конкурентоспроможність.

3.2. Ефективність використання основних засобів

У сучасній ситуації неможливо успішно керувати підприємством без забезпечення ефективного використання основних фондів, що входять до виробничих потужностей підприємства.

Для аналізу ефективності використання основних засобів використовується взаємопов'язана система показників. Ці показники бувають узагальненими (рентабельність сукупних активів, рентабельність капіталу, рентабельність загальних активів) і часткові показники рентабельності активів (рентабельність загальних фондів, рентабельність ефективної частини основних засобів) (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Динаміка показників ефективності використання основних засобів на ТОВ «Дніпро» за 2019-2020 рр.

№ з/п	Показники	2019 р.	2020 р.	Відхилення	
				+;- тис. грн.	+;- %
1	Обсяг валової продукції, тис. грн.	1361,4	1715,2	353,8	26,0
2	Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	892,5	936,0	43,5	4,9
2.1	в тому числі активної частини (сільгосптехніка), тис. грн.	607,0	744,0	137,0	22,6
3	Частка активної частини, %	68,0	79,5	11,5	116,9
4	Прибуток, тис. грн..	413,2	387,4	-25,8	-6,2
5	Фондовіддача	1,53	1,83	0,3	19,6
5.1	в тому числі активної частини	2,24	2,31	0,07	3,1
6	Фондомісткість	0,66	0,55	-0,11	-16,7
6.1	в тому числі активної частини	0,45	0,43	-0,02	-4,4
7	Рентабельність основних засобів, %	46,3	41,4	-4,9	-10,6
7.1	в тому числі активної частини,%	68,1	52,1	-16,0	-23,5

Результати проведених розрахунків свідчать, що середньорічна вартість основних засобів ТОВ «Дніпро» зросла в порівнянні з минулим роком на 43,5 тис. грн., або на 4,9% і складає 936 тис. грн. При цьому, більш швидкими темпами зростає вартість активної частини основних засобів, а саме на 22,6%,

що є позитивною тенденцією.

Зросла і фондovіддача основних засобів. Якщо в 2019 р з 1 грн. вартості основних засобів обсяг валової продукції складав 1,53 грн., то в 2020 р. – 1,83 грн., що більше в динаміці на 19,6%. Збільшилася і фондovіддача активної частини основних засобів (сільськогосподарської техніки). Але, якщо в минулому році р з 1 грн. вартості активної частини основних засобів обсяг валової продукції складав 2,24 грн., то в 2020 р. – 2,31 грн., що більше в динаміці на 3,1% . темпи росту фондovіддачі наведено на рис. 3.4.

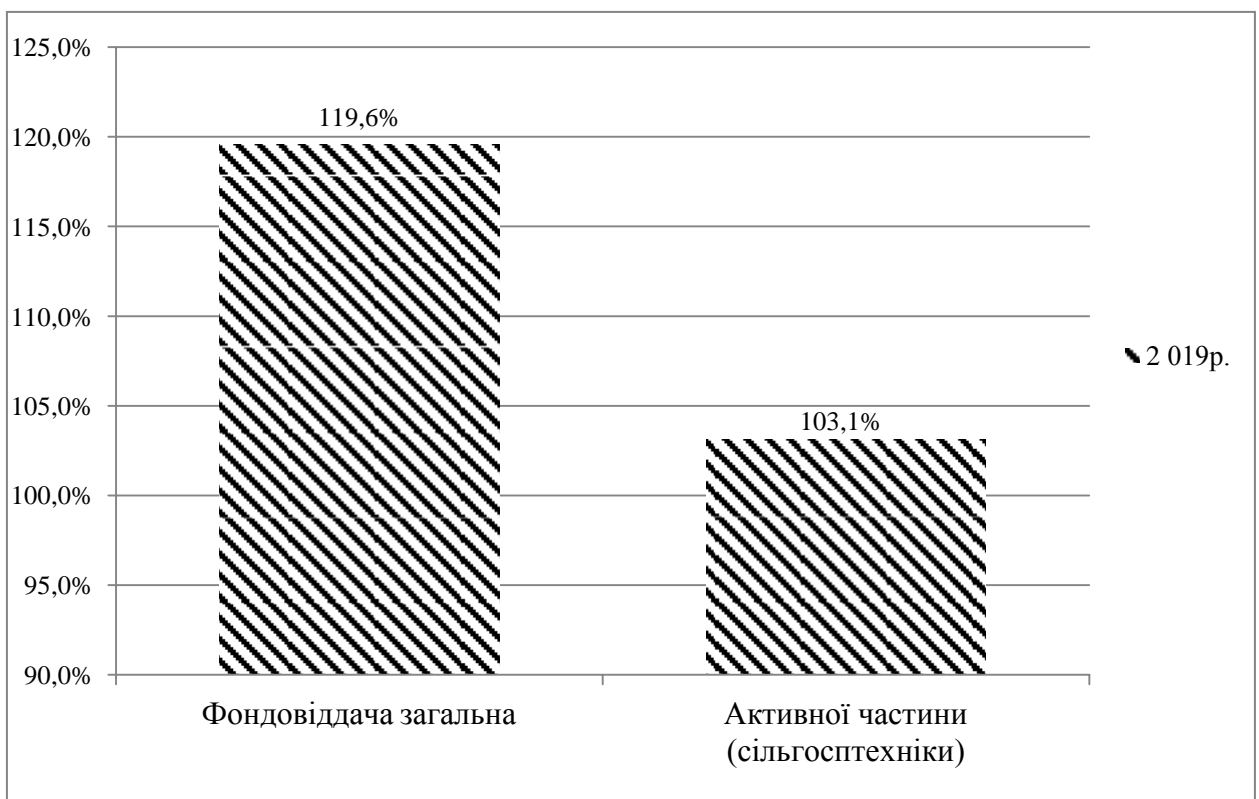

Рис. 3.4. Темп росту загальної фондovіддачі та фондovіддачі активної частини за 2020 рік

Тобто, темпи росту фондovіддачі активної частини основних засобів менші, ніж загальна фондovіддача основних засобів на 16,5%, що є негативним співвідношенням і свідчить менш ефективне використання саме господарської техніки та обладнання.

Що стосується загальної рентабельності основних засобів та

рентабельності активної частини, то в порівнянні з минулим роком вона знизилася, відповідно на -4,9% та -16,0%. Тобто, якщо в 2019 р. з 1 грн. вартості основних засобів на підприємстві ТОВ «Дніпро» отримували 0,46 грн. прибутку, то в 2020 р. – 0,41 грн. Активна частина основних засобів забезпечила господарству 0,52 грн. прибутку з кожної гривні наявної у господарстві сільськогосподарської техніки, проти 0,68 грн. в минулому році. Безперечно, спостерігається негативна динаміка рентабельності основних засобів, але її значення залишається достатньо високим.

Наступним етапом аналізу основних засобів ТОВ «Дніпро» є факторний аналіз.

Фондовіддача є одним із основних факторів, які визначають обсяг валової продукції господарства, тому необхідно детально проаналізувати, які фактори, у свою чергу, впливають на неї.

Факторний аналіз розпочнемо з дослідження зміни фондovіддачі під впливом таких факторів як частка активної частини основних виробничих засобів та їх фондovіддача (формула 3.1).

$$f = АЧ_{оз} \cdot f_{a1}, \quad (3.1)$$

де $АЧ_{оз}$ – активна частина основних засобів;

f_{a1} – фондovіддача активної частини основних засобів.

Загальне відхилення фондovіддачі становить:

$$\Delta f = f_1 - f_0 = 1,53 - 1,83 = 0,3$$

Використовуючи запропоновану факторну модель (3.1) в поєднанні з методом ланцюгових підстановок, визначимо зміни фондovіддачі під впливом ключових факторів:

$$f_0 = 0,68 \cdot 2,24 = 1,53$$

$$f_{Aч_{оз}} = 0,795 \cdot 2,24 = 1,78$$

$$f_{f_{ai}} = 0,795 \cdot 2,31 = 1,83$$

Визначимо відхилення під впливом зміни частки активної частини основних засобів:

$$\Delta f_{Aч_{оз}} = 1,78 - 1,53 = 0,25$$

Визначимо відхилення під впливом зміни фондovіддачі активної частини:

$$\Delta f_{f_{ai}} = 1,53 - 1,78 = 0,05$$

Балансова перевірка результатів факторного аналізу матиме наступний вигляд:

$$\Delta f = \Delta f_{Aч_{оз}} + \Delta f_{f_{ai}} = 0,25 + 0,05 = 0,3$$

Отже, можна зробити висновок, що у 2020 році за рахунок приросту частки активної частини (сільськогосподарської техніки) на 11,5% загальна фондovіддача збільшилася на 0,25. А за рахунок збільшення фондovіддачі активної частини основних засобів на 0,3 – на 0,05. Отже, на збільшення загальної фондovіддачі на ТОВ «Дніпро» обидва фактора мають позитивний вплив, але переважно зростання її відбулося за рахунок збільшення частки сільськогосподарської техніки в загальній вартості основних засобів, тобто за рахунок переважно екстенсивного фактора.

Після факторного аналізу фондovіддачі вважаємо за доцільне провести аналіз із застосуванням факторної моделі зміни обсягу валового виробництва за рахунок таких факторів як середньорічна вартість основних засобів та їх фондovіддача. Використаємо наступну факторну модель (формула 3.2):

$$Q = \bar{\bar{O}}\bar{3} \cdot f. (3.2)$$

Відповідно до даних таблиці 3.4 загальне відхилення обсягу продукції становить:

$$\Delta Q = Q_1 - Q_0 = 1715,2 - 1361,4 = 353,8 \text{ т с. р.}$$

Використовуючи наведену вище факторну модель та метод ланцюгових підстановок, визначимо зміни обсягу виробництва під впливом ключових факторів:

$$Q_0 = 892,5 \cdot 1,53 = 1361,4 \text{ т с. р.}$$

$$Q_{\bar{\bar{O}}\bar{3}} = 936 \cdot 1,53 = 1432,1 \text{ т с. р.}$$

$$Q_f = 936 \cdot 1,83 = 1715,2 \text{ т с. р.}$$

Далі визначимо відхилення під впливом зміни середньорічної вартості основних виробничих засобів:

$$\Delta Q_{\bar{\bar{O}}\bar{3}} = 1432,1 - 1361,4 = 70,7 \text{ т с. р.}$$

Визначимо відхилення під впливом зміни фондівіддачі:

$$\Delta Q_f = 1715,2 - 1432,1 = 283,1 \text{ т с. р.}$$

Балансова перевірка результатів факторного аналізу матиме наступний вигляд:

$$\Delta Q = Q_v + Q_f = 70,7 + 283,1 = 353,8 \text{ т с. р.}$$

Отже, за результатами факторного аналізу, можна зробити висновок, що позитивний вплив на збільшення обсягу валової продукції на ТОВ

«Дніпро» мали обидва фактори. А саме: зростання середньорічної вартості основних засобів на 43,5 тис. грн., забезпечило господарству додатковий обсяг валової продукції в сумі 70,7 тис. грн.; за рахунок підвищення загальної фондівіддачі основних засобів на 0,3 обсяг валової продукції збільшився на 283,1 тис. грн. Таким чином, за 2020 рік зростання обсягу валової продукції забезпечено, переважно за рахунок інтенсивного фактору, що є позитивною тенденцією.

В якості завершального етапу факторного аналізу проведемо розрахунок впливу зміни суми прибутку та середньорічної вартості основних засобів на зміну рентабельності основних засобів.

Для цього використаємо модель, складовими якої є сума прибутку та середньорічна вартість основних засобів (формула 3.3).

$$R_{\text{оз}} = \frac{\bar{\text{ОЗ}}}{\bar{\text{П}}} \cdot 100\%. \quad (3.3)$$

Загальне відхилення рівня рентабельності основних засобів становить:

$$\Delta R_{\text{оз}} = R_{\text{оз}} - R_{\text{оз}} = 41,4 - 46,3 = -4,9\%$$

Використовуючи метод ланцюгових підстановок, визначимо зміни рентабельності під впливом ключових факторів:

$$R_{\text{оз}} = \frac{413,2}{892,5} \cdot 100\% = 46,3\%,$$

$$R_{\text{оз}} = \frac{387,4}{892,5} \cdot 100\% = 43,4\%,$$

$$R_{\text{оз}} = \frac{387,4}{936} \cdot 100\% = 41,4\%.$$

Визначимо відхилення під впливом зміни прибутку:

$$\Delta R_{03} = 43,4 - 46,3 = -2,9\%.$$

Визначимо відхилення під впливом зміни середньорічної вартості основних засобів:

$$\Delta R_{03_в} = 41,4 - 43,4 = -2,0\%$$

Балансова перевірка результатів факторного аналізу:

$$\Delta R_{03} = \Delta R_{03} + \Delta R_{03_в} = -2,9 + -2,0 = -4,9\%.$$

Отже в цілому, на підприємстві ТОВ «Дніпро» ефективність використання основних засобів підвищилася, про що свідчить зростання загальної фондovіддачі і активної частини (сільськогосподарської техніки). Але темпи росту ефективності використання активної частини нижчі за темпи росту загальної фондovіддачі. А також проблемним є зменшення загальної рентабельності основних засобів і активної частини. Тобто, в 2020 році загальна сума прибутку зменшилася на фоні зростання вартості основних засобів і валового доходу господарства. Тому, для ТОВ «Дніпро» актуальним є питання підвищення ефективності управління основними засобами як складової ресурсного потенціалу.

Підвищення ефективності управління основними засобами є актуальною проблемою не лише для ТОВ «Дніпро», а й для усієї сільськогосподарської галузі. Проблема спрацювання основних засобів та забезпечення їхнього нормального відтворення є найбільш актуальною в сфері сільськогосподарського виробництва. Сучасному процесу відтворення притаманні низькі темпи зростання, а також сповільнення оновлення основного капіталу. Це сприяло зниженню ефективності його використання.

Рівень постачальників сільськогосподарських компаній, які мають лише сільськогосподарську техніку країн-членів ЄС, відносно нерівномірний і,

розрахований на основі наявної кількості, у Чехії, Німеччині, Франції, Люксембурзі, Австрії, Словенії, Фінляндії та Швеції [76]. В середньому, по країнах ЄС найбільш характерними є чотириколісні трактори, гусеничні трактори, прокладки, різцетримачі, аніж зернозбиральні комбайни чи повністю механізовані [73].

Такі процеси, сприяють постійному підтриманню належного технічного рівня кожного підприємства, а також дозволяють збільшувати обсяг виробництва, поліпшувати якість продукції та підвищувати конкурентоспроможність суб'єктів господарювання як на вітчизняному, так і на світовому ринку.

У ситуації, що склалася, одним із основних завдань управління бізнесом є фінансове забезпечення процесу тиражування основних засобів, які були використані та потребують оновлення.

Слід зазначити, що важливу роль у формуванні відповідної структури джерел фінансового забезпечення потреб реабілітації основних засобів відіграє система супутніх факторів.

- Загальний темп зростання виробництва та продажів.
- Структура активів компанії та технічний стан.
- Кон'юнктура ринку капіталу залишається.
- Політика комерційних банків щодо відсотків за боргом.
- Ядро стратегічного рішення щодо управління фінансовими ресурсами компанії.

Він охоплює ці фактори, оскільки дає можливість проаналізувати набір критеріїв щодо різних аспектів діяльності підприємства та зробити обґрунтовані висновки щодо потреби у фінансових ресурсах, необхідних для відновлення основних засобів.

На малюнку 3.5 показана група фінансових ресурсів для агробізнесу.

Першочергова увага – на власні фінансові ресурси господарства. Безперечно, нестача коштів на відновлення та поліпшення основних засобів спричинена перш за все тим, що діючою системою обліку амортизації не

передбачається її нагромадження в амортизаційному фонді на підприємстві, тому за його відсутності амортизаційні відрахування надходять до господарського обороту і використовуються при розв'язанні різноманітних поточних господарських завдань, що не завжди пов'язані з цільовим використанням амортизації.

Рис. 3.5. Джерела формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств

На нашу думку, з метою обґрунтування ефективності використання на підприємствах амортизаційних відрахувань їх можна розміщувати на депозитних рахунках під відповідний відсоток.

За умови резервування амортизаційних відрахувань їх нагромадження в амортизаційному фонді (АФ) на кінець терміну служби об'єкта суму можна визначити за формулами 3.4 (простий %) та 3.5 (складний %) [69].

$$A\Phi = \sum_{i=1}^T A_i [1 + E \times (T - i)],$$

(3.4)

$$AF = \sum_{i=1}^T A_i(1 + E)^{T-i}, \quad (3.5)$$

де A_i – сума амортизаційних відрахувань в i -му періоді;

E – коефіцієнт приведення, з розрахунку річної ставки депозиту,

T – термін служби об'єкта основних засобів.

Вартість ремонту, модернізації та будь-яких інших поліпшень протягом строку корисного використання основного засобу включається до собівартості продукції у розмірах, визначених чинним законодавством, або до складу прибутку, резервів та коштів кінцевого використання.

На ТОВ «Дніпро» придбано віялку зернову калібровочну MVI 0688 вартістю 58 тис. грн., термін експлуатації якої 4 роки. Амортизація віялки нараховується прямолінійним методом. ТОВ «Дніпро» співпрацює з ПАТ «ПРОКРЕДИТ БАНК», ставка якого для депозитних вкладень юридичних осіб становить 16% річних. Виходячи з того, що щорічні амортизаційні відрахування будуть покладені на депозит з урахуванням терміну служби віялки, отримаємо результат, поданий на рисунку 3.6.

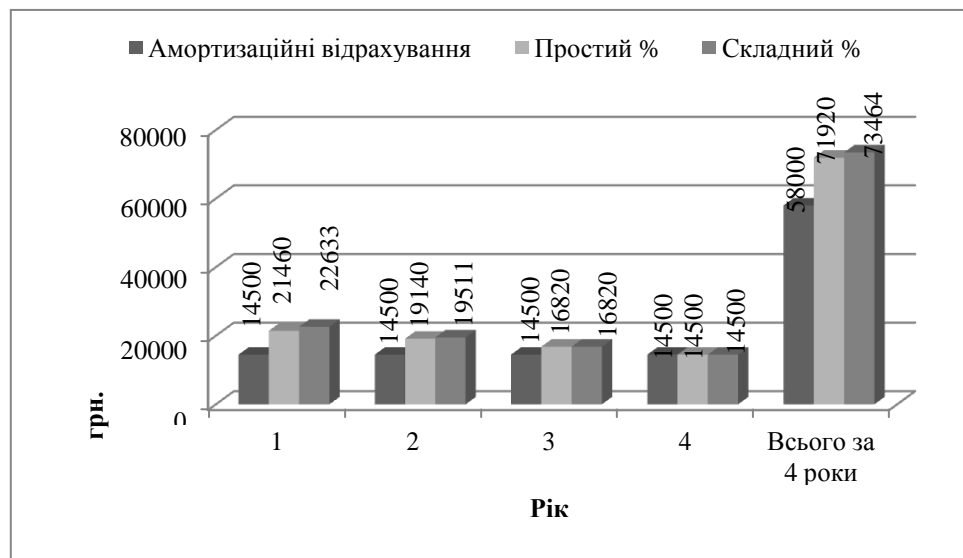

Рис. 3.6. Результат резервування амортизаційних відрахувань на депозитному рахунку

Таким чином, з амортизаційних відрахувань тільки першого року

експлуатації підприємство отримає на депозитному рахунку за простим відсотком – 21460 грн., за складним відсотком – 22633 грн.

Розрахувавши сумарний ефект за 4 років від усіх вкладень, отримаємо суму в розмірі 71920 грн. – за депозитними вкладеннями під простий %, та 73464 грн. – за депозитними вкладеннями під складний %. Так, підприємство «проїдало» свої амортизаційні відрахування на господарські потреби, а так після завершення терміну служби об'єкта нагромаджені амортизаційні відрахування з депозиту можна використовувати відповідно до його призначення як одне з джерел відтворення основних засобів.

Політика кредитування основних засобів складається з чотирьох основних етапів у чіткому порядку.

- Визначити напрям і обсяг фінансування.
- Визначте, як залучити джерела фінансування.
- Пошук та вибір джерел фінансування.
- Оптимізація джерел фінансування [69].

Отже, всі технічні, організаційні та фінансові заходи щодо збільшення використання основних засобів підприємства можна розділити на дві групи.

- Додайте велике навантаження.
- Додати інтенсивне навантаження.

Проте слід підкреслити, що здійснення масштабних заходів в принципі не потребує капітальних вкладень, а підвищення рівня використання централізованого виробничого обладнання пов'язане з великими інвестиціями.

Це виходить в результаті збільшення додаткового економічного ефекту.

Важливою умовою підвищення економічності використання основних засобів є вдосконалення структури. Структура основних фондів агробізнесу визначається економічними та природними умовами, дисципліною, загальним рівнем розвитку матеріально-технологічної інфраструктури. Дотримання певного співвідношення між елементами основних засобів через його роль у виробництві - одна з основних вимог ефективного функціонування підприємства.

Висновки до 3 розділу

1. У 2019 році дохід від активів залишається меншим на 4,9%. На зниження значення показника впливає зменшення прибутку. Тобто рентабельність основних засобів зменшилась на 2,9%, оскільки зменшилась сума прибутку на -25,8 тис. грн. Індекс рентабельності знизився на 2%, оскільки середньорічна вартість основних засобів збільшилася на 43,5 тис. грн.

2. Тому деякі заходи щодо збільшення використання основних фондів мають сприяти зростанню виробництва переважно за рахунок більш повного та ефективного використання внутрішніх резервів та більш повного використання обладнання. Тільки економіка, сильна компанія з потужною технологічною базою та складним обладнанням можуть бути конкурентоспроможними. Загалом слід зазначити, що рівень прибутку та повний прибуток підприємства залежать від того, як підприємство обслуговує свої основні засоби та ефективність їх використання.

3. Безперечно, виходячи з потреб підприємства щодо оновлення і поліпшення основних засобів, необхідно сформувати політику джерел фінансування, яка буде оптимальною та ефективною саме для цього підприємства та дасть змогу досягти усіх поставлених перед підприємством завдань. Головною метою фінансування основних засобів підприємства є формування необхідного обсягу коштів, які будуть спрямовані на їх придбання та мінімізація вартості залучення фінансування.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Забезпечення збалансованого розвитку виробництва, підвищення його конкурентоспроможності та ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства пов'язано із формуванням системи обліково-аналітичної інформації. Підвищення інвестиційної активності та інноваційності сільськогосподарських підприємств потребує належного управління їх економічним та ресурсним потенціалом. Важливою складовою ресурсного потенціалу підприємства є основні засоби, які потребують належного облікового забезпечення та їх аналізу.

2. Розрізнити поняття «основний капітал» та «основні засоби» та дозволити підприємствам визначити поняття основних засобів як реальних активів для виконання всіх видів діяльності та задоволення їхніх потреб незміненого природного вигляду з очікуваним терміном корисного використання 12 місяців або більше від дати введення в експлуатацію, і в міру зношування вартість частково відтворюється у новостворений виріб. Я піду. Запропоноване тлумачення відрізняється від існуючого тим, що воно уніфіковане у визначенні напряму використання та описі тимчасових характеристик основних засобів. Вважаємо, що запропоноване визначення характеризує основні засоби для цілей бухгалтерського обліку будь-якого суб'єкта господарювання, незалежно від форми власності чи галузевого напрямку.

3. Дослідження історичних аспектів класифікації основних засобів дозволило виокремити основні сучасні ознаки класифікації основних засобів. Запропоновані нами класифікаційні ознаки дозволяють систематизувати дані за основними напрямками руху основних засобів: від їх надходження, використання, ремонту, модернізації, реконструкції, списання та ліквідації. Її застосування дозволить більш повно та детально здійснювати основні контрольні функції за усією сукупністю основних засобів, що перебувають на балансі або у користуванні підприємства. Аналіз нормативної бази та

спеціальної літератури з питань обліку основних засобів підприємства дозволив визначити основні нормативно- правові акти, якими необхідно керуватися в процесі практичної діяльності та з'ясувати наявність певних відмінностей в рамках національної та міжнародної нормативної бази щодо досліджуваного питання.

4. З'ясовано основні напрями методики аналізу використання основних засобів, для застосування якої сформовано систему ключових показників, яким надано сутнісну характеристику та методику розрахунку. Визначено основні фактори впливу на стан використання основних засобів та стратегічні напрями підвищення ефективності управління ними в ринкових умовах господарювання.

5. Дослідження діючої системи обліку основних засобів на ТОВ «Дніпро» дозволяє стверджувати, що на підприємстві належним чином, відповідно до нормативної бази, ведеться аналітичний та синтетичний облік. Але враховуючи, що від обліково-аналітичної інформації залежить ефективність прийняття управлінських рішень, нами визначено ряд особливостей та неоднозначних аспектів, що потребують удосконалення:

– з'ясовано, що інвентарна картка, типової форми ОЗ-6 та ОЗ-1 «Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів», затверджених Наказом Мінстату України №352, не відповідають вимогам сучасного обліку. Вважаємо необхідним ввести в форми ОЗ-1 та ОЗ-6 інформацію, що відсутня на даний момент: строк корисного використання об'єкту, ліквідаційна вартість, справедлива вартість, вартість, що амортизується, метод амортизації. Вважаємо що ці доповнення типових форм первинних документів підвищать їх інформативність;

– обґрунтовано методичну доцільність відображати капіталізацію фінансових витрат для основних засобів при визнанні їх кваліфікованим активом на рахунку 95 «Фінансові витрати», а потім розподіляти на рахунок 15 «Капітальні інвестиції» (в сумі капіталізованих фінансових витрат, пов'язаних із створенням кваліфікованого активу основного засобу);

– Яким чином виведення основних засобів з експлуатації пов'язане із збереженням. Він не буде тимчасово використовуватися у виробничому процесі шляхом відкриття додаткових другорядних субрахунків на субрахунках 103-106. Відображення основних засобів здійснюється на рівні аналітичного обліку відповідно до субрахунків 103-106. Це забезпечує надійне відображення витрат у бухгалтерському обліку та допомагає зменшити витрати на амортизацію.

6. У результаті проведеного аналізу стану та ефективності використання основних засобів з'ясовано, що підприємство ТОВ «Дніпро» забезпечене основними засобами в повному обсязі, проте діючого процесу їх оновлення та модернізації недостатньо. Варто зазначити, що технічний стан основних засобів погіршився: коефіцієнт зносу випереджає коефіцієнт оновлення. Зростає вартість активної частини основних засобів, що є позитивним для підприємства. Підвищилась фондovіддача наявних основних засобів, але віддача активної частини зростає повільніше, ніж загальна фондovіддача. Рентабельність основних засобів зменшилася, хоча і залишається на достатньо високому рівні.

7. Обґрунтовано шляхи підвищення ефективності управління основними засобами на ТОВ «Дніпро» шляхом формування політики фінансування оновлення основних засобів. Запропоновано, на підставі проведених розрахунків, накопичувати амортизаційні відрахування шляхом розміщення на депозитних рахунках. Визначено очікуваний сумарний ефект від розміщення за депозитними вкладками під прості та під складні відсотки. Накопичені гроші кошти можуть бути використані відповідно до призначення як внутрішнє джерело відтворення основних засобів.

Результати опитування спрямовані на підвищення достовірності, ефективності та аналітичного характеру облікової інформації для забезпечення управління та ефективності управління основними господарськими засобами як частиною виробничих потужностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу : підручник. Київ : КНЕУ, 2013. 779 с.
2. Бабій В. Роль основних засобів у процесі виробництва. *Наукові записки . Серія: еко оміка*. 2002 р. № 10. С. 200-202.
3. Бенько М. М. Інформаційні системи і технології в обліку. Київ : КНТЕУ, 2006. 362 с.
4. Білоусов А. Про проблеми практичного застосування нового порядку переоцінки основних засобів. *Бух алтерський облік і аудит*. 2000. №9. С. 21-23.
5. Білуха М. Т. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит. Київ : Українська академія оригінальних ідей, 2005. 888 с.
6. Бондар М. І. Облік і аудит основних засобів (на матеріалах аграрних підприємств Київської області) : дис. ... канд. екон. наук : 08.06.04. Київ, 2001.
7. Бутинець Ф. Ф., Усач Б. Ф. Аудит і ревізія підприємницької діяльності : навч. посіб. Житомир : ПП «Рута», 2001. 411 с.
8. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський словник. Житомир : ПП «Рута», 2001. 224 с.
9. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах : підручник / за ред. Огійчука М. Ф. Київ : Вища освіта, 2006. 878 с.
10. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. / за ред. проф. Ф. Ф. Бутиця. 7-е видання, перероб. та доп. Житомир : ПП «Рута», 2006. 832с.
11. Виговська Н. Г. Господарський контроль в соціально-орієнтованій економіці : проблеми теорії і методології. Житомир : ЖДТУ, 2006. 288 с.
12. Войтенко Т. Все об учете основних средств (фондов). Харьков : Фактор, 2007. 361с.
13. Гарасим П. М., Кізіма А. Я. Фінансовий облік і звітність на

підприємствах різних галузей : навч. посіб. / за ред. Хомина П. Я. Тернопіль : Астон, 2000. 288с.

14. Голов С. Ф., Костюченко В. М. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами : навч. посіб. Київ : Лібра, 2001. 354 с.

15. Домбровська Н. Р. Економічна сутність основних засобів та їх класифікація. *Еко оміи і ауки Серія «Облік і фі а си»*. Випуск 9 (33). Ч. 1. 2012. С. 340-349.

16. Економіка підприємств АПК : навч. посіб. /за ред. Дусановського С.Л. Тернопіль : Горлиця, 2008. 257 с.

17. Захарчук О. В. Сучасний стан та перспективи розвитку основних виробничих засобів сільського господарства. *Еко оміка А К*. 2019. № 11.С. 49-54

18. Ільяш Л. Документальне оформлення списання основних засобів і малоцінних предметів. *Головбух*. 2003. № 22. С. 44-51

19. Інструкція з журнально-ордерної форми обліку на сільськогосподарських підприємствах : Інструкція від 16 липня 1996 р.

№ 222. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0222244-96#Text> (дата звернення: 18.09.2020)

20. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №

291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення 23.09.2020)

21. Інформаційні системи бухгалтерського обліку : підручник /за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП « Рута», 2002. 544 с.

22. Кім Г., Сопко В. В., Кім С. Г. Бухгалтерський облік : первинні документи та порядок їх заповнення : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 440 с.

23. Кляцкий М. Журнально-ордерна форма бухгалтерського обліку за умовної облікової політики. *Бух алтерський облік і аудит*. 2000. №9. С. 52-59

21. Костенко В. В. Удосконалення обліку основних фондів – необхідність здійснення процесів відтворення. Статистика України. 2003. № 1. С. 73-75.
24. Кужельний М., Лінник В. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. Київ : КНЕУ, 2001. 352 с.
25. Кузьома В. В. Проблемні аспекти та напрями удосконалення обліку основних засобів в аграрних підприємствах. *Глобаль і та аціо аль і проблеми еко оміки*. Миколаїв. 2015. Вип. 4. С. 1080-1083.
26. Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Основи аудиту : навч. посіб. Київ : Каравелла, 2002. 504с.
27. Лишиленко О. В. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 528 с.
28. Лупенко Ю. О., Захарчук О. В., Моголова М. М. Наукове забезпечення техніко-технологічного оновлення аграрного виробництва в Україні. Економіка АПК. 2017. № 5. С. 5-12.
29. Малюга Н. М., Зеленіна О. О. Об'єкти бухгалтерського обліку згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємства і організацій : словник. Житомир : ЖДТУ, 2009. 56 с.
30. Мармуль Л. О., Федорчук О. М. Ефективність використання основних засобів аграрних підприємств. Київ : ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2007. 208 с.
31. Методичні рекомендації з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, розрахунків та незавершеного виробництва сільськогосподарських підприємств, затв. листом Міністерства аграрної політики України від 04.12.2003 р. № 37-27-12/14023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1402555-03#Text> (дата звернення 02.10.2020)
32. Нашкерська Г. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 464 с.

33. Об'єднання підприємств : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19, затв. наказом Міністерства фінансів України від 7 липня 1999 р. № 163. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99#Text> (дата звернення 02.10.2020)
34. Омельченко О. Ю. Облік основних засобів і операцій по їх оподаткуванню : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.04. Київ : Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України, 2006. 21 с.
35. Оренда : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14, затв. наказом Міністерства фінансів України від 28 липня 2000 р. № 181. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00#Text> (дата звернення 02.10.2020)
36. Основні засоби : Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 15 (МСБО 16). URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/929_014 (дата звернення: 16.10.2018).
37. Основні засоби : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №7, затв. наказом Міністерства Фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення 02.10.2020)
38. П'ясецька А. І. Аналіз проблематики бухгалтерського обліку основних засобів в Україні. *Управління розвитком*. 17(157). 2013. С. 41-44.
39. Павлюк І. М. Бухгалтерський облік основних засобів та інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів. Івано-Франківськ : ІМЕ, 2003. 176 с.
40. Панчук Л. В. Економічна сутність основних засобів, їх класифікація та оцінка. *Формування ринкової економіки*. 2014. № 5. С. 513-521.
41. Пасько О. В. Відтворення основних засобів аграрних підприємств сучасних умовах. Суми : ВАТ «Сумська обласна друкарня», 2004. 100 с.
42. Пиріжок С. Є. Бухгалтерський облік експлуатації та вибуття

основних засобів в країнах світу. *іс ук ЖДТУ. Серія: Еко оміі і ауки.* 2012. № 1 (59). С. 47-52.

43. Піріжок С. Є. Нормативно-правове регулювання обліку експлуатації та вибуття основних засобів. *іс ук ЖДТУ. Серія: Еко оміі і ауки.* 2012. № 1 (59). С. 160-162.

44. Піріжок С. Є. Огляд авторефератів дисертацій та наукових статей з обліку основних засобів. *іс ук ЖДТУ. Серія: Еко оміі і ауки.* 2012. № 2 (60). С.108-111.

45. Піріжок С. Є., Кулікова Н. Т. Поняття «основні засоби» та канали їх вибуття на підприємстві. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю та аналізу: міжар. зб. аук. праць.* Житомир : ЖДТУ, 2011. Випуск 2 (20). С. 397-405.

46. План рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затв. наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text> (дата звернення 15.11.2020)

47. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 24.09.2020)

48. Поліщук В. Л. Оцінка основних засобів згідно з національними та міжнародними стандартами : переваги та недоліки. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Chem_Biol/Vnuvgrp/ekon/2009_3_2/v47ek077f (дата звернення 24.09.2020)

49. Положення про Державну фінансову інспекцію України, затв. Указом Президента України від 23 квітня 2011 р. № 499/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/499/2011#Text> (дата звернення 24.09.2020)

50. Поповиченко Г. С. Методологічні основи організації обліку основних засобів. *Науковий вісник НАУ.* 2010. №17 С. 134-140.

51. Практикум з бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах за національними стандартами : навч. посіб. / за ред. М. Ф. Огійчука. Київ : Вища освіта, 2003. 464 с.

52. Про аудиторську діяльність : Закон України від 22 квітня 1993 р. № 3125-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3125-12#Text> (дата звернення: 12.11.2020)

53. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 р. № 196. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 12.11.2020)

54. Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Положення, затв. наказом Міністерства фінансів України від 24.05.95 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (датазвернення 24.09.2020)

55. Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку, затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00#Text> (дата звернення 15.11.2020)

56. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> (дата звернення 15.11.2020)

57. Про затвердження типових форм первинного обліку : Наказ Міністерства статистики України від 29.12.95 р. №352. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0352202-95#Text> (дата звернення 15.11.2020)

58. Сирота О. В. Проблематика визначення економічної сутності категорії «основні засоби». URL: http://www.economy.in.ua/pdf/2_2013/16.pdf

59. Сопко В. В., Завгородній В. П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2000. 260 с.

60. Стельмах Х. П., Кузьмін О. Є. Класифікація основних засобів підприємств. *Науковий вісник НТУ України*. 2010. 1 Вип. 20.14. С. 263-268.

61. Стрельченко А. В. Напрями удосконалення організації обліку

основних засобів. *Управління розвитком*. №1(122). 2012. С. 121-123.

62. Сук Л.К., Сук П.Л. Фінансовий облік. Київ : Університет «Україна» 2007. 453 с.

63. Сухарський В. С. Економічний словник-довідник. Тернопіль : Богдан, 2002. 56 с.

64. Танчин А. І. Ефективність використання основних засобів на підприємстві: система показників оцінки та напрями їх підвищення. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Економіка*. 2017. Вип. 4. С. 77-80.

65. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України : навч. посіб. Київ : АСК, 2002. 380 с.

66. Тузова А. О. Документальне оформлення основних засобів в умовах технічного переозброєння. *Управління розвитком*. 2012. №18(139). С. 158-161.

67. Усач Б. Контроль і ревізія : підручник. Київ : Знання, 2002. 253 с.

68. Харченко Н. В. Ефективність використання основних засобів виробництва на підприємствах. *І вестичії: практика та досвід*. 2016. №11. С. 16-18.

69. Ценклер Н. І. Міжнародні стандарти в бухгалтерському обліку. Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2006. 170 с.

70. Яловега Л. В. Облік витрат на ремонт та поліпшення основних засобів: бухгалтерський і податковий аспект. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe.

71. Accounting Information Systems by Marshall B. Romney, Paul J. Steinbart Hardcover, Tenth Edition, 2005. 805 pages.

72. Financial Accounting: IFRS. Jerry J. Weygandt, Donald E. Kieso, Paul D. Kimmel John Wiley & Sons, 2010. 848 pages.

73. Howard M. Schilit Financial Shenanigans: How to Detect Accounting Gimmicks & Fraud in Financial Reports. McGraw-Hill, 2010. – 304 pages.

74. Managerial accounting for managers / Eric W. Noreen, Peter C. Brewer, Ray H. Garrison. Ray H. III. Title. – 3rd ed. p. cm., 2014. 32 pages.

75. Managerial Accounting: Tools for Business Decision Making (Jerry J. Weygandt, Paul D. Kimmel, Donald E. Kieso). 2004. 728 pages.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Таблиця А.1 – Види оцінки основних засобів

Спосіб надходження основних засобів	Первісна вартість активу
1	2
1. Придбані за кошти	<p>Первісна вартість складається з таких витрат:</p> <ul style="list-style-type: none"> – суми, що сплачують постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків); – реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються в зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів; – суми ввізного мита; – суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству); – витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів; – витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів; – інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою.
2. Отримані як внесок до статутного капіталу	<p>Первісна вартість активів дорівнює узгодженій засновниками (учасниками) підприємства їх справедливій вартості з урахуванням витрат, передбачених при придбанні за грошові кошти.</p>
3. Самостійно виготовлені	<p>Первісна вартість активів включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вартість робіт, виконаних субпідрядником; – вартість обладнання, що підлягає монтажу; – прямі матеріальні витрати; – прямі витрати на оплату праці; – накладні витрати, безпосередньо пов'язані з виготовленням (будівництвом); – вартість ліцензії на будівництво; оплату послуг архітекторів, юристів та ін.
4. Безоплатно отримані	<p>Первісна вартість безоплатно отриманих основних засобів дорівнює їх справедливій вартості на дату отримання з урахуванням витрат, передбачених при придбанні. У міру нарахування амортизації на безоплатно отримані активи визнається дохід у розмірі суми амортизації.</p>

Продовження таблиці А.1

1	2
5. Безоплатно отримані	Первісна вартість безоплатно отриманих основних засобів дорівнює їх справедливій вартості на дату отримання з урахуванням витрат, передбачених при придбанні. У міру нарахування амортизації на безоплатно отримані активи визнається дохід у розмірі суми амортизації.
6. Переведені зі складу оборотних активів	Первісна вартість об'єктів, переведених до основних засобів з оборотних активів, товарів, готової продукції тощо дорівнює її собівартості, яка визначається згідно з положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» та 16 «Витрати».
7. Отримані в обмін на подібний актив	Первісна вартість дорівнює: – залишковій вартості переданого об'єкта основних засобів; – справедливій вартості переданого об'єкта, якщо вона нижча від залишкової вартості (різниця включається до витрат звітного періоду). Якщо виникає необхідність у грошовій доплаті, то такі активи вважаються неподібними.
8. Отримані в обмін на неподібний актив	Первісна вартість об'єкта основних засобів, придбаного в обмін (або частковий обмін) на неподібний актив, дорівнює справедливій вартості переданого немонетарного активу, збільшеній (зменшеній) на суму грошових коштів чи їх еквівалентів, що була передана (отримана) під час обміну.
9. Отримані в фінансову оренду	Основні засоби, придбані на умовах фінансової оренди (фінансового лізингу), зараховуються на баланс по первісній вартості, що дорівнює справедливій вартості активу, визначеної в договорі фінансового лізингу.

ДОДАТОК Б

Таблиця Б.1 – Класифікація основних засобів згідно Податкового Кодексу України

Групи	Мінімально допустимі строки корисного використання, років
група 1 – земельні ділянки	–
група 2 – капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15
група 3 – будівлі,	20
споруди,	15
передавальні пристрої	10
група 4 – машини та обладнання	5
з них:	
електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 2500 гривень	2
група 5 – транспортні засоби	5
група 6 – інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4
група 7 – тварини	6
група 8 – багаторічні насадження	10
група 9 – інші основні засоби	12
група 10 – бібліотечні фонди	–
група 11 – малоцінні необоротні матеріальні активи	–
група 12 – тимчасові (нетитульні) споруди	5
група 13 – природні ресурси	–
група 14 – інвентарна тара	6
група 15 – предмети прокату	5
група 16 – довгострокові біологічні активи	7

ДОДАТОК В

Таблиця В.1 – Характеристика методів нарахування зносу основних засобів

Метод	Зміст
Прямолінійний	Річна сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів
Зменшення залишкової вартості	Річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації. Річна норма амортизації (у відсотках) обчислюється як різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта з результату від ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість.
Прискореного зменшення залишкової вартості	Річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється, виходячи із строку корисного використання об'єкта, і подвоюється
Кумулятивний	Річна сума амортизації визначається як добуток вартості, яка амортизується, та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця строку корисного використання об'єкта основних засобів, на суму числа років його корисного використання
Виробничий	Місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації. Виробнича ставка амортизації обчислюється діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об'єкта основних засобів.

Поліпшення				Відновлення				Консервація			
Дата		номер акта	Первісна вартість після поліпшення	Дата		номер акта	сума витрат	Початок		Кінець	
початку робіт	кінця робіт			початку робіт	кінця робіт			дата	№ документу	дата	№ документу
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

Зворотний бік форми

Переоцінка об'єкта							Вибуття об'єкту				
Дата переоцінки	Первісна вартість до переоцінки	Знос до переоцінки	Відхилення первісної вартості	Відхилення суми зносу	Первісна вартість після переоцінки	Знос після переоцінки	дата	№ акту	залишкова вартість на дату вибуття	продажна вартість	строк експлуатації
25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
							Причина вибуття об'єкту _____				

Картку заповнив _____

*посада**підпис**прізвище, ім'я, по батькові*

«__» _____ 201__р.